

**Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Siedlcach**

**INFORMACJA O STANIE
BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
W MIEŚCIE
ZA 2024 ROK**



**SIEDLCE
MAJ 2025 ROK**

Spis treści

1. Spis treści	2
2. Dane demograficzne	7
3. Dane liczbowe	8
4. Epidemiologia	9
4.1. Bezpieczeństwo sanitarne w zakresie higieny lecznictwa	9
4.1.1. Informacje ogólne	9
4.1.2. Działalność kontrolno-represyjna	9
4.1.3. Utrzymanie czystości i porządku	12
4.1.4. Dekontaminacja wyrobów medycznych wielorazowego użycia	12
4.1.5. Przestrzeganie zasad przeprowadzania dezynfekcji chemicznej	14
4.1.6. Gospodarka odpadami niebezpiecznymi w miejscu powstawania	16
4.1.7. Dokumentacja z obszaru zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym	17
4.1.8. Ogniska zakażeń szpitalnych	18
4.1.9. Podsumowanie	19
4.2. Choroby zakaźne i zakażenia	20
4.2.1. Informacje ogólne	20
4.2.2. Choroby przenoszone drogą pokarmową	21
4.2.2.1. WZW typ A	21
4.2.2.2. Zatrucia pokarmowe	22
4.2.3. Choroby przenoszone drogą naruszenia ciągłości tkanek	24
4.2.3.1. WZW typ B i C	24
4.2.3.2. HIV i AIDS	25
4.2.4. Choroby przenoszone drogą powietrzno-kropelkową	25
4.2.4.1. Odra, świnka i różyczka	25
4.2.4.2. Krztusiec	25
4.2.4.3. Ospa wietrzna	26
4.2.4.4. Legionelloza	27
4.2.4.5. Płonica (szkarlatyna)	27
4.2.4.6. RSV	28
4.2.4.7. Grypa	28
4.2.4.8. COVID-19	29
4.2.4.9. Gruźlica	31

4.2.4.10. Choroby inwazyjne (meningokokowa, pneumokokowa i inne)	32
4.2.5. Choroby odzwierzęce, wektorowe przenoszone za pośrednictwem innych organizmów i choroby pasożytnicze	33
4.2.5.1. Borelioza	33
4.2.5.2. Kleszczowe zapalenie mózgu	33
4.2.5.3. Inne choroby przenoszone przez kleszcze (tuleremia)	34
4.2.5.4. Choroby pasożytnicze	34
4.2.5.5. Wścieklizna	35
4.2.6. Choroby przenoszone drogą kontaktów seksualnych	35
4.2.7. Ostre porażenia wiotkie (OPW)	35
4.2.8. Działalność kontrolna w zakresie nadzoru nad zgłaszalnością zakażeń i chorób zakaźnych	36
4.2.9. Podsumowanie	36
4.3. <i>Analiza wykonawstwa szczepień ochronnych</i>	39
4.3.1. Podsumowanie	51
5. Higiena Żywności i Żywienia	52
5.1. Informacje ogólne	52
5.2. Działalność kontrolno-represyjna	53
5.3. Nadzór nad jakością zdrowotną środków spożywczych	55
5.4. Nadzór nad jakością zdrowotną produktów kosmetycznych	55
5.5. Interwencje konsumenckie	56
5.6. Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną	56
5.7. Funkcjonowanie systemu RASFF	57
5.8. Wypoczynek dzieci i młodzieży	59
5.9. Ocena stanu sanitarnego bloków żywienia w zakładach ochrony zdrowia	59
5.10. Zatrucia pokarmowe	60
5.11. Podsumowanie	61
6. Higiena Komunalna	63
6.1. Informacje ogólne	63
6.2. Jakość wody do spożycia z wodociągu zbiorowego zaopatrzenia ludności Siedlce	63
6.3. Nadzór nad jakością ciepłej wody w instalacjach budynków	64
6.4. Pływalnie	65
6.4.1. Park Wodny Siedlce	65

6.4.2. Centrum Rehabilitacji Klonowa	66
6.4.3. Pływalnia przy Szkole Podstawowej Nr 8	66
6.5. Jakość wody w Kąpielisku Miejskim nad Zalewem Muchawka	67
6.6. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	69
6.6.1. Obiekty świadczące pomoc osobom bezdomnym	69
6.6.2. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej	70
6.6.3. Hotele i obiekty hotelarskie	70
6.6.4. Dworzec PKP	70
6.6.5. Centrum przesiadkowe	71
6.6.6. Toalety publiczne	71
6.6.7. Inne obiekty użyteczności publicznej	71
6.7. Podsumowanie	72
7. Higiena Pracy	73
7.1. Informacje ogólne	73
7.2. Działalność kontrolno – represyjna	74
7.3. Stan higieniczny zakładów pracy	75
7.4. Narażenie na czynniki szkodliwe na podstawie wyników badań laboratoryjnych	75
7.5. Czynniki biologiczne w środowisku pracy	76
7.6. Czynniki rakotwórcze/mutagenne/reprotoksyczne w środowisku pracy	76
7.7. Choroby zawodowe	80
7.8. Nadzór nad bezpieczeństwem chemicznym	81
7.8.1. Wprowadzanie do obrotu i stosowanie substancji i mieszanin chemicznych	81
7.8.2. Produkty biobójcze	81
7.8.3. Prekursory narkotyków kat. 2 i 3	81
7.9. Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne	82
7.10. Kontrole podmiotów prowadzących działalność w zakresie sprzedaży, magazynowania i/lub przeładunku paliw ciekłych	83
7.11. Podsumowanie	83
8. Higiena Dzieci i Młodzieży	84
8.1. Informacje ogólne	84
8.2. Działalność kontrolno-represyjna	84
8.3. Warunki techniczno-sanitarne	84
8.4. Meble edukacyjne	85

8.5. Rozwój/zdrowie ucznia	85
8.6. Wypoczynek dzieci i młodzieży	86
8.7. Zwalczanie wszawicy	86
8.8. Akcja szczepień przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) w szkołach	86
8.9. Podsumowanie	87
9. Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia	88
9.1. Informacje ogólne	88
9.2. Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych	88
9.2.2.1. „Trzymaj Formę!”	88
9.2.2.2. „Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i AIDS”	89
9.2.2.3. „Skąd się biorą produkty ekologiczne”	89
9.2.2.4. Programy ograniczające zdrowotne następstwa palenia tytoniu: „Bieg po zdrowie” i „Znajdź właściwe rozwiązanie”	90
9.2.2.5. „#ŻyjDobrze”	91
9.2.2.6. „ARS, czyli jak dbać o miłość”	91
9.2.2.7. „Wybierz życie- Pierwszy krok”	92
9.2.2.8. „Zdrowe piersi są ok!”	92
9.2.2.9. Program profilaktyki czerniaka „Znamię! Znam je?”	92
9.2.2.10. „Podstępne WZW”	92
9.3. Inne inicjatywy i działania - interwencje nieprogramowe	92
9.3.1. Projekt „Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i zdrowego odżywiania”	92
9.3.2. „Promocja zdrowia i zdrowych nawyków seniorów”	93
9.3.3. „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczne ferie”	93
9.3.4. Kampania informacyjna EFSA #Safe2EatEU- „Jedz bezpiecznie	93
9.3.5. Kampania #PlantHealth4Life	94
9.3.6. Profilaktyka chorób onkologicznych	94
9.3.7. Profilaktyka wszawicy	94
9.3.8. Profilaktyka chorób odkleszczowych	94
9.3.9. „Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach”	95
9.3.10. Promowanie szczepień ochronnych	95
9.3.11. Festiwal Piosenki o Zdrowiu	95
9.4. Podsumowanie	96

10. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	97
10.1. Informacje ogólne	97
10.2. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Siedlcach w dziedzinie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego	97
10.3. Podsumowanie	100

Dane demograficzne:

Terytorialny zakres działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Siedlcach obejmuje teren 1 635 km² zamieszkały przez 156 474 osoby, w tym:

- powiat grodzki tj. miasto Siedlce o powierzchni 32 km² zamieszkałe przez 76 005 mieszkańców,
- powiat ziemski siedlecki obejmujący 13 gmin (Domanice, Kotuń, Korczew, Mordy, Mokobody, Przesmyki, Paprotnia, Siedlce, Skórzec, Suchożebry, Wiśniew, Wodynie, Zbuczyn) o powierzchni 1 603 km² zamieszkały przez 80 469 mieszkańców.

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Siedlcach w 2024 roku na terenie powiatu siedleckiego (grodzkiego) przeprowadzili ogółem 774 kontrole stanu sanitarnego obiektów, wystawili 344 decyzje, nałożyli 36 mandatów karnych na kwotę 8 650,00 zł i nałożyli 1 grzywnę na kwotę 5 000,00 zł.

Dane liczbowe za 2024 r. - miasto Siedlce na prawach powiatu (grodzkiego)

Komórka organizacyjna	Liczba nadzorowanych obiektów	Liczba kontroli	Liczba pobranych próbek / wykonanych badań	Liczba decyzji:		Liczba nałożonych mandatów	Liczba nałożonych grzywien
				wydanych	w tym unieruchomienia	kwota	kwota
Sekcja Epidemiologii / Sekcja Badań Epidemiologicznych	225	68	x / 5 605	13	x	x	x
						x	x
Sekcja Higieny Żywności i Żywienia / Sekcja Badania Żywności	1 118	527	1 051 / 2 134	241	7	36	1
						8 650	5 000
Sekcja Higieny Komunalnej	346	41	153 / 227	53	x	x	x
						x	x
Sekcja Higieny Pracy / Sekcja Badania Środowiska Pracy i Powietrza	287	67	124 / 318	33 (w tym 19 decyzji dot. chorób zawodowych)	x	x	x
						x	x
Stanowisko pracy Higieny Dzieci i Młodzieży	127	71	x / x	4	x	x	x
						x	x
Razem	2 103	774	1 328 / 8 284	344	7	36	1
						8 650	5 000

4. Epidemiologia

4.1. Bezpieczeństwo sanitarne świadczonych usług medycznych w zakresie higieny lecznictwa

4.1.1. Informacje ogólne

Nadzór sanitarny w obiektach podmiotów leczniczych obejmuje ocenę higieniczno-sanitarną pomieszczeń i wyposażenia oraz działań w obszarze zapobiegania szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych oraz sposobie ich dokumentowania.

4.1.2. Działalność kontrolno - represyjna

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny (PPIS) w Siedlcach, wg stanu na 31.12.2024 r., na terenie miasta Siedlce posiadał pod nadzorem, prowadzonym przez Sekcję Epidemiologii, łącznie **224 obiekty lecznicze, w następujących kategoriach:**

- 4 szpitale, (w tym 1 szpital publiczny, 3 niepubliczne, w tym 2 chirurgii jednego dnia),
- 3 placówki całodobowego pobytu pacjenta (2 publiczne – ZOL i Hospicjum, 1 niepubliczne),
- 79 przychodni lecznictwa ambulatoryjnego, w tym 9 publicznych, 70 niepublicznych,
- 2 zespoły wyjazdowe pogotowia ratunkowego,
- 10 zakładów rehabilitacji leczniczej,
- 11 medycznych laboratoriów diagnostycznych wraz z punktami pobrań,
- 7 innych obiektów (regionalne centrum krwiodawstwa, domowa opieka pielęgniarska),
- 50 gabinetów indywidualnej praktyki lekarskiej dentystycznej,
- 58 gabinetów indywidualnej praktyki lekarskiej, w tym 21 o profilu specjalistycznym, zabiegowym.

W omawianym okresie łącznie przeprowadzono **50** kontroli, w tym 36 kontroli planowych zgodnie z harmonogramem kontroli na 2024 rok i 14 kontroli pozaplanowych.

Wśród kontroli pozaplanowych **5** przeprowadzono w związku z rozpatrzeniem zgłoszonych interwencji (w tym **1** z uwzględnieniem kontroli w ognisku epidemicznym w oddziale szpitalnym) oraz **8** kontroli sprawdzających wykonanie obowiązków z decyzji nakazowych lub zaleceń pokontrolnych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Siedlcach w zakresie nadzoru higieny lecznictwa (NHL) nad podmiotami leczniczymi w 2024 r. wystosował **13 decyzji administracyjnych**, w tym:

- **4 decyzje merytoryczne nakazowe** dot. usunięcia nieprawidłowości natury higieniczno-sanitarnej i technicznej, dot.:
 - ✓ w 2 medycznych laboratoriach diagnostycznych – zapewnienia mebli umożliwiających ich właściwą dekontaminację – wyznaczono terminy realizacji 08.02.2024 r. i 31.05.2024 r. (obowiązki wykonano)
 - ✓ w 2 przychodniach niebędących przedsiębiorstwami – w pierwszej dotyczyły wyposażenia w meble umożliwiające ich właściwą dekontaminację, zapewnienia bidetów w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych przy gabinetach badań ginekologicznych i urologicznych, opracowania i wdrożenia procedury bezpiecznego postępowania z ostrymi narzędziami, w tym będącymi odpadami medycznymi; w drugiej przychodni nieprawidłowości związanych z prowadzeniem procesów dekontaminacji wyrobów wielorazowego użycia – wyznaczono terminy realizacji 31.08.2024 r. (wykonano), 15.11.2024r. (wykonano), kolejny termin realizacji do 30.06.2025 r.,
- **6 decyzji administracyjnych płatniczych** – w zakresie realizacji obowiązków nałożonych 4 decyzjami nakazowymi, dot. poprawy warunków higieniczno-sanitarnych i technicznych oraz 1 wskutek negatywnej kontroli w zakresie niewłaściwej organizacji pracy w sterylizatorni bez zachowania jednokierunkowego ruchu postępowego czynności od materiałów skażonych do wydania materiałów sterylnych, 1 w związku z nieprzestrzeganiem rozdziału przyjęć dzieci zdrowych i chorych pacjentów,
- **1 decyzję przedłużającą termin realizacji** obowiązku, nałożonego decyzją nakazową w szpitalu, w zakresie wyposażenia w macerator lub płuczko-dezynfektor do przenośnych urządzeń sanitarnych,
- **2 decyzje umorzenia postępowania w sprawie decyzji nakazowych** – w 1 gabinecie stomatologicznym i 1 w przychodni w kategorii przedsiębiorstwa, w związku z niezwłocznym usunięciem stwierdzonych nieprawidłowości, potwierdzonych kontrolą sprawdzającą.

Wszystkie obowiązki wynikające z decyzji nakazowych zostały wykonane we wskazanych terminach w 2024 r., co zostało potwierdzone podczas kontroli sprawdzających.

Wyjątek stanowi 1 szpital (niebędący przedsiębiorstwem), który złożył wniosek z końcem XII 2024 r. na przedłużenie terminu wykonania obowiązków w zakresie poprawy stanu sanitarno-technicznego oddziału szpitalnego, gdzie PPIS w Siedlcach przychylił się do prośby strony.

W 2024 r. przeprowadzono po raz pierwszy kontrole w 2 nowootwartych, w 4 nadzorowanych obiektach przeniesionych do nowych lokalizacji i 3 placówkach przyjętych pod nadzór PPIS w Siedlcach związanych ze zmianami prawnymi (z pionu MSWIA oraz uprzednio nadzorowanych przez Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego), tj.:

- 2 nowopowstałych, tj. 1 przychodnia medycyny estetycznej (w kategorii przedsiębiorstw) oraz 1 gabinet stomatologiczny – placówki wyposażone w nowy sprzęt, aparaturę i meble,
- 3 gabinety fizjoterapeutyczne prowadzone w ramach praktyk zawodowych fizjoterapeutów,
- 4 duże funkcjonujące placówki (1 w kategorii zakładu rehabilitacyjnego, 1 Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa, 1 wieloprofilowa poradnia specjalistyczna dla matki i dziecka w kategorii przedsiębiorstw), przeniesione do nowo wybudowanych budynków przeznaczonych na rozszerzenie dotychczasowej działalności, z wykończeniem i wyposażeniem pomieszczeń o wysokich standardach i estetyce, dostosowanych do zakresu prowadzonych świadczeń zdrowotnych, 1 duży obiekt, przejęty pod nadzór, w kategorii przychodnia niebędąca przedsiębiorstwem, po generalnym remoncie.

W wyniku przeprowadzonych kontroli, stwierdzono, że nowo powstałe i przeniesione do nowych lokalizacji placówki lecznicze spełniają wymagania funkcjonalno-przestrzenne i higieniczno-sanitarne odpowiednio do zakresu udzielanych świadczeń zdrowotnych, w odniesieniu do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia

i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2022, poz. 402), zwanego dalej „rozporządzeniem MZ w sprawie szczegółowych wymagań dla podmiotów leczniczych”.

Wyjątek stanowi 1 placówka medyczna prowadzącą szeroki zakres świadczeń zdrowotnych w ramach poz, poradni specjalistycznych, w tym zabiegowych, pracowni diagnostycznych, rehabilitacji, przejęta pod nadzór PPIS w Siedlcach. Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości pod względem wymagań higienicznych, sanitarnych i technicznych, skutkujących wszczęciem i prowadzeniem postępowania administracyjnego.

Z obiektów w mieście Siedlce pozostających pod nadzorem PPIS w Siedlcach, wymagań technicznych przewidzianych w przepisach prawnych dla podmiotów leczniczych nie spełniają 3 placówki szpitalne (2 stacjonarne i 1 szpital jednodniowy). Prowadzone jest postępowanie administracyjne w celu zapewnienia zgodności z wymogami przepisów, w latach poprzednich wydano decyzje nakazowe z terminami realizacji do 2025 lub 2026 r.

4.1.3. Utrzymanie czystości i porządku

W kontrolowanych 3 podmiotach prowadzących szpitale i ambulatoria usługa sprzątania prowadzona jest w ramach outsourcingu przez firmy specjalistyczne. Firmy zapewniają wykwalifikowany personel, profesjonalny sprzęt i przybory porządkowe typu wózki specjalistyczne, kuwety, ścierki jednorazowe (na potrzeby oddziałów szpitalnych jednorazowe), mopy nasączone preparatami myjąco-dezynfekcyjnymi, w jednym ze szpitali znakowanych elektronicznie, co ułatwia przeprowadzenie analizy ich zużycia.

W 1 szpitalu jednodniowym sprzątanie przeprowadza przydzielony na stałe przeszkolony personel podmiotu.

We wszystkich szpitalach obowiązują Plany Higieny dla personelu sprząającego oraz dla personelu medycznego, zatwierdzone przez kierowników zakładu i Zespoły kontroli Zakażeń Szpitalnych (ZKZS), z określeniem środowiska szpitalnego na strefy czystości z podziałem na powierzchnie dotykowe i bezdotykowe, ze wskazaniem częstotliwości i technik dekontaminacji oraz preparatów myjących i dezynfekcyjnych.

W oddziałach sprzęty porządkowe przetrzymywane są w brudownikach, które w znacznej większości posiadają zainstalowane dystrybutory poboru gotowych roztworów preparatów myjąco- dezynfekcyjnych w poszczególnych komórkach szpitalnych.

Większe zakłady lecznicze wyposażone są w specjalistyczny sprzęt porządkowy i akcesoria (duże wózki serwisowe), sprzątanie dużych powierzchni płaskich prowadzone jest w systemie kuwetowym, z zastosowaniem metody mop jednego kontaktu. W mniejszych placówkach

i gabinetach praktyk zawodowych sprzątanie odbywa się w ramach własnych, przez personel medyczny. Utrzymanie czystości odbywa się metodą profesjonalną (duże wózki serwisowe) lub tradycyjną z wykorzystaniem wózków 2-wiadrowych lub pojedynczych wiader z ociekaczem, z zastosowaniem wymiennych mopów, ściereczek wielorazowego użycia, preparatów ogólnodostępnych i profesjonalnych preparatów myjących i czyszczących.

4.1.4. Dekontaminacja wyrobów medycznych wielorazowego użycia

Nadzór na przestrzeganiem zasad dekontaminacji, w tym sterylizacji jest kluczowym elementem kontroli sanitarnej, ponieważ nieprawidłowości z tego zakresu mogą skutkować wysokim ryzykiem zakażenia podczas udzielania świadczeń zdrowotnych z naruszeniem ciągłości tkanki, w szczególności przy użyciu narzędzi wielorazowych.

Podmioty lecznicze udzielające świadczeń zdrowotnych z użyciem wyrobów medycznych wielorazowego użycia muszą spełniać określone w przepisach warunki funkcjonalno-przestrzenne oraz posiadać odpowiednie urządzenia i sprzęty do dekontaminacji wyrobów.

W Siedlcach, w szpitalach funkcjonują 3 Centralne Sterylizatornie (CS) obsługujące własne jednostki organizacyjne, 2 z nich dodatkowo świadczą usługi na potrzeby podmiotów zewnętrznych. Wszystkie CS spełniają wymagania przepisów prawnych określone w rozporządzeniu MZ w sprawie szczegółowych wymagań dla podmiotów leczniczych, ich układ funkcjonalny i powierzchnia pomieszczeń dostosowane są do potrzeb, zabezpieczają przed krzyżowaniem się dróg brudnych, czystych i sterylnych. Posiadają prawidłowe rozmieszczenie, zainstalowanie i użytkowanie urządzeń, aparatury, sprzętu stanowiących ich niezbędne wyposażenia.

W większych przychodniach, w szczególności o profilu stomatologicznym, funkcjonują sterylizatornie w postaci tzw. Punktów Sterylizacji (osobne pomieszczenia). Natomiast w przychodniach 1-gabinetowych i w gabinetach prywatnych praktyk lekarskich - tzw. Stanowiska Sterylizacji Gabinetowej. Rozwiązania przestrzenne sterylizatorni zapewniają na każdym etapie technologicznym jednokierunkowy ruch materiałów od punktu przyjęcia materiału skażonego do punktu wydania materiału sterylnego.

Placówki udzielające świadczeń zdrowotnych z użyciem instrumentów wielorazowego użycia wyposażone są w niezbędne urządzenia wykorzystywane do procesów mechanicznych dekontaminacji, w tym urządzenia do sterylizacji. Centralne Sterylizatornie posiadają duże autoklawy oraz w przypadku 2 dużych szpitali również urządzenia plazmowe (do sterylizacji wyrobów termolabilnych). Są to urządzenia, tzw. przelotowe, połączone ze strefą czystą (załadunek narzędzi po myciu i dezynfekcji) i strefą sterylną (wyładunek narzędzi po procesie). Natomiast przychodnie i gabinety wyposażone są w autoklawy próżniowe o znacznie mniejszej pojemności, dostosowanej do swoich potrzeb.

Na podstawie prowadzonego rejestru urządzeń sterylizacyjnych wg stanu na 31.12.2024 r., na terenie miasta użytkowanych było **ogółem 91 urządzeń sterylizacyjnych**, w tym **89 autoklawów** próżniowych i **2 sterylizatory plazmowe**, w tym:

- w CS w 3 szpitalach – łącznie 6 autoklawów próżniowych i 2 urządzenia plazmowe.
- szpitalu chirurgii jednego dnia – 2 autoklawy próżniowe,
- w przychodniach stomatologicznych – 43 autoklawy próżniowe,

- w gabinetach prywatnych praktyk lekarskich dentystycznych – 38 autoklawów próżniowych.

4.1.5. Przestrzeganie zasad przeprowadzania dezynfekcji chemicznej

W placówkach leczniczych stosowane są metody dezynfekcji manualnej oraz procesy mechaniczne. Wg stanu na 31.12.2024 r. stan wyposażenia placówek w automatyczne myjnie-dezynfektory użytkowane do dekontaminacji wyrobów medycznych wielorazowego użycia, przedstawiał się następująco:

- procesy mycia i dezynfekcji prowadzone są łącznie w 40 placówkach ambulatoryjnych i 48 gabinetach lekarskich zabiegowych,
 - w 18 placówkach ambulatoryjnych i 27 gabinetach stomatologicznych prowadzone są procesy mycia i dezynfekcji narzędzi wyłącznie metodą manualną,
 - w 22 placówkach ambulatoryjnych procesy mycia i dezynfekcji narzędzi prowadzone są w systemie mieszanym tj. manualnie i w myjkach ultradźwiękowych; w 4 przychodniach stomatologicznych w myjniach-dezynfektorach,
 - w 27 gabinetach stomatologicznych procesy mycia i dezynfekcji prowadzone są manualnie i w 21 dodatkowo w myjkach ultradźwiękowych; w 2 gabinetach w procesach maszynowych (zawarte umowy z CS).
 - 7 myjnie-dezynfektory przelotowe z funkcją suszenia i wydrukiem parametrów procesu są używane we wszystkich CS w 3 szpitalach (w tym w 1 szpitalu chirurgii jednego dnia),
 - 1 myjnia automatyczna w szpitalu chirurgii jednego dnia,
 - 4 myjnie-dezynfektory w 4 przychodniach stomatologicznych,
- oraz myjnie-dezynfektory do endoskopów giętkich:
- 9 myjni endoskopowych automatycznych – użytkowanych w 3 pracowniach endoskopowych na terenie szpitali i w 1 jednostce ambulatoryjnej.

Nadal 1 przychodnia udzielająca świadczeń zdrowotnych w zakresie badań endoskopowych (gastroskopia, rektoskopia) wyposażona jest w myjnię tzw. półautomatyczną.

Wszystkie automatyczne myjnie-dezynfektory posiadają funkcje suszenia, zapisów procesów w formie wydruków lub elektronicznych.

W pozostałych przychodniach i gabinetach użytkowane są w większości myjki ultradźwiękowe, stosowane dodatkowo przy procesach dezynfekcji instrumentów medycznych prowadzonych metodą zanurzeniową.

W odniesieniu do obowiązujących „Ogólnych wytycznych dla wszystkich podmiotów wykonujących procesy dekontaminacji, w tym sterylizacji wyrobów medycznych i innych przedmiotów wielorazowego użytku wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych oraz innych czynności, podczas których może dojść do przeniesienia choroby zakaźnej lub zakażenia” wydanych w 2017 r., podczas przeprowadzonych w 2024 r. kontroli w 1 CS i 14 placówkach ambulatoryjnych prowadzących dekontaminację wyrobów medycznych wielorazowego użycia stwierdzono, że:

- we wszystkich 15 skontrolowanych placówkach prowadzona była dokumentacja procesów sterylizacji, stanowi to 100% *skontrolowanych placówek*,
- na ogólną liczbę 15 skontrolowanych placówek, 13 z nich przeprowadzało testy Bowie Dicka użytkowanych autoklawów, **stanowi to 81,25 % ogólnej liczby skontrolowanych placówek**,
- we wszystkich 15 obiektach do kontroli procesów stosowano wskaźniki chemiczne głównie typu VI lub V (*100% ogólnej liczby skontrolowanych placówek*),
- wszystkie placówki prowadziły kontrole procesów przy użyciu wskaźników biologicznych, natomiast 13 z nich prowadziło kontrolę z wymaganą częstotliwością wg wytycznych, **co stanowi 86,7% ogólnej liczby skontrolowanych placówek**,
- 13 placówek prowadziło badania biologiczne skuteczności sterylizacji w ramach własnych (posiadają inkubatory testów ampułkowych) – **co stanowi 86,7% ogólnej liczby skontrolowanych obiektów**,
- 2 placówki prowadziły badania biologiczne sporotestów w ramach usługi zewnętrznej, **co stanowi 18,75 % ogólnej liczby skontrolowanych obiektów**,
- personel przeprowadzający sterylizację posiadał odpowiednie kwalifikacje (część osób jest w trakcie kursów), co stanowi 100 % *ogólnej liczby skontrolowanych obiektów*.

W 2 placówkach ambulatoryjnych stwierdzono brak wdrożenia wytycznych procesów dekontaminacji, w tym kontroli procesów mycia instrumentów medycznych przy użyciu wskaźników kontroli zanieczyszczeń białkowych oraz braku dokumentacji w tym zakresie.

Wystosowano 1 decyzję nakazową w zakresie zapewnienia warunków skutecznej dekontaminacji wyrobów medycznych poprzez wdrożenie, nadzór i aktualizację, m. in. procedur mycia, dezynfekcji, a także dokonywanie oceny prawidłowości i skuteczności tych procedur ramach kontroli wewnętrznych.

W drugim przypadku wszczęto postępowanie administracyjne, strona złożyła deklarację na piśmie w zakresie spełnienia obowiązujących wytycznych, co zostało potwierdzone podczas kontroli sprawdzającej, w związku z powyższym postępowanie umorzono.

4.1.6. Gospodarka odpadami niebezpiecznymi w miejscu powstawania

W 2024 r. w podmiotach leczniczych i gabinetach zabiegowych objętych kontrolą, postępowanie z odpadami medycznymi było zgodne z wymogami określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi.

W podmiotach leczniczych wytwarzane są odpady medyczne w kategoriach:

- 18-01-02 tkanki ludzkie, wytwarzane na blokach operacyjnych,
- 18-01-08 cytostatyki i leki cytostatyczne wytwarzane w oddziałach i poradniach onkologicznych,
- 18-01-03 odpady zakaźne wytwarzane we wszystkich placówkach o profilu zabiegowym,
- 18-01-04 odpady medyczne bez właściwości niebezpiecznych w jednostkach szpitali i wieloprofilowych przychodniach,
- 18-01-06 chemikalia, w tym odczynniki chemiczne, zawierające substancje niebezpieczne w laboratoriach diagnostycznych.

Odpady w miejscach ich wytworzenia gromadzone są do oznakowanych worków z wymaganą kolorystyką, umieszczonych na stelażach lub w wiadrach otwieranych bez użycia rąk, natomiast odpady medyczne o ostrych końcówkach i krawędziach w specjalistycznych pojemnikach o sztywnych ściankach.

W szpitalach, z miejsc wytwarzania odpady medyczne przenoszone są do brudowników w oddziałach, skąd w zbiorczych workach zabierane są wg harmonogramu transportem wewnętrznym do pomieszczeń magazynowych. Transport wewnętrzny prowadzony jest przez firmy zewnętrzne prowadzące usługę utrzymania czystości, standardowo 1-2-krotnie w ciągu dnia oraz w przypadku potrzeby na wezwanie telefoniczne, odbywa się na wózkach z zamykanymi, oznakowanymi pojemnikami.

W placówkach ambulatoryjnych wytwarzane są odpady zakaźne o kodzie 18-01-03 zbierane są do oznakowanych pojemników o sztywnych ściankach w przypadku odpadów ostrych oraz w pojemnikach wyścielonych czerwonym workiem, otwieranych bez kontaktu z dłonią.

Wytwórcy posiadają zawarte umowy z licencjonowanymi firmami zewnętrznymi w zakresie ich odbioru i przekazania do utylizacji.

Podczas kontroli sprawdzano warunki czasowego magazynowania odpadów medycznych, oznakowania pojemników i worków zapewniających ich identyfikację (rodzaj i pochodzenie odpadów) oraz częstotliwość odbioru w systemie elektronicznym BDO.

Kontrolowane podmioty/praktyki zawodowe w większości wyposażone są w urządzenia chłodnicze do czasowego magazynowania odpadów medycznych, w większych obiektach usytuowane w osobnych pomieszczeniach na odpady, w mniejszych w pomieszczeniach porządkowych. Prowadzony jest udokumentowany monitoring temperatur w pomieszczeniach i urządzeniach chłodniczych.

W jednym przypadku, w gabinecie stomatologicznym stwierdzono nieprawidłowości w odniesieniu do organizacji wstępnego magazynowania odpadów medycznych zakaźnych (18-01-03) nie zapewniającego właściwych warunków ich przechowywania, braku oznakowań identyfikacyjnych pojemników i worków na odpady zakaźne. Stwierdzone nieprawidłowości zostały usunięte, co zostało potwierdzone podczas kontroli sprawdzającej.

4.1.7. Dokumentacja z obszaru zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym

W podmiotach leczniczych, które prowadzą działalność leczniczą o profilu zabiegowym, obowiązują procedury, standardy, instrukcje opracowane przez świadczeniodawców w odniesieniu do warunków i rodzaju udzielanych świadczeń zdrowotnych, wdrożone i nadzorowane poprzez prowadzenie udokumentowanych kontroli wewnętrznych. Stanowią one wytyczne dla personelu podczas wykonywania procedur medycznych i innych czynności związanych z funkcjonowaniem zakładu leczniczego, w celu zapobiegania transmisji zakażeń i chorób zakaźnych i są sprawdzane podczas kontroli prowadzonych przez pracowników PSSE .

Wszystkie kontrolowane obiekty posiadały opracowane dokumenty, w odniesieniu do lat poprzednich nastąpiła poprawa w zakresie formy i treści, aktualizowania w oparciu o stan wiedzy medycznej, przepisy prawa, normy i wytyczne.

Kontrole wewnętrzne prowadzono z wymaganą częstotliwością, tj. w odstępach 6-miesięcznych. W przypadku leczenia ambulatoryjnego kontrole prowadzono w zakresie oceny jakości wdrożenia i przestrzegania obowiązujących procedur, np. z zakresu dekontaminacji powierzchni/narzędzi medycznych, utrzymania czystości, postępowania

z odpadami medycznymi, jak również aktualizacji dokumentów w oparciu o aktualny stan wiedzy medycznej, wytyczne, przepisy prawne.

Uwagi stwierdzone podczas bieżących kontroli sanitarnych dotyczyły aktualizacji procedur w oparciu o wytyczne dekontaminacji wyrobów medycznych, uszczegółowienia lub rozszerzenia zapisów trybu postępowania w procedurach, dostosowania zapisów do warunków i zakresu udzielanych świadczeń zdrowotnych oraz pojawiających się zmian w przepisach prawnych.

W przypadku leczenia szpitalnego, kontrole wewnętrzne prowadzone są w szerokim zakresie przez Zespoły Kontroli Zakażeń Szpitalnych. Stosowane są różne metody kontroli: ocena kart obserwacji pacjenta (w tym np. cewnika obwodowego i centralnego, cewnika moczowego, rany pooperacyjnej, odleżyny), analizy zużycia preparatów dezynfekcyjnych i/lub środków ochrony osobistej, analizy wyników badań mikrobiologicznych, oceny jakości sprzątania, dekontaminacji powierzchni, sprzętu, przestrzegania higieny rąk, zasad izolacji pacjentów zakażonych.

W oddziałach prowadzone są również okresowe kontrole z zastosowaniem wymazów czystości mikrobiologicznej powierzchni, powietrza w różnych komórkach.

4.1.8. Ogniska zakażeń szpitalnych

W trakcie 2024 r. na oddziałach szpitalnych obu szpitali zarejestrowano łącznie **11** nowych ognisk epidemicznych. We wszystkich przypadkach nowych ognisk czynnikiem etiologicznym był wirus SARS-CoV-2.

W stosunku do 2023 r. zarejestrowano łącznie 10 ognisk mniej. Tak jak w ubiegłym roku dominowały ogniska o etiologii SARS-CoV-2.

W 2024 r. we wszystkich ogniskach o etiologii SARS-CoV-2 zakażenia dotyczyły przede wszystkim hospitalizowanych pacjentów. Tylko w 1 ognisku, zakażeniu uległa 1 osoba z personelu.

Pracownicy PSSE w trakcie trwania ognisk epidemicznych byli w stałym kontakcie telefonicznym z Zespołami Kontroli Zakażeń Szpitalnych. Przeprowadzono 1 kontrolę w trakcie trwania ogniska o etiologii SARS-CoV-2.

W 2024 roku nie odnotowano nowych ognisk zakażeń ani kolonizacji o etiologii *Klebsiella pneumoniae* MBL. Natomiast w obu siedleckich szpitalach trwały 2 ogniska o etiologii *Klebsiella pneumoniae* MBL zgłoszone w 2023 roku. W ogniskach o etiologii

Klebsiella pneumoniae MBL(+), zakażenia dotyczyły tylko hospitalizowanych pacjentów. Jedno z tych ognisk wygaszono w trakcie roku.

Szpitalne zapewniają warunki ochrony przed zakażeniem poprzez izolację pacjentów zakażonych w salach jednoosobowych, dwuosobowych lub kohortację pacjentów, zgodnie z funkcjonującą procedurą izolacji.

W ramach ochrony pacjentów i środowiska szpitalnego sale po pobycie pacjentów będących nosicielami Enterobacterales wytwarzających karbapenemazy (tzw. CPE) lub innych patogenów alarmowych, w miarę możliwości podlegają dekontaminacji i dezynfekcji światłem UV-C.

4.1.9. Podsumowanie

- 1) W 2024 r. PPIS w Siedlcach obejmował nadzorem łącznie 224 obiekty w podmiotach wykonujących działalność leczniczą. Przeprowadzono w nich 50 kontroli (w 22,3% wszystkich obiektów będących pod nadzorem), wydano ogółem 4 decyzji administracyjne dot. nałożenia obowiązków oraz 6 decyzji opłaty. Kontrole z nieprawidłowościami (6) stanowiły 12 % wszystkich kontroli.
- 2) Dzięki prowadzonym działaniom organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2024 r. obserwuje się wzrost liczby gabinetów i przychodni zabiegowych, w których prowadzone są procesy sterylizacji, wyposażonych w inkubatory testów biologicznych, służące do prowadzenia wewnętrznych kontroli skuteczności procesów sterylizacji w autoklawach. Powszechnie jest wykorzystywanie wskaźników chemicznych typu V lub VI do kontroli procesów sterylizacji. Coraz większa liczba świadczeniodawców ma wdrożone w pracy bieżącej wymagania przewidziane w wydanych w 2017 r. „Ogólnych wytycznych dla wszystkich podmiotów wykonujących procesy dekontaminacji, w tym sterylizacji wyrobów medycznych i innych przedmiotów wielorazowego użytku wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych oraz innych czynności, podczas których może dojść do przeniesienia choroby zakaźnej lub zakażenia”.
- 3) Stan techniczny podmiotów ulega stopniowej poprawie, jednak wciąż stwierdzane są nieprawidłowości w tym zakresie, głównie wynikające z eksploatacji pomieszczeń. 3 placówki szpitalne nie spełniają wymogów wynikających z rozporządzenia MZ w sprawie szczegółowych wymagań dla podmiotów leczniczych – trwa postępowanie administracyjne w celu dostosowania pomieszczeń do wymogów rozporządzenia.

- 4) W trakcie kontroli w placówkach najczęściej stwierdzanymi zastrzeżeniami i nieprawidłowościami było nieprzestrzeganie lub brak aktualizacji procedur sanitarno-higienicznych, uwagi do kontroli wewnętrznych w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych, nieprawidłowości w zakresie gromadzenia czasowego wytwarzanych odpadów medycznych.
- 5) W 2024 r. zarejestrowano mniej ognisk epidemicznych w nadzorowanych szpitalach niż w 2023r. (o 10 mniej niż w roku ubiegłym) – głównie z powodu radykalnego zmniejszenia liczby ognisk o etiologii SARS-CoV-2.

4.2. Choroby zakaźne i zakażenia

4.2.1. Informacje ogólne

Choroby zakaźne są jednym z najbardziej istotnych zagrożeń dla zdrowia publicznego. Zgodnie z definicją zawartą w Ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, **chorobą zakaźną jest choroba wywołana przez biologiczny czynnik chorobotwórczy**. Do biologicznych czynników chorobotwórczych należą: **bakterie, wirusy, grzyby, pasożyty i priony**.

Choroby bakteryjne to m.in.: błonica, salmoneloza, czerwotka, krztusiec, róża, posocznice wywołane przez meningokoki, pneumokoki i *Haemophilus influenzae* typ b (Hib), gruźlica, legioneloza, kiła, rzeżączka, chlamydia.

Choroby wirusowe to: grypa, COVID-19, wirusowe zakażenia wątroby (HCV, HBV), AIDS, mononukleozę zakaźną, toksoplazmoza, świnka, ospa wietrzna, półpasiec, różyczka, odra, bostonia, gorączka denga.

Choroby grzybicze: kandydoza, aspergiloza, kryptosporidioza.

Choroby pasożytnicze: lamblioza, tasiemczyca, włośnica.

Choroby prionowe: choroba Creutzfeldta i Jakoba.

Do infekcji dochodzi na skutek szerzenia się zakażenia ze źródła zakażenia na osoby wrażliwe. Źródłem zakażenia może być chory człowiek, bezobjawowy nosiciel czynnika zakaźnego, zwierzę, żywność, woda i gleba.

Wyróżnia się następujące drogi zakażenia:

- **bezpośrednia (kontaktowa):** droga wertykalna, kontakt ze zwierzęciem, pocałunki, kontakt seksualny,

- **pośrednia**: - styczność ze skażonymi płynami ustrojowymi, wydzielinami, - przedmiotami poprzez skórę i błony śluzowe (zakażeniu sprzyja przerwanie ciągłości skóry lub błon śluzowych), - styczność ze skażonym sprzętem medycznym, - kropelkowa (poprzez aerozol powstający w trakcie kichania, kasłania, mówienia), - powietrzna (nośnikiem jest powietrze, drobnoustroje mogą przemieszczać się na większe odległości niż drogą kropelkową), - pokarmowa (spożycie skażonego pokarmu, wody).

Po okresie pandemii, od 2023 roku obserwowany jest wzrost zachorowań na choroby zakaźne nie tylko w Polsce, ale i na całym świecie. Przyczyn tego wzrostu należy dopatrywać się w:

- obniżeniu odporności immunologicznej i większej podatności na infekcje po przejściu COVID-19 (większość populacji przeszła co najmniej jedno zakażenie wirusem SARS-CoV-2),
- zniesieniu restrykcji obowiązujących w pandemii, w tym izolacji, noszenia maseczek, unikania dużych skupisk ludzi (epidemie wyrównawcze),
- wznowieniu wyjazdów turystycznych do krajów egzotycznych,
- migracji ludności z innych krajów, w tym z Ukrainy,
- rosnącej populacji osób odmawiających szczepień zarówno wśród dorosłych, jak i u dzieci,
- zmianach w raportowaniu wybranych chorób (grypa, RSV).

4.2.2. Choroby przenoszone drogą pokarmową

W 2024 roku wśród chorób zakaźnych objętych obowiązkiem zgłaszania i rejestracji, na terenie powiatu grodzkiego nie zanotowano przypadków zachorowań na takie jednostki chorobowe jak: dur brzuszny i dury rzekome, czerwotka, włośnica, zatrucia wywołane jadem kiełbasianym, zakażenia *Yersinia enterocolitica* i *Campylobacter*, czy też zakażenia jelitowe wywołane *E.coli* biegunkotwórczą.

4.2.2.1. WZW typ A

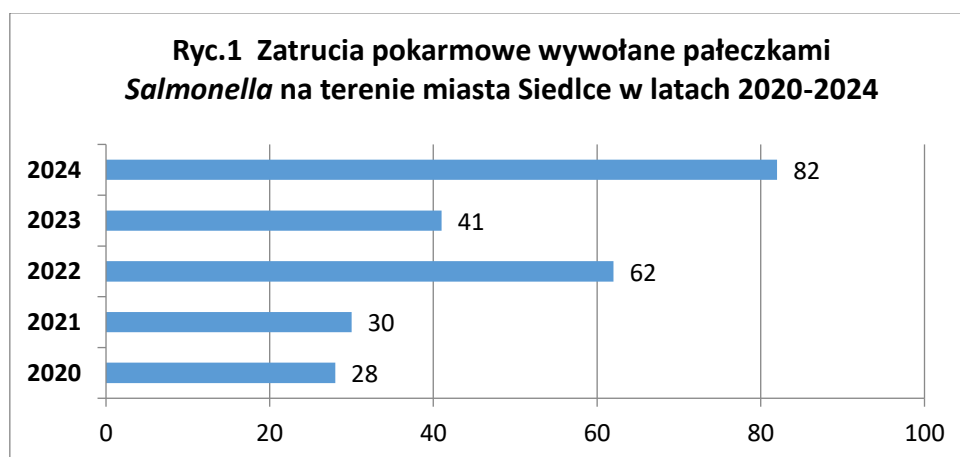
Odnotowano 1 przypadek wirusowego zapalenia wątroby typu A, nazywanego „chorobą brudnych rąk”. Choroba została przywleczona przez 27-letniego obywatela z Kazachstanu, u którego objawy chorobowe wystąpiły już podczas lotu z Astany. Osoba ta nie była szczepiona przeciw wzv A i przybyła do Polski na szkolenie. Nadzorem objęto osoby zamieszkujące razem z chorym podczas pobytu w Siedlcach. Nie wystąpiły zachorowania mieszkańców na naszym terytorium.

4.2.2.2. Zatrucia pokarmowe

Wśród bakteryjnych zatruc pokarmowych w 2024 roku przeważały zatrucia wywołane pałeczkami schorzeń jelitowych *Salmonella*. Odnotowano 2 razy większą liczbę zachorowań na salmonelozę w stosunku do roku ubiegłego: 2023 r. było 41 zach., 2024 r.- 82 zach. Przyczyniło się do tego duże ognisko zatrucia pokarmowego, które obejmowało placówki oświatowo-wychowawcze (przedszkola i żłobek) na terenie miasta Siedlce, obsługiwane cateringowo przez tą samą firmę. Zachorowało 49 dzieci, z czego 15 wymagało hospitalizacji. Przyczyną zakażenia żywności cateringowej były złe warunki higieniczne panujące w pomieszczeniach kuchennych i magazynowych lokalu gastronomicznego oraz nieprawidłowo przeprowadzane procesy technologiczne.

Zapadalność w Siedlcach dla salmoneloz jelitowych wyniosła za 2024 r. **109,3/100 tys.** (dla Polski z danych dostępnych za 2024 r. zapadalność wyniosła 23,3 na 100 tys.) Pośród wszystkich zachorowań ponad połowa (85,5%) czyli 66 przypadków dotyczyło dzieci w wieku 0-10 lat.

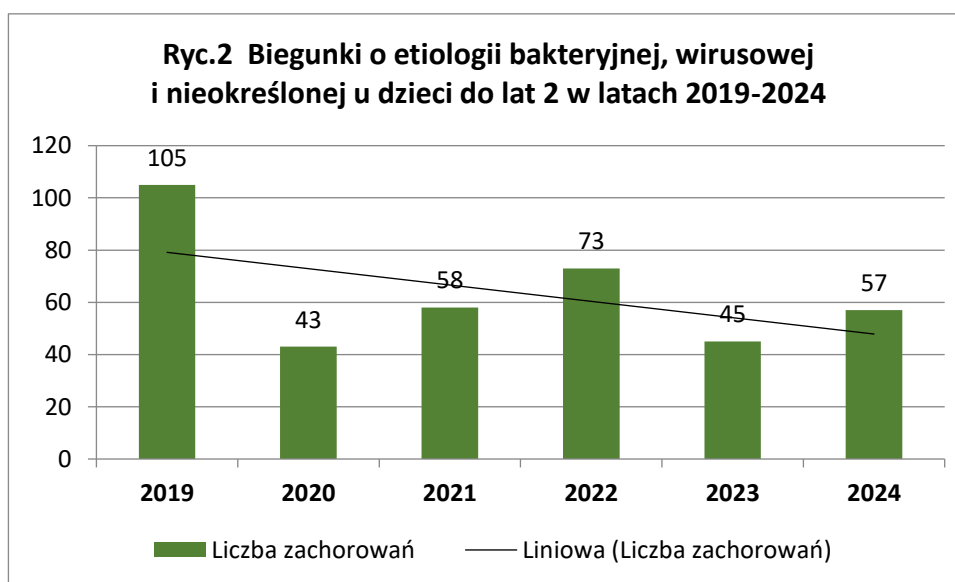
Zarejestrowano także 2 rodzinne ogniska zatrucia pałeczkami *Salmonella enteritidis*, które w sumie dotyczyły 7 osób chorych, gdzie posiłki były wykonywane i spożywane w warunkach domowych. Sytuację epidemiologiczną w Siedlcach w zakresie zatruc wywołanych pałeczkami *Salmonella* w ciągu ostatnich 5 lat przedstawia ryc. 1.



W 2024 roku na terenie miasta Siedlce, najczęstszą przyczyną biegunk o ustalonym czynniku wirusowym były rotawirusy - zgłoszono 45 zachorowań mieszkańców Siedlec. Na drugim miejscu pod względem ilości zarejestrowanych przypadków były biegunki wywołane bliżej nieokreślonymi wirusami - 44 przypadki, natomiast 33 zachorowania spowodowały

norowirusy, a 20 – adenowirusy. W odniesieniu do dzieci w grupie wiekowej do lat 2 biegunki o przyczynie wirusowej wystąpiły u 36 takich dzieci, z czego 26 wymagało hospitalizacji.

W porównaniu do roku poprzedniego, w 2024 r. nastąpił wzrost liczby rozpoznanych **biegunek u dzieci do lat 2**, które stanowią grupę najbardziej narażoną na biegunki o różnym zakaźnym pochodzeniu, zarówno o etiologii bakteryjnej, wirusowej, jak i nieokreślonej. W 2024 roku zarejestrowano ich w tej grupie wiekowej łącznie 57, co stanowi wzrost o 26,7 %, wobec roku poprzedniego (2023 r.-24 zach.). Biegunki nadal pozostają istotną przyczyną zachorowań i hospitalizacji dzieci do lat 2. Sytuację epidemiologiczną w Siedlcach w zakresie biegunek o etiologii bakteryjnej, wirusowej oraz bliżej nieokreślonej w ciągu ostatnich 6 lat przedstawia ryc.2.



Do zakażeń i zatruc pokarmowych u dzieci w wieku do lat 2 dochodzi najczęściej w środowisku domowym. Największy wpływ na poprawę sytuacji epidemiologicznej w tym zakresie odgrywa prowadzona edukacja zdrowotna, mająca wpływ na kształtowanie zachowań prozdrowotnych na rzecz zwiększania higieny osobistej i otoczenia oraz higieny przygotowania posiłków, a także wprowadzenie do Programu Szczepień Ochronnych obowiązkowych przeciw rotawirusom u dzieci do 6 m-ca życia.

Wśród mieszkańców Siedlec, w 2024 r. zanotowano wzrost innych bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez *Clostridioides difficile* – rozpoznano 55 przypadków zakażeń, podczas gdy w 2023 roku było ich 48. Zachorowania te są głównie wynikiem długiego stosowania antybiotykoterapii, która stwarza warunki do wyselekcjonowania

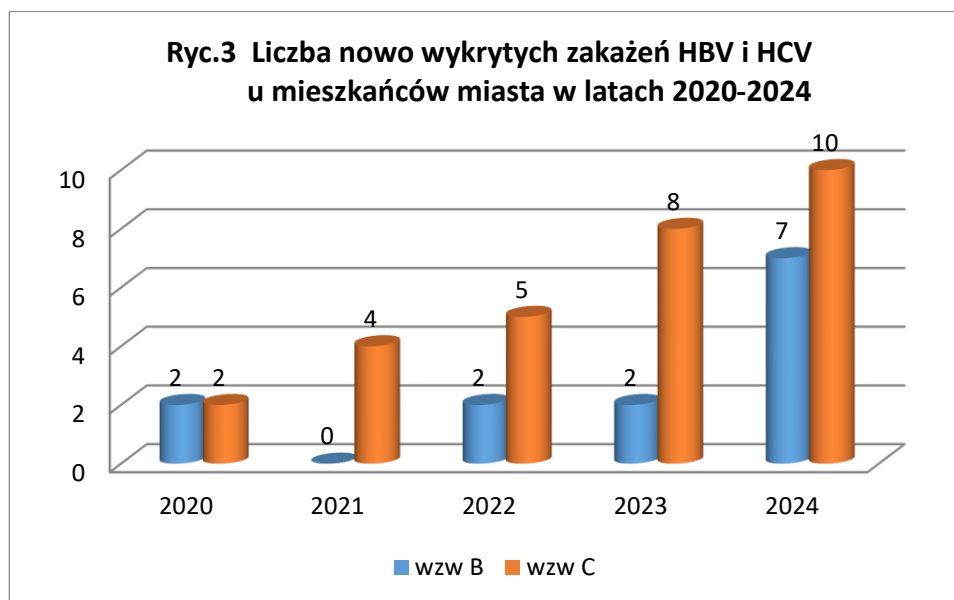
z własnej flory bakteryjnej gatunków opornych i mogą one stanowić zagrożenie dla zdrowia, a nawet życia pacjentów, a także być przyczyną zakażeń szpitalnych. Zapadalność dla miasta Siedlce wyniosła **73,3 na 100 tys.** mieszkańców, podczas gdy dla Polski to 55,1 na 100 tys. (dane wstępne ze strony NIZP-PZH).

4.2.3. Choroby przenoszone drogą naruszenia ciągłości tkanek

4.2.3.1. WZW typ B i C

W 2024 roku wśród chorób zakaźnych przenoszonych drogą krwi zarejestrowano 7 przypadków zakażeń wirusowego zapalenia wątroby typu B oraz 10 przypadków wzw typu C. Wszystkie zgłoszone zakażenia HBV i HCV miały postać przewlekłą, najczęściej skąpoobjawową lub bezobjawową. Nie odnotowano ostrych zakażeń wirusami hepatotropowymi (objawowych) wymagających leczenia szpitalnego oraz nowych zakażeń HIV.

Najczęściej do wykrycia zakażenia wirusami hepatotropowymi dochodzi podczas hospitalizacji z powodu innych chorób, przygotowania do zabiegów, a także podczas honorowego oddawania krwi. Sytuację epidemiologiczną w Siedlcach w zakresie wirusowych zakażeń wątroby typu B i C w ciągu ostatnich 5 lat przedstawia ryc. 3.



W dobie poprawy warunków wykonywania procedur z naruszeniem ciągłości tkanek, wzrasta znaczenie przenoszenia zakażenia drogą kontaktów seksualnych i zażywania narkotyków. Osoby zakażone wskazywały również, że do zakażenia, mogło dojść podczas

transfuzji krwi w dzieciństwie, wykonanych zabiegów medycznych lub niemedycznych, takich jak tatuowanie, kolczykowanie, zabiegi chirurgii plastycznej.

4.2.3.2. HIV i AIDS

Do zakażeń przenoszonych drogą naruszenia ciągłości tkanek, w tym poprzez kontakty seksualne, należy także:

- 1) bezobjawowe zakażenie HIV, czyli tzw. nosicielstwo HIV,
- 2) objawowe zakażenie HIV–nie AIDS, 3) AIDS.

W 2024 r. nie zarejestrowano nowych zakażeń HIV i rozpoznań AIDS wśród mieszkańców Siedlec. Sytuację epidemiologiczną w tym zakresie na przestrzeni ostatnich 12 lat przedstawia tabela 1.

Tab. 1 Liczba nowo wykrytych zakażeń HIV u mieszkańców miasta Siedlce w latach 2013-2024

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba nowo wykrytych zakażeń HIV	1 ^x	1	3	3	1	2*	1	1	3 [#]	2	3	0

X- w tym 1 zach. na AIDS zakończone zgonem

***** - w tym 1 zach. na AIDS

- w tym 1 zach. na AIDS

4.2.4. Choroby przenoszone drogą powietrzno-kropelkową

4.2.4.1. Odra, świnka i różyczka

Sytuację epidemiologiczną na terenie miasta Siedlce w zakresie chorób zakaźnych przenoszonych drogą powietrzno-kropelkową, przeciwko którym realizowane są szczepienia ochronne, takich jak: świnka, odra, różyczka - można nadal uznać za dobrą, gdyż w 2024 roku odnotowano tylko jeden przypadek świnki rozpoznanej na podstawie objawów.

4.2.4.2. Krztusiec

Zaobserwowano natomiast bardzo duży wzrost zachorowań na krztusiec. O ile w latach 2020-2023 odnotowano tylko 1 przypadek krztuśca, to w 2024 roku było ich aż 89. Wzrost zachorowań na krztusiec jest widoczny na terenie całej Polski i województwa mazowieckiego. Porównanie liczby zachorowań na ww. choroby z lat 2020-2024 w tab.2.

Tab.2 Zachorowania na choroby przenoszone drogą powietrzno-kropelkową w mieście Siedlce w latach 2020 – 2024

ROK	krztusiec	odra	różyczka	świnka
2020	0	0	1	2
2021	0	0	0	0
2022	1	0	0	2
2023	0	0	0	1
2024	89	0	0	1

Liczba zachorowań na choroby zakaźne objęte obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi jest dobrym miernikiem poziomu wykonawstwa szczepień ochronnych. Należy jednak podkreślić, że jak wynika z danych za 2024 r., wykonawstwo szczepień obowiązkowych na terenie miasta Siedlce spada w przypadku chorób takich jak świnka, odra, różyczka, poliomielitis, błonica i krztusiec. Lokalna populacja traci więc coraz bardziej odporność zbiorową i można spodziewać się wzrostu zachorowań na te choroby.

4.2.4.3. Ospa wietrzna

W jednostkach chorobowych, jak np. ospa wietrzna, nie objętych kalendarzem szczepień ochronnych obowiązkowych dla całej populacji małych dzieci (możliwe jest szczepienie odpłatne), obserwuje się niestabilną sytuację epidemiologiczną. Okresowo pojawiają się zwiększone liczby zachorowań, głównie wśród dzieci niezaszczepionych.

W 2024 roku na zarejestrowanych **437 przypadków ospy wietrznej**, aż 428 zachorowań dotyczyło osób niezaszczepionych. W 6 przypadkach zachorowań osób zaszczepionych miały one podaną tylko 1 dawkę i tylko 3 zachorowania dotyczyły osób zaszczepionych w pełni 2 wymaganymi dawkami. Dwa przypadki zachorowań na ospę wietrzną wymagały hospitalizacji i dotyczyły wyłącznie dzieci niezaszczepionych z grupy wiekowej 0-1. Opisany powyżej rozkład zachorowań świadczy o wysokiej skuteczności szczepionki przeciw ospie wietrznej. Należy przy tym zaznaczyć, że zachorowanie na ospę wietrzną wywoływane przez *Varicella Zoster Virus* sprawia, że wirus ten do końca życia pozostaje w zwojach nerwowych człowieka i w przypadku obniżenia jego odporności spowodowanej inną chorobą lub podeszłym wiekiem, jest przyczyną zachorowań na półpasiec.

Zapadalność na ospę wietrzną dla miasta wyniosła w 2024 roku **582,5/100 tys.** mieszkańców, podczas gdy dla Polski wstępne dane wskazują na zapadalność 409,02/100 tys. Sytuację w zakresie liczby zachorowań na ospę wietrzną w okresie 2020-2024 obrazuje tab. 3.

Tab. 3 Liczba zachorowań na ospę wietrzną na terenie miasta Siedlce w latach 2020-2024

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba zachorowań	336	190	416	276	437

4.2.4.4. Legioneloza

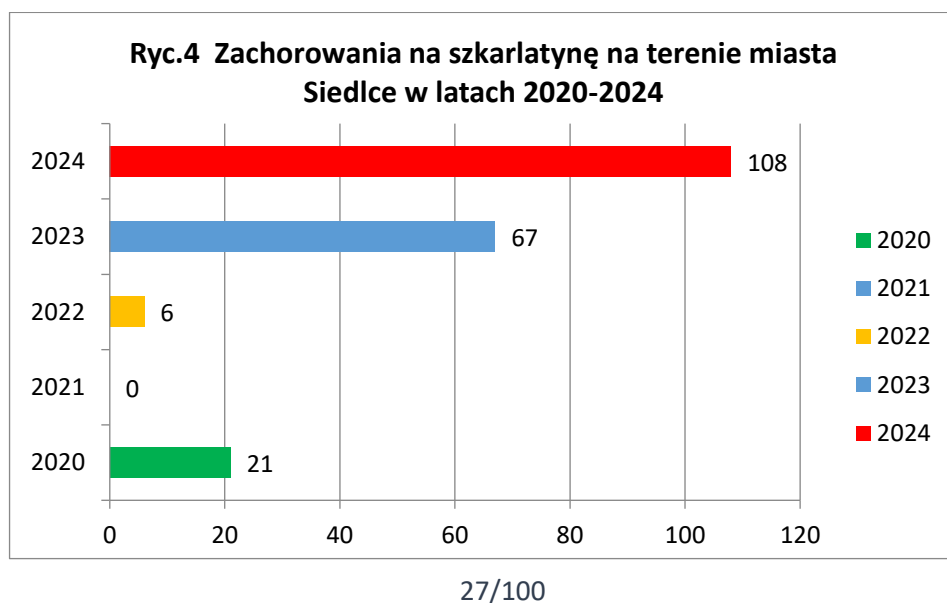
W 2024 roku zarejestrowano **1 przypadek legionelozy u 25-letniego mężczyzny** z porażeniem kończyn. Zapalenie płuc wywołane pałeczką *Legionella* wymagało hospitalizacji pacjenta. Nie ustalono źródła zakażenia, można domniemywać, że chory w okresie narażenia mógł być poddawany zabiegom rehabilitacyjnym z użyciem wody, pochodzącej z zamkniętych zbiorników.

4.2.4.5. Płonica (szkarlatyna)

W 2024 roku w dalszym ciągu obserwowano wzrost zachorowań na **płonicę (szkarlatynę)**, czyli chorobę bakteryjną przenoszoną drogą powietrzno - kropelkową wywołaną zakażeniem paciorkowcami. Chorują na nią głównie dzieci - u dorosłych choroba zdarza się sporadycznie.

Zarejestrowano **108 przypadków** zachorowań, z czego 48 przypadków było potwierdzonych dodatnim wynikiem Streep testu, a 14 osób spośród wszystkich chorych wymagało hospitalizacji. Pozostałe przypadki zachorowań na płonicę lekarze zgłosili na podstawie charakterystycznych dla tej choroby objawów.

Zapadalność na terenie miasta Siedlce wyniosła prawie **143,96/100 tys.** i jest wyższa niż zapadalność dla Polski, która w 2024 r. wyniosła 129,09/100 tys. Na ryc.4 zilustrowano dane o liczbie zachorowań na płonicę wśród mieszkańców miasta Siedlce w latach 2020- 2024.



4.2.4.6. RSV

Od 23 lutego 2023 roku, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 23 lutego 2023 r. w sprawie zakażeń wirusem syncytialnym układu oddechowego (RSV), zakażenia wirusem RSV zostały objęte przepisami o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, w związku z czym PPIS w Siedlcach rozpoczął prowadzenie rejestracji takich zachorowań. W 2024 roku na terenie m. Siedlce rozpoznano **93 zakażenia wirusem RSV**, potwierdzonych pozytywnymi wynikami szybkich testów antygenowych, w tym u dzieci do lat 2 aż 54. Wśród ogólnej liczby chorych, dzieci do 2 roku życia stanowiły przeszło 58% wszystkich chorych, a leczenie szpitalnego wymagało 31 pacjentów. Zapadalność na RSV dla miasta Siedlce za 2024 r. wyniosła **123,9 zach./100 tys.** mieszkańców i jest wyższa niż dane wstępne średniej zapadalności dla Polski -110,83/100tys.

4.2.4.7. Grypa

W 2024 roku wśród mieszkańców miasta odnotowano **37 przypadków grypy potwierdzonej badaniami molekularnymi/PCR**, określającymi typ wirusa (35 zachorowań wywołanych było wirusem grypy A, co stanowi 94,6% wszystkich przypadków, 1 wywołane wirusem grypy B, co stanowi 2,7%, w 1 przypadku lekarz nie podał w zgłoszeniu typu wirusa). Hospitalizowanych było 30 chorych. Wśród wszystkich zachorowań na grypę potwierdzoną badaniami PCR, 16,2 % dotyczyło dzieci w przedziale wiekowym 0-14 lat.

PPIS w Siedlcach prowadził również rejestrację grypy rozpoznanej za pomocą powszechnie dostępnych szybkich testów antygenowych. W 2024 roku zgłoszono **599 zachorowań na grypę potwierdzoną wynikiem szybkiego testu antygenowego**, z czego 33 osoby były hospitalizowane.

Tab. 4 Liczba potwierdzonych zachorowań na grypę w latach 2023-2024

	Grypa-PCR	Grypa-test antygenowy	Razem
2023	74	101	175
2024	37	599	636

W związku z nowelizacją Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej, z dniem 7 lipca 2023 r. weszły w życie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów, które zniosły obowiązek składania przez placówki medyczne do Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawozdań o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę, przez co PPIS nie dysponuje danymi dotyczącymi zachorowań grypopodobnych za 2023 i 2024 r.

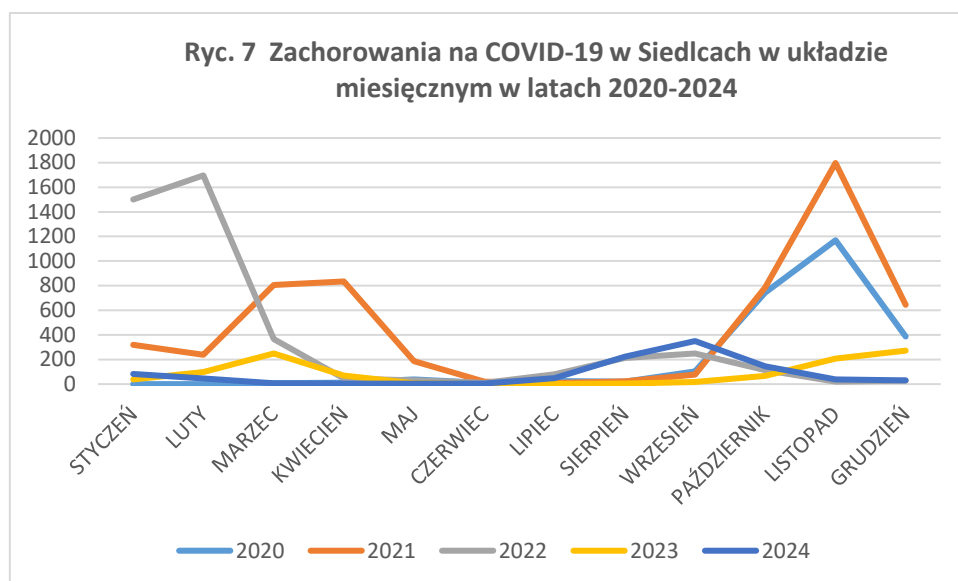
4.2.4.8. COVID-19

W 2024 roku na terenie miasta Siedlce odnotowano ogółem **984** przypadki potwierdzonych zakażeń SARS-CoV-2, z czego hospitalizowane były 62 osoby, co stanowiło 6,29 % chorujących. W porównaniu do roku 2023 liczba chorych zmniejszyła się o 46 przypadków. Najwięcej zakażeń zarejestrowano w sierpniu, wrześniu i październiku, a najmniej w okresie od marca do czerwca. Rozkład zachorowań na SARS-CoV-2 na terenie miasta Siedlce wg miesięcy w latach 2020 - 2024 przedstawia tabela 7.

Tab. 7 Rozkład zachorowań na COVID-19 wśród mieszkańców miasta Siedlce wg miesięcy w latach 2020-2024

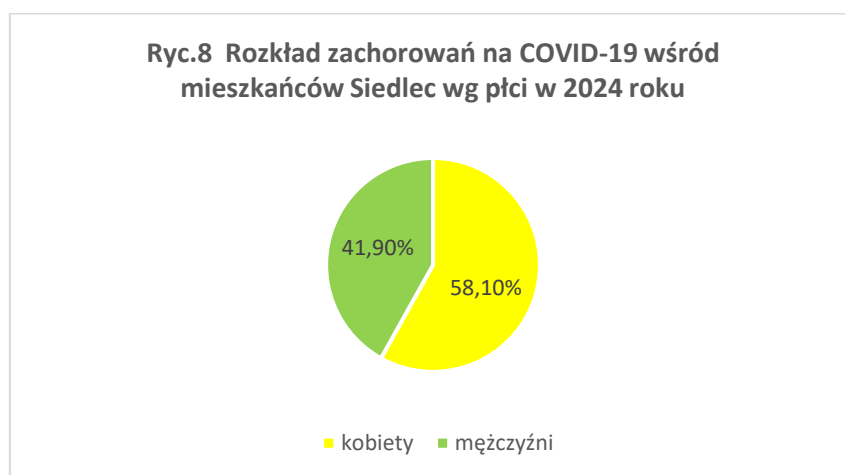
	2020	2021	2022	2023	2024
STYCZEŃ	0	319	1501	37	82
LUTY	0	238	1696	97	47
MARZEC	6	806	366	248	7
KWIECIEŃ	12	834	46	69	4
MAJ	38	186	30	8	4
CZERWIEC	9	21	10	0	5
LIPIEC	24	9	79	3	48
SIERPIEŃ	21	23	212	4	224
WRZESIEŃ	102	78	249	18	350
PAŹDZIERNIK	744	785	113	68	144
LISTOPAD	1169	1797	20	206	39
GRUDZIEŃ	388	645	28	272	30
OGÓŁEM	2448	5741	4350	1030	984

Na ryc.7 przedstawiono porównawczo liczby zachorowań na COVID-19 w latach 2020-2024 w rozbiciu na miesiące.

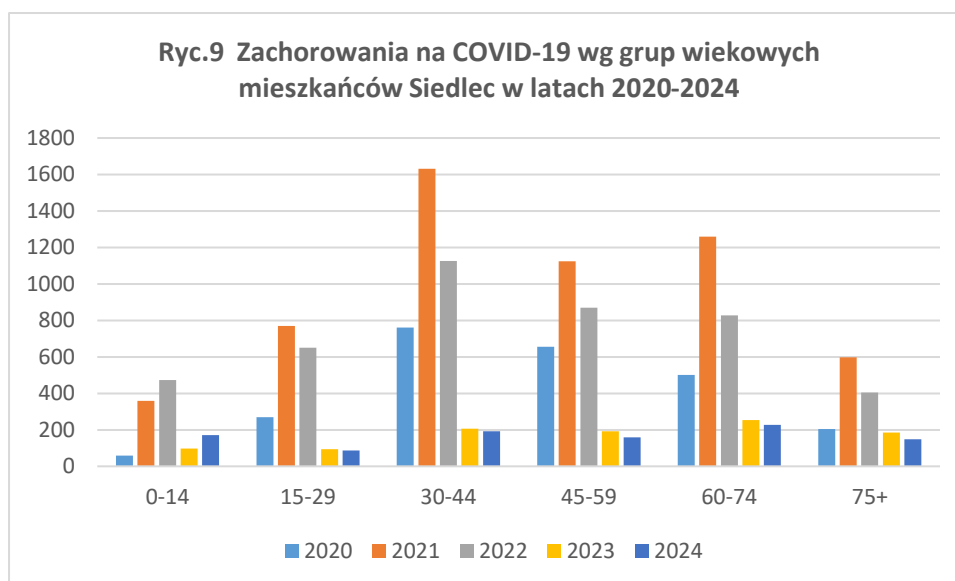


Biorąc pod uwagę płeć osób zakażonych SARS-CoV-2 z terenu miasta Siedlce w 2024 r., znaczną większość stanowiły zakażenia wśród kobiet - 572 przypadki, co stanowiło ok. 58,1% ogółu zakażonych.

Procentowy rozkład zachorowań na COVID-19 wg płci przedstawiono na ryc. 8, natomiast zachorowania wg grup wiekowych porównując lata 2020 - 2024 przedstawiono na ryc. 9.



Przebieg choroby COVID-19 w 2024 roku był zdecydowanie łagodniejszy niż w latach wcześniejszych. W dużej mierze zależał od odporności osobniczej pacjenta, statusu szczepiennego, jego wieku i obciążenia chorobami przewlekłymi, ale także od wariantu wirusa - Omikron, który był wariantem dominującym w populacji. Większość chorych miało w miarę łagodne objawy, przypominające inne choroby infekcyjne dróg oddechowych.



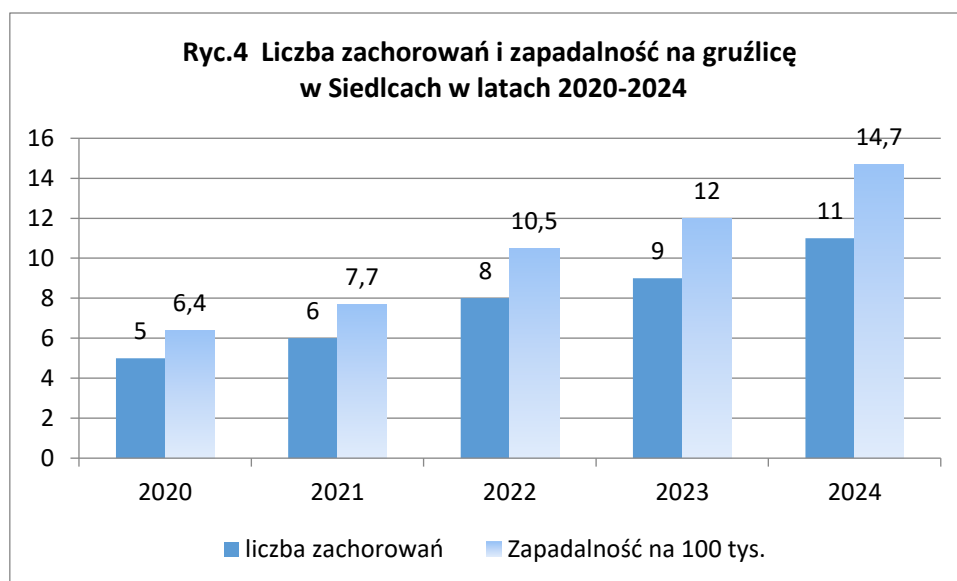
Zapadalność na COVID dla Siedlec wyniosła w 2024 r. blisko **1312,94** na 100 tys., dla Polski wg wstępnych danych było to 735,07 przypadków na 100 tys. Z powodu COVID-19 w 2024 r. w Siedlcach zmarł 1 mężczyzna w wieku 84 lat.

W ramach współpracy Inspekcji Sanitarnej z podmiotami leczniczymi, w trakcie 2024r. pobrano od 10 chorych mieszkańców miasta dodatkowe wymazy do przeprowadzenia badań genetycznych, w celu identyfikacji krążących mutacji wirusa SARS-CoV-2 – od 8 kobiet i 2 mężczyzn. Zidentyfikowane wirusy należały do wersji OMIKRON, z podtypu BA.2.86 – 9 przyp. oraz z podtypu KP.3 – 1 przyp.

4.2.4.9. Gruźlica

Do chorób przenoszonych drogą powietrzno-kropelkową należy także gruźlica. W 2024 roku w Siedlcach zarejestrowano **11 przypadków gruźlicy**. Zachorowania dotyczyły tylko dwóch grup wiekowych: 20-44 lata – 8 przyp. oraz 45-64 lata – 3 przyp. Zapadalność wyniosła 14,7/100 tys. Nie odnotowano gruźlicy pozapłucnej.

Wszystkie osoby z najbliższego otoczenia chorych prątkujących (np. członkowie rodzin, współpracownicy), zostały objęte nadzorem lekarskim i epidemiologicznym. W 2024 roku nie odnotowano zgonów na gruźlicę wśród mieszkańców Siedlec - w 2023 roku było ich 2. Nie stwierdzono przypadków gruźlicy wielolekoopornej. Odnotowano 1 przypadek gruźlicy prątkującej wśród hodowców bydła, o czym powiadomiono Powiatowego Lekarza Weterynarii w Siedlcach.



4.2.4.10. Choroby inwazyjne (meningokokowa, pneumokokowa i inne)

W 2024 r. zarejestrowano aż **19 przypadków inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae***, w tym: z objawami posocznicy 18, z objawami zapalenia płuc o etiologii pneumokokowej 11 oraz zapalenia opon mózgowo – rdzeniowych 2 (przy czym część chorych w przebiegu zachorowania manifestowała objawy łącznie, np. posocznicy z jednoczesnym zapaleniem płuc lub zapaleniem opon mózgowo-rdzeniowych). Zapadalność wyniosła **25,3/100 tys.**, podczas gdy w 2023 roku wynosiła 11,9/100 tys. mieszkańców. Liczba zachorowań wzrosła o przeszło 100 %, co ma związek z wyposażeniem laboratorium działającym na rzecz jednego ze szpitali w nowoczesny, czuły sprzęt do diagnostyki metodami PCR.

Zachorowania dotyczyły głównie osób nieszczepionych przeciwko pneumokokom: zachorowało troje dzieci w wieku 1, 7 i 13 lat oraz 16 osób w wieku od 50 do 92 lat. Wszystkie zachorowania wystąpiły jako sporadyczne, a 2 zachorowania zakończyły się zgonem (pacjenci w wieku 66 lat i 92 lata).

W roku 2024 zarejestrowano 1 przypadek inwazyjnej choroby **meningokokowej wywołanej przez *Neisseria meningitidis*** u rocznego chłopca, uczęszczającego do żłobka. W ramach działań nadzorowych wszystkie osoby z kontaktu (21) skierowano do konsultacji lekarskiej i podania chemioprophylaktyki.

Lekarze zgłosili także 5 przypadków inwazyjnej choroby wywołanej przez ***Haemophilus influenzae***. Porównanie liczby zachorowań inwazyjnych w latach 2020-2024 zaprezentowano w tab. 6.

Tab.6 Liczba przypadków bakteryjnych zakażeń inwazyjnych w latach 2020-2024 wśród mieszkańców Siedlec.

Rok	<i>Neisseria meningitidis</i>	<i>Streptococcus pneumoniae</i>	<i>Haemophilus influenzae</i>
2020	0	5	1
2021	0	4	1
2022	1	6	0
2023	0	9	0
2024	1	19	5

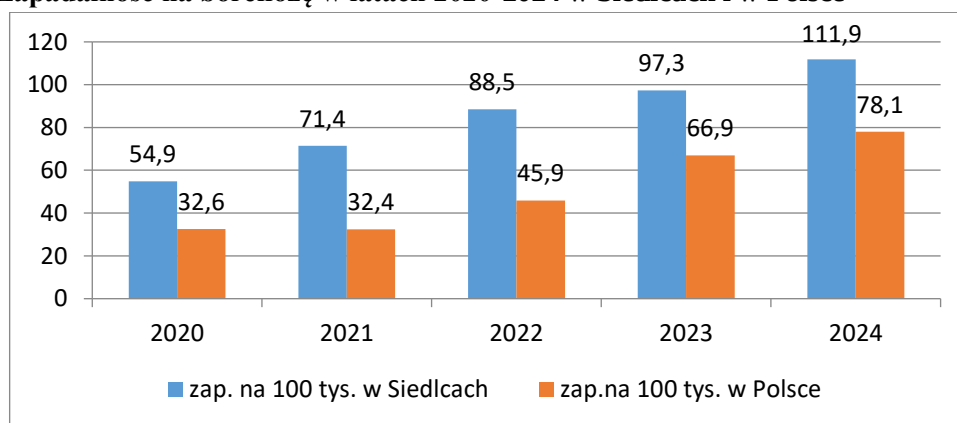
4.2.5. Choroby odzwierzęce, wektorowe przenoszone za pośrednictwem innych organizmów i choroby pasożytnicze

4.2.5.1. Borelioza

W 2024 roku zarejestrowano **84** zachorowania na **boreliozę**, w tym **4** prawdopodobne przypadki neuroboreliozy, które wymagały hospitalizacji. Pozostałe zachorowania dotyczyły rozpoznania rumienia wędrującego lub postaci stawowej. Od 2020 roku zauważalny jest coroczny wzrost zgłaszanych zachorowań na boreliozę. Dla miasta Siedlce zapadalność na boreliozę za 2024 r. wyniosła **111,97 na 100 tys.** mieszkańców, i jest dużo wyższa niż średnia zapadalność dla Polski, która wynosi 78,13/ 100 tys.

Wskaźniki zapadalności na terenie miasta Siedlce i w Polsce w latach 2020 – 2024 zostały przedstawione na ryc. 5.

Ryc.5 Zapadalność na boreliozę w latach 2020-2024 w Siedlcach i w Polsce



4.2.5.2. Kleszczowe zapalenie mózgu

W 2024 roku w Siedlcach odnotowano **7** przypadków wirusowego zapalenia mózgu przenoszonego przez kleszcze (KZM), to jest o 1 więcej niż w roku 2023. Żaden z chorych

nie był wcześniej szczepiony przeciwko KZM. Zachorowało 4 mężczyzn i 3 kobiety. Najmłodszy chory miał 15 lat, najstarszy 67 lat. Wszystkie przypadki były hospitalizowane i zakończyły się wyzdrowieniem.

Obszar miasta Siedlce i pow. siedleckiego można uznać za obszar endemicznego występowania kleszczy przenoszących KZM. Wyliczona zapadalność wynosi **9,33 na 100 tys.** mieszkańców i jest prawie 4-krotnie wyższa niż zapadalność dla całej Polski, podanej przez PZH na podstawie meldunków MZ-56, która wynosi 2,11 na 100 tys. mieszkańców.

Sytuację w zakresie KZM wśród mieszkańców Siedlec w latach 2020- 2024 przedstawiono na ryc.6.



4.2.5.3. Inne choroby przenoszone przez kleszcze (tuleremia)

Wśród pozostałych chorób, które mogą być przenoszone przez kleszcze, zarejestrowano **1 zachorowanie na tularemię** u 53 letniego mężczyzny, który nie wymagał hospitalizacji.

W 2024 r. na terenie miasta Siedlce nie zarejestrowano przypadków gorączki zachodniego Nilu, zakażeń wirusem Chikungunya, gorączki Denga oraz malarii.

4.2.5.4. Choroby pasożytnicze

Wśród mieszkańców Siedlec w 2024 r. zarejestrowano **1 zachorowanie na bąblowicę** u 55 letniej kobiety, u której stwierdzono torbiel wątrobową o etiologii *Echinococcus multilocularis* . Pacjentka wskazywała, że do zakażenia mogło dojść wiele lat temu podczas zbierania i spożywania jagód w lesie. Zachorowanie wymagało hospitalizacji w Wojewódzkim Szpitalu Zakaźnym w Warszawie.

Nie odnotowano przypadków włośnicy. Zarejestrowano natomiast **4 przypadki giardiozy** u kobiet w wieku od 31 do 49 lat, u których w badaniach kału stwierdzono cysty pierwotniaka *Giardia lamblia*.

4.2.5.5. Wścieklizna

W 2024 roku nie odnotowano przypadków wścieklizny u zwierząt w powiecie siedleckim, jednakże z uwagi na możliwą migrację zwierząt z innych terenów, w tym z terenów zza wschodniej granicy, Sekcja Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej prowadzi szczegółowy nadzór nad wszystkimi narażeniami na wściekliznę u mieszkańców miasta Siedlce. W 2024 roku **21 osób** zostało zaszczepionych p-w wściekliznie po kontakcie ze zwierzęciem nieszczepionym lub o nieznanym statusie zdrowotnym w przypadku braku możliwości obserwacji zwierzęcia. Wśród wszystkich pokąsań aż 18 dotyczyło bezpańskich psów i kotów, 1 dotyczyło pokąsania przez sarnę, 1 przez wiewiórkę i 1 pokąsanie przez mysz. Większość przypadków, bo aż 11 osób (68,8 %) stanowiły kobiety. Najmłodszy pokąsany miał 18 lat, a najstarszy 70. Żaden pacjent nie wymagał hospitalizacji i podawania immunoglobuliny.

4.2.6. Choroby przenoszone drogą kontaktów seksualnych

W 2024 roku odnotowano **1 potwierdzony przypadek kiły i 2 zakażenia *Chlamydia***. Zachorowania dotyczyły 2 mężczyzn i 1 kobiety. Nie odnotowano zachorowań na rzeżączkę.

Zakażenia HIV ze względu na możliwość zakażenia także poprzez naruszenie ciągłości tkanek (np. przyjmowanie dożylnie narkotyków) zostały omówione w pkt.1.2. Natomiast zachorowania na wzw A ze względu na możliwość zakażenia także drogą pokarmową, zostały omówione adekwatnie w pkt.1.1.

4.2.7. Ostre porażenia wiotkie (OPW)

W 2024 r. zostały zgłoszone **3 podejrzenia ostrego porażenia wiotkiego** u dzieci poniżej 15 roku życia, będących mieszkańcami miasta Siedlce. Dotyczyły one trzech chłopców w wieku 1, 3 i 6 lat. Zgodnie z zasadami Programu Eradykacji Poliomyelitis, od chorych i od domowników, tj. rodziców i rodzeństwa, zostały pobrane próbki kału. Materiał do badań wirusologicznych na obecność wirusa poliomyelitis został przekazany do Laboratorium Wirusologii przy NIZP-PZH. Łącznie przebadano 10 osób z otoczenia. U 1 chorego i jego brata otrzymano wyniki dodatnie w kierunku enterowirusów, ale nie był to wirus polio.

4.2.8. Działalność kontrolna w zakresie nadzoru nad zgłaszalnością zakażeń i chorób zakaźnych

W 2024 r. pracownicy Sekcji Epidemiologii przeprowadzili 2 kontrole w obiektach, objętych nadzorem na terenie miasta Siedlce dotyczące zgłaszalności zakażeń i chorób zakaźnych przez lekarzy. Wykonane kontrole nie stwierdziły nieprawidłowości w tym zakresie.

4.2.9. Podsumowanie

- 1) W 2024 roku w odniesieniu do zakażeń pałeczkami *Salmonella* zaobserwowano tendencję rosnącą w porównaniu do 2023 roku. Liczba zachorowań zwiększyła się dwukrotnie. Serotypem niezmiennie dominującym jest *Salmonella enteritidis*.
- 2) W odniesieniu do zachorowań i wykrytych zakażeń WZW B i WZW C – zaobserwowano wzrost liczby wykrytych zakażeń.
- 3) Jeśli chodzi o inwazyjne choroby o etiologii *Neisseria meningitidis* i *Haemophilus influenzae* sytuacja jest w miarę stabilna. Nastąpił natomiast znaczny wzrost liczby zachorowań wywołanych *Streptococcus pneumoniae*. Dlatego konieczna jest dalsza edukacja społeczeństwa nt. szczepień przeciwko meningokokom, pneumokokom i Hib nie tylko wśród dzieci, ale także u osób dorosłych, w tym tych w podeszłym wieku i z wielochorobowością.
- 4) W zakresie gruźlicy obserwuje się wzrost zachorowań na terenie miasta Siedlce.
- 5) Liczba nowo wykrytych zakażeń wirusem HIV i zespołu nabytego upośledzenia odporności (AIDS) wśród mieszkańców Siedlec nadal utrzymuje się na niskim poziomie.
- 6) W 2024 roku, tak jak w latach ubiegłych, obserwuje się wzrost liczby przypadków chorób przenoszonych przez kleszcze, w tym boreliozy oraz wirusowego kleszczowego zapalenia mózgu, dlatego ważne jest upowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa na temat ochrony przed kleszczami oraz możliwych szczepień ochronnych chroniących przed KZM.
- 7) Zachorowania na COVID-19 w 2024 roku występowały w znacznie mniejszej ilości, choć okresowo występowały zwiększone fale zakażeń, co odzwierciedlało sytuację w Polsce i na świecie.

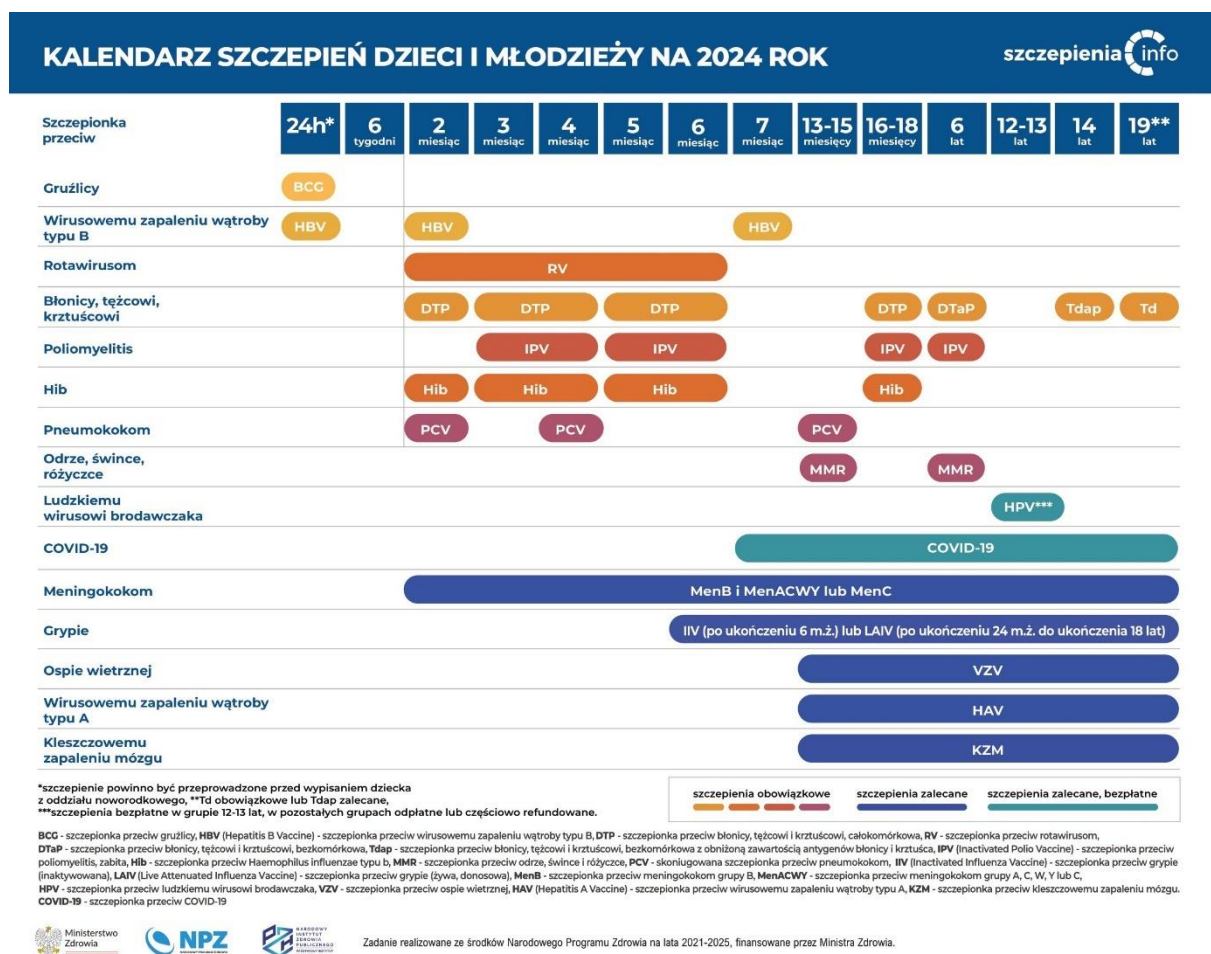
Tab.7 będąca załącznikiem do niniejszego opracowania zawiera dane liczbowe o zarejestrowanych zakażeniach i chorobach zakaźnych mieszkańców Siedlec oraz wyliczone wskaźniki zapadalności porównawczo w latach 2020-2024.

Wskaźnik zapadalności wyliczony wg liczby mieszkańców Siedlec: **2020** - 75.915; **2021** - 75.096; **2022** - 74.446; **2023** - 75.297; **2024** (stan na 30 czerwca 2024 r.) - 75.072.

Tab. 7. Zachorowania i zapadalność (na 100 tys. mieszkańców) na wybrane choroby zakaźne na terenie miasta Siedlce w latach 2020–2024

Lp.	Jednostka chorobowa	2020		2021		2022		2023		2024	
		Liczba zach.	Zap.	Liczba zach.	Zap.	Liczba zach.	Zap.	Liczba zach.	Zap.	Liczba zach.	Zap.
1	Dur brzuszny (A01.0)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Dury rzekome A.B.C.(A01.1-A01.3)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Salmonellozy (A02.0)	28	36,8	30	39,9	62	83,3	41	54,5	82	109,3
4	Czerwonka (A03)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Biegunki u dzieci do lat 2 (A04,A08,A09)	43	56,6	58	77,2	73	96,7	45	59,8	57	76
6	Wirusowe zapalenie wątroby ogółem	5	6,6	4	5,3	7	9,4	10	13,3	18	24
7	w tym wzv typu A (B15)	1	1,3	0	0	0	0	0	0	1	1,2
8	wzv typu B (B16, B18.0-B18.1)	2	2,6	0	0	2	2,7	2	2,6	7	9,3
9	wzv typu C (B17.1, B18.2)	2	2,6	4	5,3	5	6,7	8	10,6	10	13,3
10	Odra (B05)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Krztusiec	0	0	0	0	1	1,3	0	0	89	118,6
12	Nagminne zapalenie przyusznicy (B26)	2	2,6	0	0	2	2,7	1	1,2	1	1,2
13	Ospa wietrzna (B01)	336	422,6	190	253	416	558,8	276	366,6	437	582,5
14	Różyczka (B06, P35.0)	1	1,3	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Kontakt ze zwierzęciem, po którym podjęto szczepienia p-w wściekliznie	9	11,8	8	10,6	17	22,8	16	21,2	21	28
16*	COVID-19 *zapadalność na 10 tys. mieszkańców	2448	322,5*	5741	764,5*	4350	584,3*	1030	137,1*	984	131,3*

4.3. Analiza wykonawstwa szczepień ochronnych



Rysunek 1. Kalendarz szczepień na rok 2024. Źródło: <https://szczepienia.pzh.gov.pl/kalendarz-szczepien-2024/>

Szczepienia ochronne realizowane były zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych (PSO) na 2024 rok, określonym w załączniku do Komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego z 27 października 2023 roku w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na rok 2024 (Dz.Urz.MZ. z 2023 r. poz. 100). Schemat szczepienia przeciw chorobie zakaźnej obejmujący liczbę dawek i terminy ich podania wymagane dla danego szczepienia uwzględniające wiek osoby objętej obowiązkiem szczepienia zawarte zostały w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 2077 ze zm.).

Ocena wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2024 została sporządzona na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień na drukach MZ-54 z wykonawstwa szczepień ochronnych, przekazanych przez placówki wykonujące szczepienia ochronne na terenie miasta Siedlce. Oceną objęto szczepienia:

1. przeciw błonicy i tężcowi w rocznikach: 2024-2005
2. przeciw krztuścowi w rocznikach: 2024-2008

3. przeciw poliomyelitis w rocznikach: 2024-2015
4. przeciw gruźlicy w rocznikach: 2024 i 2023
5. przeciw wzw typu B w rocznikach: 2024-2020
6. przeciw odrze, śwince i różyczce w rocznikach: 2023-2011
7. przeciw odrze, śwince, różyczce dziewczynek w rocznikach: 2015-2009
8. przeciwko zakażeniom Haemophilus influenzae typ b: 2024-2019
9. przeciwko zakażeniom Streptococcus pneumoniae: 2024-2019
10. przeciwko zakażeniom rotawirusowym: 2024 i 2023

W ciągu roku 2024 szczepienia ochronne dzieci i młodzieży na terenie miasta Siedlce nadal wykonywane były przez 11 podmiotów leczniczych (3 publiczne oraz 8 niepublicznych). Szczepienia wynikające z Programu Szczepień Ochronnych realizowano łącznie w 19 przychodniach podstawowej opieki zdrowotnej, z czego 9 były to przychodnie publiczne, a 10 funkcjonuje w strukturach niepublicznych podmiotów leczniczych. Szczepienia obowiązkowe wynikające z Programu Szczepień Ochronnych realizowano ponadto w 2 oddziałach noworodkowych, 2 izbach przyjęć oraz w poradni chorób zakaźnych.

W przychodniach tych zgromadzono 25 559 kart szczepień dzieci i młodzieży w wieku 0-19 lat, zapisanych do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, według stanu na 31.12.2024 r. Zaznaczyć jednakże należy, że ze świadczeń medycznych w podmiotach leczniczych funkcjonujących na terenie miasta Siedlce korzysta też duża liczba dzieci i młodzieży, zamieszkałych na terenie powiatu siedleckiego ziemskiego.

W zależności od rocznika urodzenia, szczepieniami objętych było od 30,5% (rocznik 2024) do 67,1 % (rocznik 2012) więcej dzieci i młodzieży niż wynosi ogólna liczby mieszkańców Siedlec z danego rocznika. Wykres 1 przedstawia odsetki dzieci i młodzieży w wieku 0-19 lat, których karty szczepień zgromadzono w placówkach POZ na terenie miasta, w stosunku do liczby mieszkańców Siedlec, wg GUS w poszczególnych rocznikach urodzenia.



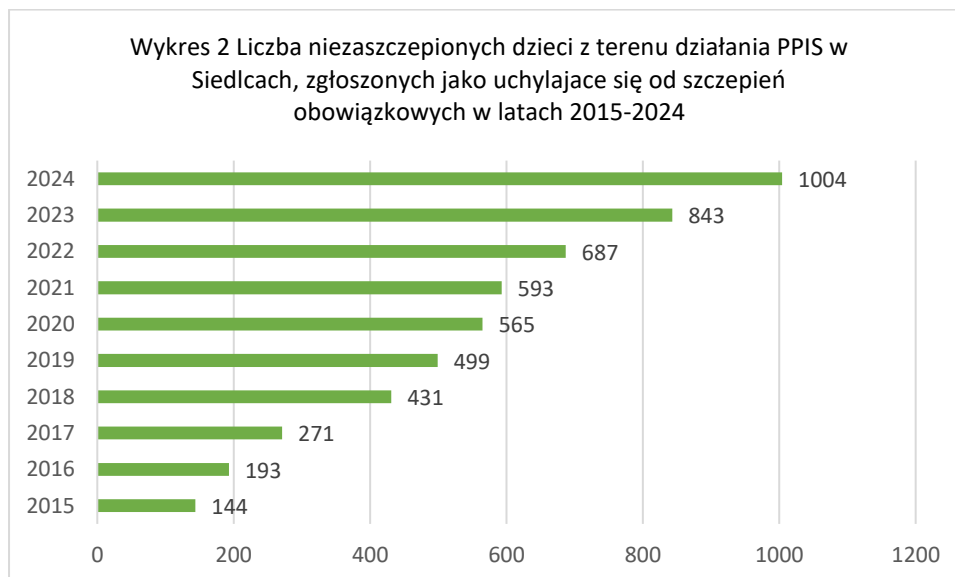
Łącznie na terenie miasta Siedlce i powiatu siedleckiego, wg stanu na koniec 2024 r. szczepienia obowiązkowe nie były realizowane w różnym stopniu u **1004 dzieci** (w 2023 r. było 843 dzieci). Stanowi to **4,9 %** wszystkich dzieci zgłoszonych jako uchylających się od szczepień z terenu całego województwa mazowieckiego (odsetek niższy niż w roku ubiegłym – 6,6 %). Liczba dzieci z terenu objętego nadzorem PPIS w Siedlcach zgłoszonych z brakami w realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych w stosunku do 2023 r. zwiększyła się o 161 osób, co stanowi wzrost o 19 %.

Tabela poniżej ilustruje dane liczbowe o liczbie zarejestrowanych dzieci, uchylających się od realizacji szczepień obowiązkowych na terenie Polski i województwa mazowieckiego w ciągu ostatnich kilku lat na przestrzeni od 2015 do 2024. Dla Polski w nawiasach (*) podano wskaźnik osób uchylających się w przeliczeniu na każde 1000 osób w wieku 0-19 lat, czyli populacji podlegającej obowiązkowym szczepieniom.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Woj. mazowieckie	2 717	4 368	4559	6155	7273	7782	8437	9314	12 811	20 323
Polska	16 689 (2,3 *)	23 147 (3,2 *)	30 089 (4,1 *)	40 342 (5,5 *)	48 609 (6,6 *)	50 575 (6,9 *)	61 368 (8,3 *)	72 722 (9,9*)	87 344 (11,8*)	Brak danych

Jak wynika z powyższych danych w ciągu ostatnich lat zarówno w całej Polsce, jak i na szczeblu lokalnym województwa mazowieckiego oraz powiatu siedleckiego, wzrasta liczba dzieci, które z uwagi na postawę rodziców, negujących potrzebę i bezpieczeństwo wykonywania szczepień ochronnych, nie są poddawane szczepieniom obowiązkowych przeciwko chorobom zakaźnym.

Wykres 2 przedstawia liczbę dzieci zgłoszonych jako uchylające się od realizacji szczepień obowiązkowych na terenie działania PPIS w Siedlcach, porównawczo na przestrzeni lat 2015-2024, wg stanu na dzień 31 grudnia każdego roku.



Do opiekunów prawnych **136** dzieci wystosowano pisma informujące o obowiązku realizacji szczepień ochronnych i konieczności zgłoszenia się na wizyty szczepienne do przychodni POZ- łącznie wysłano **278** listów poleconych za potwierdzeniem odbioru.

W ciągu 2024 r. rodzice wystosowali do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Siedlcach pisma z różnego rodzaju pytaniami w zakresie szczepień ochronnych lub prośby o zakończenie postępowania na które otrzymali odpowiedzi - łącznie udzielono **46** odpowiedzi pisemnych, w tym **10** w trybie dostępu do informacji publicznej.

Realizacja obowiązkowych szczepień ochronnych w placówkach na terenie miasta Siedlce za 2024 rok w rocznikach roboczych, czyli podlegających w danym roku kalendarzowym szczepieniom określonego rodzaju szczepionkami, jest na podobnym lub nieco wyższym poziomie niż w latach poprzednich.

Tabele od 1 do 10 obrazują stan zaszczepienia przeciwko wybranym chorobom dzieci i młodzieży do lat 19, zapisanych do przychodni na terenie Siedlec za 2024 rok oraz rozkład procentowy objęcia szczepieniami podstawowymi i przypominającymi w populacji wszystkich roczników sprawozdawczych, wg stanu na dzień 31.12.2024 r. Wiersz „Ogółem w 2024” zawiera dane sumaryczne z wymienionych roczników podlegających sprawozdaniom w druku MZ-54 za 2024, wg stanu na 31.12.2024 r. Do porównania, w wierszach opisanych jako „Ogółem w 2023” umieszczono dane sumaryczne dotyczące roczników sprawozdawczanych w MZ-54 za 2023, wg stanu na 31.12.2023 r.

Tab. 1 Stan zaszczepienia dzieci i młodzieży na terenie miasta Siedlce w rocznikach urodzenia 2024 i 2023 **przeciwko gruźlicy**

Rok urodzenia	Liczba dzieci niezaszczepionych	% osób nieuodpornionych w roczniku	% osób zaszczepionych szczepieniem podstawowym ^a
2024	54	5,8	94,2
2023	49	4,8	95,2
Ogółem w 2024	103	5,3	94,7
Ogółem w 2023	99	4,6	95,4

a) Należy uwzględnić wszystkie szczepienia przeciw gruźlicy, zarówno wykonane w pierwszej dobie życia jak i wykonane z opóźnieniem.

Źródło – sprawozdania własne MZ- 54 za 2023 i 2024 rok, sporządzone przez PSSE w Siedlcach

Tab. 2 Stan zaszczepienia dzieci i młodzieży na terenie miasta Siedlce w rocznikach urodzenia 2024 i 2023 **przeciwko zakażeniom rotawirusowym**

Rok urodzenia	Liczba dzieci niezaszczepionych	% osób nieuodpornionych w roczniku	% osób zaszczepionych szczepieniem podstawowym ^a
2024	427	46,0	54,0
2023	258	25,0	75,0
Ogółem w 2024	685	34,9	65,1
Ogółem w 2023	708	33,1	66,9

a) Osoby, które otrzymały pełne szczepienie podstawowe (dwie lub trzy dawki, zależnie od cyklu szczepienia).

Źródło – sprawozdania własne MZ- 54 za 2023 i 2024 rok, sporządzone przez PSSE w Siedlcach

Tab. 3 Stan zaszczepienia dzieci i młodzieży na terenie miasta Siedlce w rocznikach urodzenia 2024 - 2020 **przeciwko wzv typu B**

Rok urodzenia	Liczba dzieci niezaszczepionych	% osób nieuodpornionych w roczniku	% osób zaszczepionych szczepieniem podstawowym	
			pierwotne ^a	uzupełniające ^b
2024	151	16,4	48,76	34,98
2023	73	7,1	12,22	80,70
2022	73	6,2	6,41	87,35
2021	65	5,1	4,03	90,82
2020	69	5,4	5,99	88,57
Ogółem w 2024	431	7,6	92,4	
Ogółem w 2023	548	9,0	91,0	

a) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały drugą dawkę szczepionki przeciw wzv typu B, zamykając cykl szczepienia pierwotnego.

b) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały trzecią dawkę szczepionki przeciw wzv typu B, uzupełniając cykl szczepienia podstawowego.

Źródło – sprawozdania własne MZ- 54 za 2023 i 2024 rok, sporządzone przez PSSE w Siedlcach

Tab. 4 Stan zaszczepienia dzieci i młodzieży na terenie miasta Siedlce w rocznikach urodzenia 2024 – 2005 **przeciwko błonicy i tężcowi**

Rok urodzenia	Liczba dzieci niezaszczepionych	% osób nieuodpornionych w roczniku	% osób zaszczepionych szczepieniem podstawowym		% osób zaszczepionych dawkami przypominającymi		
			pierwotne ^a	uzupełniające ^b	I. dawka ^c	II. dawka ^d	III. dawka ^e
2024	542	58,3	41,66	X	X	X	X
2023	130	12,6	57,03	30,36	X	X	X
2022	153	13,1	18,89	68,03	X	X	X

2021	130	10,3	10,68	79,03	X	X	X
2020	106	8,4	9,22	82,43	X	X	X
2019	120	8,7	7,79	52,49	31,07	X	X
2018	100	7,1	7,05	24,77	61,07	X	X
2017	122	8,4	6,22	15,83	69,52	X	X
2016	80	5,6	6,25	13,68	74,46	X	X
2015	47	3,4	4,70	8,44	83,42	X	X
2014	45	3,2	2,99	6,76	87,05	X	X
2013	29	2,2	1,77	8,20	87,88	X	X
2012	15	1,1	1,93	5,85	91,11	X	X
2011	10	0,8	0,98	5,15	51,89	41,21	X
2010	13	0,9	1,09	3,41	21,68	72,88	X
2009	9	0,7	0,70	1,94	15,09	81,57	X
2008	5	0,4	1,14	2,42	12,12	83,94	X
2007	9	0,7	0,41	1,56	12,95	84,34	X
2006	8	0,7	0,42	1,27	11,19	53,98	32,46
2005	5	0,5	0,47	1,89	8,62	24,91	63,64
Ogółem w 2024	1678	6,6	93,4				
Ogółem w 2023	1752	6,8	93,2				

a) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały trzecią dawkę szczepionki przeciw błonicy-tężcowi-krztuścowi lub drugą dawkę szczepionki przeciw błonicy-tężcowi, zamykającą cykl szczepienia pierwotnego.

b) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały czwartą dawkę szczepionki przeciw błonicy-tężcowi-krztuścowi lub trzecią dawkę szczepionki przeciw błonicy-tężcowi, uzupełniającą cykl szczepienia podstawowego.

c) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały I. dawkę przypominającą szczepionki przeciw błonicy-tężcowi-krztuścowi lub błonicy-tężcowi.

d) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały II. dawkę przypominającą szczepionki przeciw błonicy-tężcowi-krztuścowi lub błonicy-tężcowi.

e) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały III. dawkę przypominającą szczepionki przeciw błonicy-tężcowi-krztuścowi lub błonicy-tężcowi.

Źródło – sprawozdania własne MZ- 54 za 2023 i 2024 rok, sporządzone przez PSSE w Siedlcach

Tab. 5 Stan zaszczepienia dzieci i młodzieży na terenie miasta Siedlce w rocznikach urodzenia 2024 - 2008 przeciwko krztuścowi

Rok urodzenia	Liczba dzieci niezaszczepionych	% osób nieuodpornionych w roczniku	% osób zaszczepionych szczepieniem podstawowym		% osób zaszczepionych dawkami przypominającymi	
			pierwotne ^a	uzupełniające ^b	I. dawka ^c	II. dawka ^d
2024	542	58,3	41,66	X	X	X
2023	130	12,6	57,03	30,36	X	X
2022	153	13,1	18,89	68,03	X	X
2021	130	10,3	10,68	79,03	X	X
2020	106	8,4	9,22	82,43	X	X
2019	120	8,7	7,79	52,49	31,07	X
2018	100	7,1	7,05	24,77	61,07	X
2017	122	8,4	6,22	15,83	69,52	X
2016	80	5,6	6,25	13,68	74,46	X

2015	47	3,4	4,70	8,44	83,42	X
2014	45	3,2	2,99	6,76	87,05	X
2013	29	2,2	1,77	8,20	87,88	X
2012	15	1,1	1,93	5,85	91,11	X
2011	10	0,8	0,98	5,15	51,89	41,21
2010	13	0,9	1,09	3,41	21,68	72,88
2009	9	0,7	0,70	1,94	15,09	81,57
2008	5	0,4	1,14	2,42	12,12	83,94
Ogółem w 2024	1656	7,5	92,5			
Ogółem w 2023	1729	7,7	92,3			

a) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały trzecią dawkę szczepionki przeciw błonicy-tężcowi-krztuścowi zamykającą cykl szczepienia pierwotnego.

b) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały czwartą dawkę szczepionki przeciw błonicy-tężcowi-krztuścowi, uzupełniającą cykl szczepienia podstawowego.

c) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały I. dawkę przypominającą szczepionki przeciw błonicy-tężcowi-krztuścowi.

d) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały II. dawkę przypominającą szczepionki przeciw błonicy-tężcowi-krztuścowi.

Źródło – sprawozdania własne MZ- 54 za 2023 i 2024 rok, sporządzone przez PSSE w Siedlcach

Tab. 6 Stan zaszczepienia dzieci i młodzieży na terenie miasta Siedlce w rocznikach urodzenia 2024 – 2015 **przeciwko poliomyelitis**

Rok urodzenia	Liczba dzieci niezaszczepionych	% osób nieuodpornionych w roczniku	% osób zaszczepionych szczepieniem podstawowym		% osób zaszczepionych dawkami przypominającymi	
			pierwotne ^a	uzupełniające ^b	I. dawka ^c	II. dawka ^d
2024	537	57,8	42,20	X	X	X
2023	117	11,3	57,71	30,94	X	X
2022	150	12,8	19,49	67,69	X	X
2021	119	9,4	11,23	79,35	X	X
2020	122	9,6	7,88	82,51	X	X
2019	108	7,8	8,22	52,99	31,00	X
2018	94	6,7	7,47	24,70	61,14	X
2017	118	8,2	6,50	15,96	69,38	X
2016	83	5,8	6,18	13,75	74,25	X
2015	42	3,1	4,92	8,58	83,42	X
Ogółem w 2024	1490	11,7	88,3			
Ogółem w 2023	1496	11,4	88,6			

a) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały drugą dawkę szczepionki przeciw poliomyelitis, zamykającą cykl szczepienia pierwotnego.

b) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały trzecią dawkę szczepionki przeciw poliomyelitis, uzupełniającą cykl szczepienia podstawowego.

c) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały dawkę przypominającą szczepionki przeciw poliomyelitis.

Źródło – sprawozdania własne MZ- 54 za 2023 i 2024 rok, sporządzone przez PSSE w Siedlcach

Tab. 7 Stan zaszczepienia dzieci i młodzieży na terenie miasta Siedlce w rocznikach urodzenia 2023 - 2011 **przeciwko odrze, śwince i różyczce**

Rok urodzenia	Liczba dzieci niezaszczepionych	% osób nieuodpornionych w roczniku	% osób zaszczepionych szczepieniem podstawowym ^a	% osób zaszczepionych dawką przypominającą ^b
2023	389	37,7	62,27	X
2022	279	23,8	76,15	X
2021	208	16,5	83,54	X
2020	189	14,9	85,11	X
2019	180	13,0	52,05	34,97
2018	171	12,2	25,27	62,56
2017	119	8,2	19,14	72,63
2016	139	9,8	16,56	73,68
2015	83	6,0	11,74	82,17
2014	73	5,2	9,75	85,05
2013	49	3,6	16,63	79,75
2012	30	2,2	16,22	81,56
2011	7	1,3	13,94	84,77
Ogółem w 2024	1926	11,2	88,8	
Ogółem w 2023	2075	11,8	88,2	

a) Osoby, które otrzymały tylko pierwszą dawkę szczepionki przeciw odrze, śwince, różyczce, stanowiącą szczepienie podstawowe.

b) Osoby, które otrzymały drugą dawkę szczepionki przeciw odrze, śwince, różyczce, stanowiącą szczepienie przypominające.

Źródło – sprawozdania własne MZ- 54 za 2023 i 2024 rok, sporządzone przez PSSE w Siedlcach

Tab. 8 Stan zaszczepienia **dziewczynek** na terenie miasta Siedlce w rocznikach urodzenia 2015 - 2009 **przeciwko odrze, śwince i różyczce**

Rok urodzenia	Liczba dzieci niezaszczepionych	% osób nieuodpornionych w roczniku	% osób zaszczepionych szczepieniem podstawowym ^a	% osób zaszczepionych dawką przypominającą ^b
2015	38	5,9	10,84	83,28
2014	29	4,4	9,21	86,40
2013	22	3,5	16,16	80,32
2012	12	1,7	16,76	81,49
2011	7	1,8	15,24	83,65
2010	16	2,3	11,57	86,14
2009	9	1,4	6,90	91,72
Ogółem w 2024	133	2,9	97,1	
Ogółem w 2023	111	2,4	97,6	

a) Dziewczęta, które otrzymały tylko pierwszą dawkę szczepionki przeciw odrze-śwince-różyczce, stanowiącą szczepienie podstawowe.

b) Dziewczęta, które otrzymały drugą dawkę szczepionki przeciw odrze-śwince-różyczce, stanowiącą szczepienie przypominające.

Źródło – sprawozdania własne MZ- 54 za 2023 i 2024 rok, sporządzone przez PSSE w Siedlcach

Tab. 9 Stan zaszczepienia dzieci i młodzieży na terenie miasta Siedlce w rocznikach urodzenia 2024 – 2019 **przeciwko zakażeniom Haemophilus influenzae typu b**

Rok urodzenia	Liczba dzieci niezaszczepionych	% osób nieuodpornionych w roczniku	% osób zaszczepionych dawką podstawową	
			pierwotne ^a	uzupełniające ^b
2024	555	59,7	40,26	X
2023	128	12,4	65,28	22,31
2022	142	12,1	17,95	69,91
2021	123	9,7	10,76	79,51
2020	140	11,0	7,49	81,48

2019	151	10,9	7,64	81,47
Ogółem w 2024	1239	17,6	82,4	
Ogółem w 2023	1260	16,9	83,1	

a) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały (zależnie od cyklu szczepienia) trzecią (uodporniani w cyklu czterodawkowym) lub drugą (uodporniani w cyklu trzydawkowym) dawkę szczepionki przeciw zakażeniom

H. influenzae typu b, zamykając cykl szczepienia pierwotnego.

b) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały (zależnie od cyklu szczepienia) czwartą (uodporniani w cyklu czterodawkowym) lub trzecią (uodporniani w cyklu trzydawkowym) dawkę szczepionki przeciw zakażeniom H. influenzae typu b, uzupełniając cykl szczepienia podstawowego, oraz osoby, które nie były wcześniej szczepione i otrzymały jedną dawkę tej szczepionki w 2. roku życia lub później.

Źródło – sprawozdania własne MZ- 54 za 2023 i 2024 rok, sporządzone przez PSSE w Siedlcach

Tab. 10 Stan zaszczepienia dzieci i młodzieży na terenie miasta Siedlce w rocznikach urodzenia 2024 - 2019 przeciwko zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*

Rok urodzenia	Liczba dzieci niezaszczepionych	% osób nieuodpornionych w roczniku	% osób zaszczepionych dawką przypominającą	
			pierwotne ^a	uzupełniające ^b
2024	496	53,4	46,61	X
2023	167	16,2	32,69	51,12
2022	167	14,3	14,02	71,71
2021	138	10,9	9,65	79,43
2020	132	10,4	8,12	81,48
2019	191	13,8	6,78	79,45
Ogółem w 2024	1291	18,3	81,7	
Ogółem w 2023	1340	17,9	82,1	

a) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały (zależnie od cyklu szczepienia) drugą (uodporniani w cyklu trzydawkowym) lub trzecią (uodporniani w cyklu czterodawkowym) dawkę szczepionki przeciw zakażeniom *S. pneumoniae*, zamykając cykl szczepienia pierwotnego.

b) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały (zależnie od cyklu szczepienia) trzecią (uodporniani w cyklu trzydawkowym) lub czwartą (uodporniani w cyklu czterodawkowym) dawkę szczepionki przeciw zakażeniom *S. pneumoniae*, zamykając cykl szczepienia podstawowego oraz osoby, które nie były wcześniej szczepione i otrzymały dwie dawki tej szczepionki po 12. miesiącu życia lub jedną dawkę w 3. roku życia lub później.

Źródło – sprawozdania własne MZ- 54 za 2023 i 2024 rok, sporządzone przez PSSE w Siedlcach

Jak widać w powyższych tabelach, w każdym z analizowanych rodzajów szczepień występuje grupa dzieci nieuodpornionych lub zaszczepionych częściowo, np. tylko jedną dawką, co nie daje ochrony przed zachorowaniem. Odsetki osób nieuodpornionych przeciwko wybranym chorobom zakaźnym w analizowanych rocznikach przedstawiają się następująco:

- przeciwko wzw B (Tab. 3) – **7,6 %** jest nieuodpornionych (największa poprawa w stosunku do 2023 r., kiedy wskaźnik wynosił 9 %),
- przeciwko odrze, śwince i różyczce (Tab. 7) - **11,2 %** (spadek o 0,6 % w stosunku do 2023 r., kiedy wskaźnik wynosił 11,8 %),
- przeciwko krztuścowi (Tab. 5) – **7,5 %** populacji (poprawa w stosunku do 2023 r., kiedy wskaźnik wynosił 7,7 %),
- błonicy i tężcowi (Tab. 4) – **6,6 %** wszystkich podlegających (poprawa w stosunku do 2023 r., kiedy wskaźnik wynosił 6,8 %),

- przeciwko poliomyelitis (Tab. 6) - **11,7 %** (w stosunku do 2023 r. wystąpił niewielki wzrost osób nieuodpornionych, gdzie wskaźnik niezaszczepionych był na poziomie 11,4 %),
- przeciwko gruźlicy (Tab. 1) – **5,3 %** (przy czym w stosunku do 2023 r. nastąpił wzrost z 4,6% o 0,7%).

Jeśli chodzi o szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce w populacji dziewczynek w rocznikach 2015-2009 (Tab. 8), widoczny jest nieznaczny wzrost osób nieuodpornionych, wynosi **2,9 %**, w stosunku do roku poprzedniego, gdzie odsetek wynosił 2,4 %.

W stosunku do poziomu wykonawstwa szczepień w przychodniach znajdujących się na terenie miasta Siedlce, w roku 2024 ponownie można zaobserwować zbyt niskie odsetki wykonania szczepień obowiązkowych w analizowanych rocznikach. Wg zaleceń ekspertów osiągnięcie poziomu zaszczepienia określonej populacji rzędu co najmniej 90%, a w przypadku chorób takich jak odra powyżej 95% populacji, pozwala na ograniczenie przenoszenia się wybranych chorób zakaźnych oraz zabezpieczenie mieszkańców przed wystąpieniem zachorowań. Wysokie wskaźniki wykonania szczepień pozwalają na zapewnienie tzw. odporności populacyjnej, gdzie osoby, które nie mogą być zaszczepione ze względów zdrowotnych są chronione przed zachorowaniem przez zaszczepione otoczenie.

W przypadku żadnej z chorób zakaźnych, w stosunku do których wprowadzone są szczepienia obowiązkowe dla dzieci i młodzieży, populacja objęta opieką przez placówki z terenu miast Siedlce nie uzyskała wskaźnika wyszczepienia w 95%. Najwyższe wartości wyszczepienia w rocznikach podlegających analizie miały szczepienia przeciwko gruźlicy - 94,7% (Tab. 1), krztuścowi – 92,5% (Tab. 5), błonicy i tężcowi – 93,4 % (Tab.4) oraz wzw B – 92,4% (Tab.3).

Szczególnie niskie poziomy wyszczepienia (patrz Tab. 6 i 7) stwierdzono w 2024 r. w stosunku do:

- a) uodpornienia przeciwko poliomyelitis – w 2024 r. ogółem zaszczepionych jest tylko **88,3 %** populacji wytypowanych roczników, niewielki spadek do poprzedniego roku, gdzie wyniósł 88,6%,
- b) uodpornienia przeciwko odrze, śwince i różyczce – w 2024 r. ogółem zaszczepionych jest tylko **88,8 %** populacji wytypowanych roczników (niewielki wzrost odsetka zaszczepionych w stosunku do 2023 r., w którym wyniósł 88,2 %).

Z uwagi na dynamiczną sytuację epidemiologiczną, zarówno na świecie, jak i w Europie, oraz obserwowany powrót zagrożeń czy zachorowań na niektóre choroby zakaźne (epidemie odry,

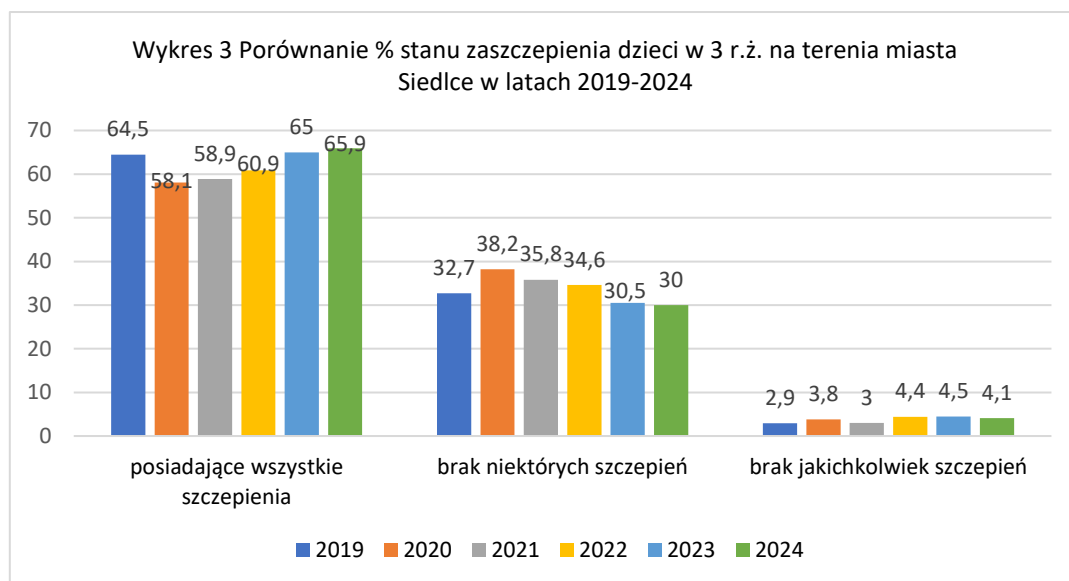
krztuśca, zachorowanie na błonicę, potwierdzone krążenie wirusów polio w ściekach), niski stan zaszczepienia stwarza zagrożenie dla lokalnej społeczności.

Szczególnego monitorowania wymaga poliomyelitis, jako choroba wyeradkowana z kontynentu europejskiego. Wskaźnik 11,7 % niezaszczepionych przeciwko poliomyelitis dzieci i młodzieży w wieku do 19 r.ż. oznacza, że szczepienia te nie zostały w ogóle rozpoczęte lub podano jedną na trzy, lub tylko dwie na cztery wymagane dawki. Jest to sytuacja stwarzająca zagrożenie dla zdrowia publicznego w obliczu występowania w ostatnich latach zachorowań na poliomyelitis wywołanych dzikim typem wirusa w Afganistanie, Pakistanie i Mozambiku oraz zachorowań wywołanych przez krążące wirusy pochodzenia szczepionkowego cVDPV w różnych krajach Azji i Afryki. Zagrożenia związane są też z falą masowych migracji uchodźców wojennych z Ukrainy do Polski, ponieważ w Ukrainie, w ciągu ostatnich kilku lat przed wojną, realizacja szczepień obowiązkowych była niska, czy też migrantów zarobkowych z krajów egzotycznych. W badaniach laboratoryjnych ścieków w kilku miastach Polski w 2024 r. stwierdzono obecność wirusów polio, na szczęście nie dzikich, tylko wywodzących się ze szczepionki doustnej, żywej, która jest stosowana w niektórych krajach Azji czy Afryki. Tak więc niski odsetek zaszczepionych dzieci przeciwko poliomyelitis na terenie miasta Siedlce stanowi rezerwuár do ewentualnego wystąpienia zachorowań.

Bardzo niepokojące zjawisko obserwujemy od kilku lat również w odniesieniu do szczepień przeciwko odrze (Tab.7). Odsetek szczepień w rocznikach roboczych nie osiąga poziomu 95 %, zalecanego jako wymagany do utrzymania odporności zbiorowiskowej, co więcej tendencja ta wydaje się pogłębiać. Osiąganie wysokich wskaźników wyszczepialności w całej populacji (rzędu co najmniej 90% w przypadku części chorób zakaźnych, a nawet powyżej 95% w przypadku chorób wysoce zakaźnych takich jak odra, świnka i różyczka), stanowi podstawowy warunek utrzymania się tzw. odporności zbiorowiskowej, która zapewnia skuteczne przerwanie krążenia drobnoustrojów chorobotwórczych i ograniczenie możliwości ich przenoszenia w populacji. Odporność zbiorowiskowa daje ochronę również tym osobom, które z racji swojego stanu zdrowia i poważnych schorzeń, jak np. choroby nowotworowe, przeszczepy narządów, innych względów medycznych nie mogą zostać poddane szczepieniu, a zachorowanie może mieć dla nich tragiczne skutki lub wywołać poważne powikłania. Tak niskie poziomy zaszczepienia wystąpiły nie tylko na terenie miasta Siedlce, ale też w innych regionach Polski, co było przyczyną ogłoszenia w 2024 r. przez organizację UNICEF, że Polska utraciła zdolność utrzymania odporności zbiorowiskowej.

Analizując sprawozdania roczne MZ-54 z wykonawstwa szczepień pod kątem wskaźnika stopnia realizacji szczepień obowiązkowych u dzieci w 3 r.ż. (czyli takich, u których zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych szczepienia podstawowe przeciwko chorobom zakaźnych powinny być zakończone) nasuwa się wniosek, że od 2019 r. odsetek dzieci niezaszczepionych ani jedną dawką szczepionki przeciwko żadnej z chorób zakaźnych powoli wzrastał. W 2019 r. ok. 2,9% dzieci w 3 r.ż. pozostawało bez wykonanych żadnych szczepień, w 2020 roku było ich już ok. 3,8%, natomiast w 2022 i 2023 roku ich liczba wzrosła do 4,4 - 4,5 %. Potwierdza to rozpowszechnianie się wśród rodziców teorii kwestionujących bezpieczeństwo i potrzebę prowadzenia szczepień oraz pojawiające się wątpliwości co do poddawania dzieci szczepieniom obowiązkowym. W 2024 r. odsetek dzieci niezaszczepionych przeciwko żadnej z chorób zakaźnych lekko się obniżył i wyniósł 4,1 % ogółu rocznika dzieci w 3 r.ż. (czyli 48 dzieci).

Jednocześnie obserwowana jest lekka tendencja zwiększania odsetka dzieci w 3 r.ż., które zostały w pełni zaszczepione wszystkimi wymaganymi dawkami adekwatnie do swojego wieku. Z poziomu 64,5% w pełni zaszczepionych w 2019 r., po wyraźnym pogorszeniu wykonawstwa szczepień w okresie pandemii w latach 2020-2022, 2024 r. był drugim rokiem z kolei wyraźnej poprawy stanu zaszczepienia w tej grupie wiekowej, a wskaźniki (65% w 2023 r. i 65,9% w 2024 r.) są lepsze niż przed pandemią. W liczbach bezwzględnych, w 2024 r. na terenie miasta Siedlce w pełni uodpornionych, stosownie do wymaganych szczepień obowiązkowych, było 771 dzieci w 3 r.ż., natomiast 351 dzieci z tego rocznika miało brakujące jedno lub więcej wymagane szczepienia Dane szczegółowe dotyczące szczepień dzieci w 3 r.ż. w ostatnich 6 latach przedstawiono na wykresie 3.



4.3.1. Podsumowanie

- 1) Kluczową rolę w zapobieganiu wielu chorobom zakaźnym odgrywają obowiązkowe szczepienia ochronne. Na przestrzeni lat Program Szczepień Ochronnych ewoluuje, obejmując coraz większą grupę osób. W roku 2024 do listy szczepień realizowanych nieodpłatnie dołączyły szczepienia przeciwko krztuścowi dla kobiet w ciąży, ułatwiono również realizację szczepień przeciwko HPV dla dzieci i młodzieży, poprzez umożliwienie ich wykonania w szkołach.
- 2) Podobnie jak w latach ubiegłych, bardzo niepokojący jest stały wzrost liczby rodziców uchylających się od realizacji obowiązku szczepień, a co za tym idzie wzrost liczby dzieci nieuodpornionych. Działania podejmowane przez pracowników inspekcji sanitarnej zmierzają do ograniczenia tego zjawiska, m.in. poprzez działania edukacyjne skierowane do tych grup.
- 3) W przypadku żadnej z chorób, przeciwko którym dostępne są szczepienia obowiązkowe, na terenie miasta Siedlce nie osiągnięto w 2024 r. wskaźnika 95 % zaszczepienia, w przypadku niektórych zaszczepiono nawet poniżej 90% populacji. Skutkuje to powstaniem braku odporności stadnej i narastaniem liczby mieszkańców podatnych na zakażenie. Szczególnie niepokojące jest to w odniesieniu do poliomyelitis oraz odry i różyczki, które są objęte ogólnosiwiatowymi programami eradykacji lub eliminacji.
- 4) Z uwagi na wzrost liczby dzieci zapisywanych do przychodni na terenie Siedlec, coraz trudniej jest zapewnić terminowe wykonywanie szczepień – ograniczona jest dostępność personelu i możliwość zapisywania na wizyty szczepienne.

5. Higiena Żywności i Żywienia

5.1. Informacje ogólne

Zakres bieżącego nadzoru sanitarnego sprawowanego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej (PIS) obejmuje kontrolę przestrzegania, w zakładach produkcji i obrotu żywnością, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w tym przepisów prawa żywnościowego, dotyczących:

- warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności oraz warunków żywienia zbiorowego,

- warunków zdrowotnych produkcji materiałów oraz obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością,

w oparciu o:

- ustawę z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia;

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 178/2002 ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności;

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 853/2004 w sprawie higieny środków spożywczych;

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/ 74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/ EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych).

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w ramach swoich kompetencji, sprawują nadzór nad produktami kosmetycznymi. Urzędowa kontrola produktów kosmetycznych przeprowadzana jest na wszystkich etapach procesu wytwarzania, konfekcjonowania lub obrotu. Obowiązujące regulacje dotyczące produktów kosmetycznych zostały ujęte w następujących aktach prawnych:

- ustawa z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych;

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczące produktów kosmetycznych.

5.2. Działalność kontrolno-represyjna

W roku 2024 w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Siedlcach znajdowało się 1118 zakładów żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz produkcji i obrotu produktami kosmetycznymi, zlokalizowanych na terenie miasta Siedlce, w szczególności:

- 36 zakładów produkcji żywności,
- 620 zakładów obrotu żywnością,
- 286 zakładów żywienia zbiorowego otwartego,
- 117 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego,
- 40 wytwórni oraz miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością,
- 19 zakładów produkcji i obrotu produktami kosmetycznymi.

Rodzaj obiektu	Liczba obiektów		Liczba kontroli		Liczba/kwota mandatów		Liczba pobranych próbek/ kwestionowanych	
	2023 r.	2024 r.	2023 r.	2024 r.	2023 r.	2024 r.	2023 r.	2024 r.
produkcji żywności	33	36	22	33	2/500	1/300	30/5	15/0
obrotu żywnością	602	620	242	272	8/1550	11/2300	428/20	435/0
żywienia zbiorowego (otwarte) w tym: mała gastronomia	266	286	147	149	23/6700	19/5150	31/0	21/0
	186	207	71	89	6/1550	7/1400	26/0	15/0
żywienia zbiorowego (zamknięte) + zakłady usług cateringowych	114	117	57	61	4/900	5/900	0/0	0/0
produkcji i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	53	40	13	5	0/0	0/0	0/0	3/0
produkcji i obrotu produktami kosmetycznymi	12	19	6	7	0/0	0/0	0/0	5/0
Razem	1068	1118	481	527	37/9650	36/8650	489/25	479/0

W 2024 r., w ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego nad obiektami produkcji i obrotu żywnością, materiałami i wyrobami przeznaczonych do kontaktu z żywnością a także

produkcji

i obrotu produktami kosmetycznymi:

- skontrolowano 293 obiekty, w oparciu o arkusz oceny zakładu produkcji/obrotu żywnością/ materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oceniono 45 zakładów.
- przeprowadzono 527 kontroli i rekontroli stanu sanitarnego.

Poza kontrolami planowymi, wynikającymi z „Harmonogramu nadzoru nad obiektami w 2024 roku”, przeprowadzono następujące kontrole:

- na wniosek podmiotów gospodarczych w celu uzyskania decyzji zatwierdzających;
- sprawdzające usunięcie stwierdzonych uchybień;
- związane z poborem próbek do badań laboratoryjnych;
- wykonywane w związku z interwencjami zgłaszanymi przez konsumentów na niewłaściwy stan higieniczno-sanitarny obiektów żywienia zbiorowego i obrotu żywnością, a także na niewłaściwą jakość zdrowotną środków spożywczych oferowanych do sprzedaży;
- obiektów żywnościowo-żywnościowych, w związku z otrzymanymi zgłoszeniami w ramach systemu RASFF;
- związane z wnioskami o wydanie świadectw spełniających wymagania zdrowotne produktów importowanych lub innych dokumentów dla produktów eksportowanych;
- akcyjne (np. związane z wzmożeniem nadzoru nad sprzedażą na targowiskach oraz wód mineralnych).

– wydano 7 decyzji administracyjnych nakazujących wstrzymanie działalności w trybie natychmiastowym, dotyczących:

- 1 sklepu spożywczego;
- 6 zakładów żywienia zbiorowego, w tym 3 zakładów małej gastronomii w zakładach prowadzonych stacjonarnie, 1 zakładu małej gastronomii ruchomej/tymczasowej.

Decyzje z rygorem natychmiastowego wykonania wystawiano w przypadkach zagrażających bezpieczeństwu żywności;

- wydano 234 decyzje o ustaleniu opłaty za czynności kontrolne;
- na osoby, które naruszyły przepisy prawa żywnościowego nałożono 36 mandatów karnych na łączną kwotę 8650 zł;
- sporządzono 7 wniosków o nałożenie kary pieniężnej do Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w związku z:
 - prowadzeniem działalności bez uzyskania decyzji zatwierdzenia PPIS w Siedlcach;
 - prowadzeniem działalności w zakresie produkcji lub obrotu żywnością niezgodnie z decyzją o zatwierdzeniu obiektu.

Na podmioty odpowiedzialne Mazowiecki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny nałożył kary pieniężne na sumę 10 500 zł.

5.3. Nadzór nad jakością zdrowotną środków spożywczych

Próbki pobierano do badań zgodnie z „Planem pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa mazowieckiego na 2024 rok”.

Próbki środków spożywczych pobierano w różnych obiektach produkcji i obrotu żywnością.

Do badań laboratoryjnych pobrano 474 próbki środków spożywczych w tym materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi i wytycznymi GIS, w próbkach badano parametry:

- mikrobiologiczne, ze zwróceniem uwagi na drobnoustroje chorobotwórcze tj. pałeczki *Salmonella* i *Listeria monocytogenes*, *Enterobacteriaceae*, *Bacillus cereus*, gronkowce koagulazododatnie, bakterie z grupy coli, *Pseudomonas aeruginosa*, Enterokoki, *Clostridium* redukujące siarczyny, histamina;
- parametry chemiczne głównie metale tj.: ołów, kadm, cyna, rtęć, arsen, nikiel; substancje dodatkowe; kwas erukowy, pozostałości pestycydów, azotany, mikotoksyny; zawartość witamin i związków mineralnych w suplementach diety, zawartość związków polarnych w tłuszczach smażalniczych, cechy organoleptyczne, alkaloidy pirolizydowe, alkaloidy opium, MCPD (3-monochloro-1,2-propandiol), parametry czystości substancji dodatkowych;
- zanieczyszczenia fizyczne oraz biologiczne;
- ocenę znakowania środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością;
- migrację globalną oraz zawartość metali w materiałach i wyrobach do kontaktu z żywnością.

W roku 2024 r. nie kwestionowano pobranych do badań prób.

5.4. Nadzór nad jakością zdrowotną produktów kosmetycznych

W 2024 r. przeprowadzono 7 kontroli sanitarnych w ramach bezpieczeństwa zdrowotnego produktów kosmetycznych.

Skontrolowano 7 sklepów prowadzących działalność w zakresie udostępniania na rynku produktów kosmetycznych. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości

w zakresie oznakowania opakowań jednostkowych wybranych produktów kosmetycznych. Ponadto nie wykazano wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych zawierających

niedozwolone substancje. W ramach przeprowadzonych kontroli pobrano do badań laboratoryjnych w kierunku czystości mikrobiologicznej 5 próbek produktów kosmetycznych tj. płyny micelarne przeznaczone do demakijażu twarzy, w tym okolic oczu i powiek, mleczny żel do mycia twarzy, krem pod oczy, krem energetyzujący do twarzy. Zbadane próbki nie uległy dyskwalifikacji.

5.5. Interwencje konsumenckie

W 2024 r. na terenie miasta Siedlce odnotowano 46 interwencji konsumenckich.

Interwencje dotyczyły nieprawidłowości w zakresie:

- niewłaściwej jakości dań oferowanych w zakładach żywienia zbiorowego, w tym podejrzenie zatrucia pokarmowego,
- niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego zakładów,
- niewłaściwego stanu higienicznego urządzeń chłodniczych,
- niewłaściwej jakości środków spożywczych oferowanych w sprzedaży (m.in. ćwiartka tylna kurczaka, klasa A KRAINA MIĘS, owoce i warzywa, mięso i wędliny, boczniak w opakowaniu jednostkowym, jaja, cukierki, orzeszki ziemne, nasiona słonecznika prażone),
- obecności ciała obcego w produkcie,
- obecności szkodników, w tym mrówek,
- niewłaściwych warunków przechowywania żywności,
- braku zachowanej bieżącej czystości na stanowisku pracy,
- sprzedaży środków spożywczych po upływie terminu ważności,
- wylewania nieczystości do kratek kanalizacyjnych.

W wyniku przeprowadzonych kontroli potwierdzono 19 zgłoszeń, 6 spraw przekazano zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową, 1 kontrola została przeprowadzona na podstawie interwencji, która wpłynęła do PPIS w Siedlcach w 2023 r. W pozostałych przypadkach interwencje nie były uzasadnione. Za stwierdzone nieprawidłowości osoby odpowiedzialne ukarano grzywnąw drodze mandatu karnego (8 mandatów na kwotę 2 200 zł) oraz wszczęto postępowanie administracyjne wobec przedsiębiorców.

5.6. Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

W roku 2024 w związku z zawartym w dniu 15 listopada 2018 r porozumieniem pomiędzy Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Siedlcach a Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Siedlcach o współdziałaniu i współpracy organów Państwowej

Inspekcji Sanitarnej oraz organów Inspekcji Weterynaryjnej przekazywano listy obiektów objętych wspólnym nadzorem.

W roku sprawozdawczym 2024 r. przeprowadzano 1 wspólną kontrolę sanitarną w obiekcie objętym wspólnym nadzorem dotyczącą bieżącego stanu sanitarnego pomieszczeń i wyposażenia zakładu oraz warunków przechowywania żywności. Prowadzono wspólne kontrole sanitarne na targowisku miejskim w związku z prawdopodobieństwem wystąpienia choroby zwanej afrykańskim pomorem świń. Kontrole te dotyczyły pochodzenia mięsa, jego identyfikowalności oraz gospodarki odpadami, głównie pochodzenia zwierzęcego. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto, w ramach współpracy z Inspekcją Weterynaryjną:

- właściwi Powiatowi Lekarze Weterynarii przesyłali informacje w sprawie powiadomień w systemie RASFF dot. produktów pochodzących z nadzorowanych zakładów,
- właściwi Powiatowi Lekarze Weterynarii przesyłali informacje w sprawie wystąpienia przypadków ASF w nadzorowanych powiatach.

5.7. Funkcjonowanie systemu RASFF

Podstawy prawne Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) stanowią następujące akty prawne:

- Rozporządzenie (WE) 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. bezpieczeństwa żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności,
- Rozporządzenie Komisji (UE) NR 16/2011 z dnia 10 stycznia 2011 r. ustanawiające środki wykonawcze dla systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych i środkach żywienia zwierząt,
- ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r o bezpieczeństwie żywności i żywienia.

W oparciu o Procedury Funkcjonowania Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach zapewniono funkcjonowanie systemu RASFF na terenie działania PPIS w Siedlcach.

W 2024 r. otrzymano w ramach systemu RASFF powiadomienia dotyczące 32 rodzajów środków spożywczych, w tym 4 dotyczące suplementów diety oraz 1 dotyczący materiału i wyrobu przeznaczonego do kontaktu z żywnością. Przyczyną kwestionowania środków spożywczych w ww. powiadomieniach było:

- obecność *Salmonella enteritidis*, *Listeria monocytogenes*, *Salmonella* z grupy C₁, *Salmonella* Newport;

- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu alkaloidów pirolizydynowych, kadmu, ołowiu;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydu glufosynatu;
- stwierdzenie pozostałości pestycydów cypermetryna oraz fenpropatryna, pestycydu tiametoksamu;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny;
- nieprawidłowa organoleptyka (zapleśnienie, zbrylenie, niewłaściwa barwa, wyczuwalny, stęchły zapach);
- stwierdzenie przekroczenia dopuszczalnego poziomu zawartości siarczynów w przeliczeniu na SO₂;
- przekroczenie zawartości fosforanów;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu sumy alkaloidów pirolizydynowych na poziomie 418±146 µg/kg (poziom dopuszczalny 200 µg/kg);
- obecność niedozwolonego dodatku do żywności - dwutlenku tytanu (E171);
- stwierdzenie nieautoryzowanego genetycznie lnu FP967 w siemieniu lnianym;
- wykrycie obecności alergenu – soi, glutenu;
- stwierdzenie niedozwolonego składnika hupacyny oraz nieautoryzowanej nowej żywności.

Przyczyną kwestionowania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością była migracja 4,4'-diaminodifenylometanu.

W przypadku powiadomień otrzymanych w systemie RASFF dotyczących niebezpiecznych środków spożywczych, na listach dystrybucyjnych produktów podlegających procedurze wycofania, wskazano obiekty objęte nadzorem PPIS w Siedlcach. Były to przede wszystkim hiper - i supermarkety, hurtownie, oraz sklepy. W każdym przypadku otrzymania informacji o produkcie niezgodnym, wszczynano działania zgodnie z obowiązującymi procedurami. Monitorowano proces zabezpieczania i wycofywania partii produktów uznanych za niebezpieczne. Sprawdzano działania podjęte przez podmioty gospodarcze w tym zakresie, kładąc szczególny nacisk na sporządzanie list dystrybucyjnych, będących podstawą procesu wycofywania z rynku produktów niezgodnych. Informacje, uzyskane w wyniku prowadzonego postępowania wyjaśniającego, takie jak ilość towaru wycofanego i zabezpieczonego, ilość towaru zwróconego do producenta lub dystrybutora, przekazywano do Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz jeśli wystąpiła taka potrzeba do Powiatowego Lekarza Weterynarii.

5.8. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W 2024 r. w okresie ferii zimowych przeprowadzono 2 kontrole sanitarne bloków żywieniowych placówek będących organizatorem wypoczynku na terenie Miasta Siedlce. Podczas kontroli w ww. placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości natury higieniczno-sanitarnej, jednakże po przeanalizowaniu jadłospisów w 2 placówkach pouczono osoby odpowiedzialne o konieczności modyfikacji przedstawionego jadłospisu.

W 2024 r. w okresie wakacji przeprowadzono 4 kontrole sanitarne bloku żywieniowego placówek będących organizatorem wypoczynku na terenie Miasta Siedlce. Podczas kontroli w ww. placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości, jednakże po przeanalizowaniu jadłospisów w 3 placówkach pouczono osoby odpowiedzialne o konieczności modyfikacji przedstawionego jadłospisu.

5.9. Ocena stanu sanitarnego bloków żywienia w zakładach ochrony zdrowia

W 2024 r. przeprowadzono 3 kontrole w 2 blokach żywienia w szpitalach zlokalizowanych na terenie Miasta Siedlce, w tym 1 blok żywienia w systemie cateringowym. W blokach żywienia odbywa się produkcja posiłków w zakresie „od surowca do gotowej potrawy”. W trakcie kontroli dokonano oceny jadłospisów dekadowych, diety podstawowej. W jednym szpitalu stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-techniczne takie jak: odpryski farby i wykwyty pleśni na suficie w pomieszczeniu zmywalni, miejscowe zawilgocenia i zacieki na suficie w pomieszczeniu zmywalni spowodowane awarią, pęknięciem rury odprowadzającej wodę przy stanowisku mycia naczyń personelu w pomieszczeniu socjalnym, które znajduje się nad zmywalnią, uszkodzony tynk narożników ścian w pomieszczeniu zmywalni; zniszczona, z odpryskami płytek pcv podłoga w magazynie środków spożywczych suchych; regały do przechowywania środków spożywczych w magazynie środków spożywczych suchych i chłodni nabiałowej uszkodzone; pomieszczenie pralni zastawione stołami bufetowymi i nieużywanymi szafka mi dla personelu, niewłaściwie suszona i przechowywana odzież robocza; korytarz komunikacyjny przy wejściu przyjęcia towaru zastawiony sprzętem produkcyjnym: maszyny do wyparzania naczyń stołowych, wózki beमारowe wymagające renowacji, miejscowe odpryski farby na suficie przy wyjściu z pomieszczenia kuchni zimnej do kuchni głównej, kosze służące do wyparzania naczyń stołowych częściowo zniszczone, wymagające wymiany. Obiekt wykonał wszystkie nieprawidłowości w terminie, co zostało potwierdzone w protokole z kontroli sprawdzającej. W drugim szpitalu zwrócono uwagę w stosunku do okazanego jadłospisu dekadowego, dotyczącą uwzględnienie podaży dodatku warzywnego lub owocowego w każdym posiłku głównym.

Kontrolowane podmioty chętnie korzystają ze wskazówek pracowników inspekcji i starają się dostosować zarówno stosowane produkty, jak też i technologie do wymagań obowiązujących przepisów prawnych.

5.10. Zatrucia pokarmowe

W 2024 r. prowadzono dochodzenia dotyczące 2 zatruc pokarmowych na terenie miasta Siedlce.

Przypadek pierwszy dotyczył podejrzenia wystąpienia domowego ogniska zatrucia pokarmowego. Ognisko dotyczyło 5 osobowej rodziny zamieszkałej w Siedlcach, która spożywała posiłek w restauracji w Siedlcach. Przeprowadzono kontrolę interwencyjną w restauracji, z której sporządzono protokół. Podczas kontroli zwrócono szczególną uwagę na sposób przyrządzania posiłków w obiekcie wraz z tymi, które zakupiła rodzina, u której wystąpiły objawy zatrucia pokarmowego, przeanalizowano wszystkie surowce użyte do produkcji, sposób dostarczenia posiłków. Ponadto zweryfikowano liczbę osób zatrudnionych w zakładzie oraz posiadanie przez nich aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych. Podczas kontroli stwierdzono mrożenie we własnym zakresie mięsa świeżego oraz wędlin, brak do wglądu orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych żony właściciela oraz wszystkich pracowników, wykorzystywania niezgodnie z przeznaczeniem stanowisk roboczych tj. pomieszczenie obróbki wstępnej warzyw i jaj zostało zlikwidowane – zorganizowano aneks obróbki i mycia warzyw i jaj w korytarzu komunikacyjny na zapleczu przy magazynie. Wg oświadczenia osoby obecnej podczas kontroli, jaja kupowane były po dezynfekcji i nie były myte (do przygotowania posiłku dziecięcego używana była masa jajowa). W dniu kontroli stwierdzono środki spożywcze po upływie daty minimalnej trwałości oraz brak segregacji w urządzeniach chłodniczych. Za stwierdzone uchybienia ukarano przedsiębiorcę mandatem karnym w wysokości 300 zł.

W drugim przypadku do Sekcji Higieny Żywności i Żywienia (SHŻIŻ) wpłynęła telefoniczna informacja od ojca dziecka, mającego objawy żołądkowo jelitowe, uczęszczającego do żłobka w Siedlcach. Jednocześnie do Sekcji Epidemiologii, wpłynęła telefoniczna informacja od matki dziecka, hospitalizowanego w Mazowieckim Szpitalu Wojewódzkim w Siedlcach, mającego objawy żołądkowo jelitowe, uczęszczającego do tego samego żłobka. Ustalono, że żłobek, nie przygotowuje posiłków na miejscu. Posiłki dostarczane były z firmy cateringowej z baru w Siedlcach.

W toku prowadzonego postępowania wyjaśniającego ustalono, że ww. firma cateringowa dostarcza posiłki do 1 żłobka i 2 przedszkoli zlokalizowanych na terenie miasta Siedlce. We wszystkich tych obiektach przeprowadzono kontrole.

Podczas kontroli w firmie cateringowej przeanalizowano zakres prowadzonej działalności, technologię przyrządzanych posiłków, sposób dostarczania i przechowywania surowców, dystrybucję potraw do obiektów, wykorzystanie stanowisk roboczych pod kątem ich przeznaczenia, dokumentację HACCP. Ponadto sprawdzono warunki sanitarno - higieniczne lokalu. Po analizie potraw, które dostarczano do przedszkola i żłobka, pobrano do badań próbkę jaj, z których między innymi przygotowywano posiłek w tym okresie, jako potencjalne źródło zakażenia. W trakcie kontroli interwencyjnej stwierdzono uchybienia tj. brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych, niewłaściwe mycie i wyparzanie naczyń pokonsumpcyjnych, niewłaściwą dezynfekcję jaj, brak zachowanej segregacji produktowej i identyfikacji produktów, nieprzestrzeganie instrukcji wynikających z systemu HACCP oraz inne uchybienia sanitarno – higieniczne. Podczas kontroli wystawiono mandat karny w wysokości 500 zł, który przedsiębiorca przyjął, nie wnosząc uwag. Wydano decyzję administracyjną dotyczącą zaprzestania prowadzenia działalności w zakresie wydawania dań w naczyniach wielokrotnego użytku, mrożenia we własnym zakresie surowców, zapewnienia odpowiedniej segregacji środków spożywczych, wykorzystywania stanowisk pracy zgodnie z przeznaczeniem, zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem środków spożywczych, zapewnienia właściwej dezynfekcji jaj, wdrożenia dokumentacji GHP i GMP, zapewnienia identyfikacji środków spożywczych oraz decyzję nakazującą niedopuszczenia pracowników do pracy do czasu uzyskania aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych.

Przeprowadzono również kontrole w 2 przedszkolach w Siedlcach oraz żłobku w Siedlcach. Podczas kontroli stwierdzono szereg nieprawidłowości. Na osoby odpowiedzialne nałożono mandaty karne.

Po analizie ww. przypadków można domniemywać, że na zatrucia pokarmowe mogły mieć wpływ: niewłaściwe warunki przechowywania i przygotowywania żywności, nieprzestrzeganie zasad higieny, niewłaściwe przechowywanie używanego sprzętu, brak przestrzegania instrukcji GHP i GMP, niewłaściwa dezynfekcja jaj, brak zachowanej segregacji produktowej i identyfikacji produktów, brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno–epidemiologicznych, używanie środków spożywczych przeterminowanych, brak wyposażenia w środki myjąco – dezynfekujące, mrożenia środków spożywczych we własnym zakresie.

5.11. Podsumowanie

Stwierdzamy, że stan techniczny i bieżąca czystość kontrolowanych obiektów ulega poprawie, która często jest wymuszona przez wystawiane decyzje administracyjne oraz nakładanie mandatów karnych. Nadal największy problemem jest niefrasobliwy stosunek

właścicieli i personelu do zasad higieny, które winny być przestrzegane podczas produkcji żywności. Można stwierdzić, że brak wiedzy fachowej jest w dużym stopniu powodem niewłaściwego postępowania ze środkami spożywczymi w produkcji oraz w żywieniu dzieci i młodzieży. Często problemem jest wyegzekwowanie od operatorów żywności wdrożenia procedur GHP i GMP oraz systemu HACCP. Mając świadomość wielu zagrożeń dla zdrowia konsumentów, staramy się przede wszystkim zwrócić uwagę osobom pracującym w kontakcie z żywnością, że to właśnie one są bezpośrednio odpowiedzialne za bezpieczeństwo żywności, a tym samym za stan zdrowia społeczeństwa.

6. Higiena Komunalna

6.1. Informacje ogólne

Sekcja Higieny Komunalnej Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Siedlcach prowadzi nadzór sanitarno – higieniczny nad warunkami higieny środowiska obiektów użyteczności publicznej oraz miejsc zbiorowego wypoczynku i rekreacji, a w szczególności nadzór nad urządzeniami wodociągowymi, w tym nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia, nad jakością ciepłej wody użytkowej w kierunku obecności bakterii *Legionella sp.*, wody w basenach kąpielowych, a także wody w kąpieliskach, nadzór sanitarno - higieniczny nad zakładami służby zdrowia, domami pomocy społecznej, salonami fryzjerskimi, gabinetami kosmetycznymi, tatuażu i odnowy biologicznej, środkami transportu komunikacji publicznej, hotelami, noclegowniami, ustępami publicznymi oraz innymi obiektami użyteczności publicznej.

6.2. Jakość wody do spożycia z wodociągu zbiorowego zaopatrzenia ludności Siedlce

Woda przeznaczona do spożycia mieszkańcom Siedlec dostarczana jest przez wodociąg zbiorowego zaopatrzenia ludności – wodociąg Siedlce. Dostarczana woda pochodzi z 5 podziemnych ujęć wody (Sekula I i Sekula II, Purzec, Ujrzanów, Stok Lacki). Woda ujmowana dla potrzeb tego wodociągu nie wymaga stałej dezynfekcji, jej jakość mikrobiologiczna jest stabilna. Jakość wody monitorowana jest zgodnie z zatwierdzonym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego (PPIS) w Siedlcach harmonogramem poboru próbek wody, z częstotliwością oraz zakresem badań zgodnym z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017. poz. 2294). Próbkę wody do badań laboratoryjnych pobierane są ze stałych punktów monitoringowych wyznaczonych przez administratora w uzgodnieniu z PPIS w Siedlcach i badane w dwóch niezależnych laboratoriach. Badania wody w ramach kontroli wewnętrznej wykonywane są przez Laboratorium Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Siedlcach, które posiada zatwierdzony przez PPIS w Siedlcach, udokumentowany system jakości prowadzonych badań wody, natomiast badania w ramach urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej wykonuje Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Siedlcach.

W 2024 roku woda przeznaczona do spożycia przez ludzi na terenie Miasta Siedlce spełniała wymagania zawarte w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

(Dz. U. z 2017. poz. 2294). Wyniki badań wody potwierdzały prawidłowy przebieg procesów uzdatniania. W wodzie nie stwierdzono zanieczyszczeń stwarzających zagrożenie dla zdrowia ludzi. PPIS w Siedlcach w 2024 roku nie otrzymał zgłoszeń od mieszkańców o niepożądanych reakcjach związanych ze spożyciem dostarczanej wody.

Próbki wody do badań laboratoryjnych z wodociągu Siedlce, w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody, pobierane są z 28 wyznaczonych punktów monitoringowych, w tym: 17 punktów wyznaczono na sieci wodociągowej u odbiorców wody, a 11 to punkty zlokalizowane na stacjach uzdatniania.

W 2024 roku do badań laboratoryjnych z wodociągu zaopatrzenia zbiorowego Siedlce, w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody, pobrano łącznie 119 próbek wody (94 próbki pobrane przez administratora w ramach kontroli wewnętrznej oraz 25 próbek wody pobranych w ramach kontroli urzędowej Państwowej Inspekcji Sanitarnej).

PPIS w Siedlcach po analizie wyników badań ww. próbek wody w 2024 roku ocenił jej jakość jako przydatną do spożycia przez ludzi, wydając 12 ocen jakości wody.

6.3. Nadzór nad jakością ciepłej wody w instalacjach budynków.

PPIS w Siedlcach prowadzi nadzór sanitarny nad minimalną częstotliwością pobierania próbek ciepłej wody oraz procedurami postępowania w zależności od wyników badania bakteriologicznego wody w kierunku wykrycia bakterii *Legionella sp.* przez podmioty wykonujące działalność leczniczą, w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, właścicieli lub zarządców budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny.

W 2024 roku pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej pobrali do badań laboratoryjnych 18 próbek ciepłej wody w ramach nadzoru Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz 57 próbek na zlecenie. Próbki pobrano w następujących grupach obiektów: podmioty wykonujące działalność leczniczą, domy pomocy społecznej, akademiki, internaty, hotele i inne obiekty hotelarskie, obiekty sportowe oraz placówki opieki nad dziećmi.

PPIS w Siedlcach w 2024 roku w związku z brakiem badań ciepłej wody w kierunku wykrycia bakterii *Legionella sp.* lub w związku z nieprawidłowymi wynikami badań prowadził postępowanie administracyjne w stosunku do 4 podmiotów. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami PPIS w Siedlcach wydał 4 decyzje opłatowe, oraz 2 decyzje nakazujące wykonanie badań ciepłej wody w kierunku wykrycia bakterii *Legionella sp.* i 2 decyzje w związku z nieprawidłowymi wynikami badań ciepłej wody nakazujące podjęcie działań naprawczych (1 decyzja dotycząca obiektu ochrony zdrowia – skażenie wysokie i 1 dotycząca przedszkola – skażenie średnie).

W zależności od stopnia skażenia sieci, administratorzy podejmowali stosowne działania naprawcze, w celu zapewnienia ciepłej wody o jakości zgodnej z obowiązującymi przepisami. Skuteczność tych działań była potwierdzana wynikami badań kontrolnych.

W związku z ryzykiem związanym z obecnością bakterii z rodzaju *Legionella* w instalacjach wewnętrznych, podczas kontroli sanitarnych w obiektach, zwracano uwagę oraz przeprowadzano działania edukacyjne dotyczące konieczności przeprowadzania okresowych przeglądów instalacji wodnych, regularnego ich czyszczenia oraz badania jakości ciepłej wody użytkowej na obecność bakterii *Legionella sp.* w instalacjach wody ciepłej.

6.4. Pływalnie

Na terenie Miasta Siedlce w roku 2024 funkcjonowały 3 obiekty basenowe. Wszystkie pływalnie w swojej działalności wykorzystują wodę pochodzącą z wodociągu Siedlce. Każdy z tych obiektów posiadał oraz realizował zatwierdzony przez PPIS w Siedlcach harmonogram poboru próbek wody z nitek basenowych oraz ich systemów cyrkulacji. Badania próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej wykonywane były zgodnie z zawartymi umowami przez laboratoria zewnętrzne, a otrzymane wyniki badań administratorzy bezzwłocznie przekazywali do PPIS w Siedlcach. W ramach urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej badania wykonywał Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno -Epidemiologicznej w Siedlcach.

W omawianym okresie PPIS w Siedlcach nie prowadził postępowania administracyjnego, mającego na celu doprowadzenie jakości wody na pływalniach do obowiązujących przepisów prawa.

W marcu 2025 roku, na podstawie sprawozdań z badań jakości wody, PPIS w Siedlcach wydał Zbiorcze Oceny Jakości Wody obejmujące okres od dnia 01.01.2024 r. do dnia 31.12.2024 r. dla wody z nitek, systemów cyrkulacji, brodzików do dezynfekcji stóp dla pływalni funkcjonujących na terenie Miasta Siedlce.

6.4.1. Park Wodny Siedlce

Park Wodny Siedlce jest największym obiektem basenowym w Mieście Siedlce. Pływalnia Park Wodny Siedlce dysponuje 5 nitek basenowymi z własnymi systemami cyrkulacji wody: basen sportowy, rekreacyjny, jacuzzi, brodzik dla dzieci oraz basen zjeżdżalni wodnych (hamowny), a także tężnią solankową, zespołem saun oraz kręgielnią.

W 2024 roku odnotowano incydentalne przekroczenia oznaczanych parametrów (azotany, potencjał redox). W takich przypadkach administrator niezwłocznie podejmował działania naprawcze, a ich skuteczność potwierdzał badaniami laboratoryjnymi.

Zarządzający pływalnią w ramach prowadzonej w 2024 roku kontroli wewnętrznej jakości wody na pływalni, okazał sprawozdania z badań laboratoryjnych 195 próbek wody, na podstawie których PPIS w Siedlcach wydał 11 bieżących ocen jakości wody, w których stwierdził, że woda w Parku Wodnym Siedlce, ul. Jana Pawła II 8, 08-110 Siedlce odpowiada wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r., poz. 1230).

W okresie od 02.09.2024 r. do 20.09.2024 r. pływalnia nie była dostępna dla klientów z powodu przerwy technologicznej, podczas której wykonano niezbędne naprawy, przeglądy i prace porządkowe.

6.4.2. Centrum Rehabilitacji Klonowa

Pływalnia Centrum Rehabilitacji Klonowa Sp. z o.o. - dysponuje 2 nieckami z własnymi systemami cyrkulacji wody (basen rehabilitacyjno – rekreacyjny oraz jacuzzi, które od kilku lat jest wyłączone z eksploatacji).

W 2024 roku pobrano ogółem 47 próbek wody do badań laboratoryjnych z niecki basenowej i systemu cyrkulacji. W okresie od 01.01.2024 r. do 30.12.2024 r. odnotowano sporadyczne przekroczenia parametru ogólnej liczby mikroorganizmów na agarze odżywczym w 1 ml wody po 48h w 36°C, a także przekroczenia parametru chlor wolny. W takich przypadkach administrator pływalni podejmował stosowne działania naprawcze, których skuteczność była potwierdzana w kolejnych wynikach badań próbek wody.

W okresie od 02.09.2024 r. do 20.09.2024 r. ww. pływalnia nie była dostępna dla klientów, w tym okresie trwała przerwa technologiczna, podczas której m.in. wymieniono wodę w niecce basenowej.

6.4.3. Pływalnia przy Szkole Podstawowej Nr 8

Pływalnia przy Szkole Podstawowej nr 8 im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego, ul. Pescantina 2, 08-110 Siedlce w lutym 2024 roku wznowiła działalność po przerwie spowodowanej generalnym remontem, trwającym od lipca 2022 r.

W 2024 roku pobrano ogółem 47 próbek wody do badań laboratoryjnych z niecki basenowej, nogomyjek i systemu cyrkulacji. W badanych próbkach wody nie stwierdzono przekroczeń parametrów mikrobiologicznych. W 1 próbce wody pobranej z niecki basenu stwierdzono przekroczenie wartości parametrycznej dla parametru chlor wolny. Kolejne badania próbek wody basenowej, po podjętych przez zarządzającego pływalnią działaniach naprawczych, nie wykazały nieprawidłowości.

6.5. Jakość wody w Kąpielisku Miejskim nad Zalewem Muchawka

W sezonie letnim 2024 roku zgodnie z uchwałą Rady Miasta Siedlce w sprawie określenia sezonu kąpielowego i wykazu kąpielisk na terenie Miasta Siedlce w 2024 roku, Kąpielisko Miejskie nad Zalewem Muchawka funkcjonowało od 22 czerwca 2024 r. do dnia 31 sierpnia 2024 r.

Przed sezonem kąpielowym pracownicy PSSE w Siedlcach, w ramach kontroli urzędowej, pobrali do badań laboratoryjnych próbkę wody z kąpieliska. Na podstawie sprawozdania z przeprowadzonych badań, PPIS w Siedlcach wydał ocenę stwierdzającą przydatność wody do kąpeli, przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego.

Miasto Siedlce, jako organizator kąpieliska, w trakcie sezonu kąpielowego przeprowadziło badania jakości wody, zgodnie z zatwierdzonym przez PPIS w Siedlcach harmonogramem poboru próbek wody. W trakcie sezonu kąpielowego do badań laboratoryjnych pobrano z kąpieliska 4 próbki wody.

W 2024 roku na podstawie sprawozdań z badań próbek wody pobranych z kąpieliska, przeprowadzonych w ramach kontroli urzędowej oraz kontroli wewnętrznej organizatora, PPIS w Siedlcach wydał 5 bieżących ocen jakości wody, w tym 1 o braku przydatności wody do kąpeli z uwagi na ponadnormatywną liczbę bakterii *Escherichia coli* wynoszącą 1391 [1039;1861]N1 NPL/100 ml, przy wartości dopuszczalnej do 1000 bakterii w 100 ml wody, określonej w załączniku nr 1 część A tabela 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli (Dz. U. z 2019 r., poz. 255).

W związku z powyższym z powodu ponadnormatywnej liczby bakterii *Escherichia coli*, PPIS w Siedlcach wydał decyzję, w której stwierdził brak przydatności wody do kąpeli oraz wprowadził zakaz kąpeli. W kolejnych badaniach nie stwierdzono nieprawidłowości i na ich podstawie PPIS w Siedlcach wydał ocenę o przydatności wody do kąpeli w przedmiotowym kąpielisku.

Organizator kąpieliska na bieżąco umieszczał na tablicy ogłoszeń i na stronie internetowej Głównego Inspektora Sanitarnego „Serwis Kąpieliskowy” bieżące informacje dot. warunków panujących na kąpielisku.

PPIS w Siedlcach umieszczał na stronie internetowej Głównego Inspektora Sanitarnego „Serwis kąpieliskowy” bieżące informacje o jakości wody w „Kąpielisku Miejskim nad Zalewem Muchawka”.

PPIS w Siedlcach po zakończeniu sezonu kąpielowego, wydał ocenę sezonową jakości wody w Kąpielisku Miejskim nad Zalewem Muchawka w sezonie letnim 2024

oraz poinformował o podjętych środkach zarządzania w odniesieniu do przedmiotowego kąpieliska przez PPIS w Siedlcach i przez organizatora kąpieliska.

Po sezonie kąpielowym 2024 jakość wody w Kąpielisku Miejskim nad Zalewem Muchawka została sklasyfikowana ponownie jako niedostateczna (w roku 2023 także była sklasyfikowana jako niedostateczna).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Siedlcach w lutym 2025 roku, poinformował Prezydenta Miasta Siedlce, jako organizatora kąpieliska, o wynikach klasyfikacji wody. Jednocześnie PPIS w Siedlcach mając na uwadze wymagania prawa krajowego wskazane dla kąpielisk, w których jakość wody została zaklasyfikowana jako niedostateczna, z jednoczesnym pogorszeniem się jej jakości w porównaniu do lat ubiegłych oraz zadania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej na rzecz poprawy jakości wody w kąpieliskach, zwrócił się do organizatora kąpieliska z prośbą o podjęcie działań na rzecz poprawy jakości wody w Kąpielisku Miejskim nad Zalewem Muchawka. W ww. piśmie PPIS w Siedlcach poinformował również, że podejmując działania na rzecz poprawy jakości wody w Kąpielisku Miejskim nad Zalewem Muchawka należy mieć na uwadze to, iż zgodnie z art. 346 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne państwowy powiatowy lub państwowy graniczny inspektor sanitarny wprowadza, w drodze decyzji, stały zakaz kąpieli, w przypadku gdy jakość wody w kąpielisku została zaklasyfikowana jako niedostateczna w 5 kolejnych sezonach kąpielowych.

W marcu 2025 roku PPIS w Siedlcach otrzymał pismo Prezydenta Miasta Siedlce - odpowiedź na ww. pismo, w którym organizator kąpieliska poinformował o podjętych już działaniach oraz o działaniach zaplanowanych mających na celu poprawę jakości wody w Kąpielisku Miejskim nad Zalewem Muchawka.

Organizator poinformował, że w celu osiągnięcia zamierzonego celu Miasto Siedlce nawiązało współpracę z Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowym Instytutem Badawczym w związku z projektem *„Opracowanie modularnego filtra substancji biogenicznych przeznaczonego do oczyszczania wód powierzchniowych w zlewni, umożliwiającego pracę w systemie gospodarki w obiegu zamkniętym z odzyskiem związków azotu i fosforu na cele rolnicze”* o akronimie „Biomfiltr”. Organizator wyjaśnił, że BIOMFILTR to nowatorskie rozwiązanie technologiczne, przeznaczone do prewencji zakwitów sinic i złotej algi w zlewniach wód powierzchniowych, składany w ramach inicjatywy strategicznych badań Polski (Hydrostrateg III). Organizator poinformował, że realizacja Projektu odbywać się będzie pod warunkiem otrzymania finansowania ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (decyzja o ewentualnym przyznaniu środków będzie w lipcu 2025 roku). Ponadto w 2024 roku Miasto Siedlce zakupiło urządzenia do badania wody

firmy Elmetron, które zostały przekazane na rzecz Polskiego Związku Wędkarskiego Okręg Siedlce. Przy użyciu ww. urządzeń Polski Związek Wędkarski Okręg Siedlce na bieżąco monitoruje natlenienie i pH wody w zalewie. W otrzymanym piśmie poinformowano również, że Miasto Siedlce przewiduje zakup preparatu eliminującego rozwój złotej algi. Preparat, który został wynaleziony przez polskich naukowców jest naturalny, a badania wykazują wysoką skuteczność w hamowaniu zakwitów. Ponadto organizator zadeklarował podejmowanie działań wynikających z diagnozowanych źródeł pogorszenia się parametrów jakościowych wody dostosowanych do możliwości finansowych i rzeczowych. W przypadku pogorszenia się parametrów wody w doprowadzalniku zostanie zamknięty dopływ wody do Zalewu Muchawka.

6.6. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

6.6.1. Obiekty świadczące pomoc osobom bezdomnym

Na terenie nadzorowanym przez PPIS w Siedlcach funkcjonuje jeden obiekt świadczący pomoc osobom bezdomnym - Mieszkania Wspierane, ul. Kleeberga 2, 08-110 Siedlce.

Administratorem Mieszkań Wspieranych jest Caritas Diecezji Siedleckiej, ul. Budowlana 1, 08 – 110 Siedlce. Placówka mieści się w budynku wolnostojącym, parterowym. Teren wokół obiektu ogrodzony, utrzymany w dostatecznym porządku. Zaopatrzenie w wodę z wodociągu Siedlce, woda ciepła i ogrzewanie pomieszczeń zapewnia PEC Siedlce, odprowadzenie ścieków do miejskiej sieci sanitarnej. Odpady komunalne odbierane są przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Spółka z o.o., ul. Brzeska 110, 08-110 Siedlce, 1 raz w tygodniu. Odpady są segregowane.

W obiekcie wydzielono 20 pokoi mieszkalnych, w których maksymalnie może zamieszkać 44 osoby. Ponadto zapewniono łazienkę wyposażoną w 3 kabiny WC i 3 natryski. W wydzielonym pomieszczeniu w łazience znajduje się pralka i suszarka elektryczna dla potrzeb mieszkańców. Pozostałe pomieszczenia to: magazyn bielizny czystej, pomieszczenie administracyjne, kapliczka, kuchnia. Pokoje wyposażone są w niezbędne meble, część pokoi wyposażono także w lodówki.

Codziennie mieszkańcy obiektu mają możliwość skorzystania z posiłku - zupy, który dowożony jest na miejsce z jadłodajni Caritas Siedlce, ul. Biskupa Świrskiego 57, 08-110 Siedlce.

W obiekcie istnieje możliwość samodzielnego przygotowania gorących posiłków lub odgrzania gotowych. Osoby przebywające w noclegowni otrzymują podstawowe środki utrzymania higieny tj. mydło, szampon, pasta do zębów, papier toaletowy, którymi dysponuje kierownik obiektu.

W 2024 roku zakupiono nową pralkę i suszarkę elektryczną oraz przeprowadzono remont kuchni polegający na malowaniu ścian i wymianie mebli kuchennych.

Obok głównego budynku znajduje się kontener, gdzie w każdej chwili mogą zgłosić się bezdomni. Kontener wyposażony jest w miejsca do siedzenia, stolik, materace i koce. Ponadto istnieje możliwość skorzystania z kuchni, łazienki i prysznica zlokalizowanego w budynku głównym. Dla potrzeb osób korzystających z kontenera zapewniono też kabinę TOY-TOY.

6.6.2. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej

W 2024 roku z tej grupy skontrolowano 19 obiektów.

Skontrolowano 3 obiekty świadczące usługi opalania - solaria. Podczas kontroli tych obiektów szczególną uwagę zwracano na przestrzeganie przez podmioty świadczące ww. usługi wymagań zawartych w ustawie z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz. U. z 2017 r., poz. 2111). W szczególności sprawdzano przestrzeganie zakazu udostępniania, reklamowania i promocji solariów wśród osób małoletnich oraz konieczność umieszczenia informacji o nieudostępnianiu solarium osobom poniżej 18 roku życia i o tym, że korzystanie z solarium stwarza ryzyko zachorowania na nowotwór złośliwy skóry. Informacja taka powinna być umieszczona w widocznym miejscu świadczenia usług. W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono naruszenia przepisów ww. ustawy.

W 2 obiektach branży beauty stwierdzono uchybienia techniczne tj. brak umywalki do mycia rąk w pomieszczeniu świadczenia usług, a w 1 dodatkowo brudne zniszczone fotele do wykonywania usług. PPIS w Siedlcach wydał decyzje z poleceniem usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości oraz decyzje finansowe. Nieprawidłowości zostały usunięte w określonym terminie, co potwierdziły kontrole sprawdzające.

6.6.3. Hotele i obiekty hotelarskie

W 2024 roku skontrolowano 1 hotel oraz 1 obiekt hotelarski funkcjonujący na terenie Miasta Siedlce.

W stosunku do 1 obiektu PPIS w Siedlcach prowadził postępowanie administracyjne w związku ze stwierdzonymi podczas kontroli uchybieniami tj. brudne ściany w pokojach hotelowych oraz zniszczona wykładzina podłogowa w ciągach komunikacyjnych. Właściciel hotelu w ustalonym terminie usunął stwierdzone nieprawidłowości.

6.6.4. Dworzec PKP

Dworzec PKP w Siedlcach, Plac Zdanowskiego 1, 08 – 110 Siedlce z końcem 2023 roku wznowił funkcjonowanie po generalnym remoncie trwającym od sierpnia 2021 roku. Budynek

dworca otrzymał m.in. nową elewację, dach, stolarkę drzwiową i okienną, sanitariaty zostały usytuowane na poziome „0”, przed remontem „-1”, nowa armatura sanitarna, nowe podłogi, płytki na ścianach.

Podczas kontroli sanitarnej przeprowadzonej w sierpniu 2024 roku nie stwierdzono nieprawidłowości. Pomieszczenie poczekalni, ciągi komunikacyjne, sanitariaty utrzymane były czysto, sprzątane na bieżąco. Teren wokół dworca zagospodarowany, utrzymany czysto. Odpady komunalne powstałe na terenie dworca zbierane są do koszy rozstawionych w pomieszczeniach i na zewnątrz budynku, a gromadzone w kontenerach ustawionych w osłonie śmietnikowej, zabezpieczonej przed dostępem osób postronnych i zwierząt. Odpady te odbierane są przez Remondis Sp. z o. o. Zakład Siedlce.

6.6.5. Centrum przesiadkowe

Przeprowadzona w sierpniu 2024 roku kontrola stanu sanitarnego Centrum przesiadkowego nie wykazała nieprawidłowości. Toalety w budynku zlokalizowanym na terenie Centrum przesiadkowego wyposażono w podstawowe środki higieny, utrzymane czysto. Teren Centrum przesiadkowego bez zastrzeżeń. Podmiot będący administratorem obiektu okazał umowę na odbiór odpadów komunalnych.

6.6.6. Toalety publiczne

W 2024 roku na terenie Miasta Siedlce funkcjonowały 4 ustępy publiczne skanalizowane oraz 10 toalet przenośnych nieskanalizowanych typu TOY-TOY. Wszystkie były objęte nadzorem sanitarnym. Ustęp publicznym przy ul. Armii Krajowej otwarty jest w godzinach 7⁰⁰ – 20⁰⁰, w tym czasie zapewniona jest stała obsługa. Pozostałe toalety nie posiadają stałej obsługi. Zgodnie z zawartą przez Miasto Siedlce umową, utrzymaniem bieżącej czystości i porządku w ustępach publicznych skanalizowanych zajmuje się firma usługowa. Podczas przeprowadzanych kontroli stwierdzono dostateczne wyposażenie ustępów w środki higieny oraz środki myjące i dezynfekcyjne oraz dostateczny stan sanitarny.

Serwisem toalet przenośnych zajmuje się specjalistyczna firma TOY-TOY Polska Sp. z o.o. Serwis ww. toalet jest wykonywany 2 x w tygodniu. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

6.6.7. Inne obiekty użyteczności publicznej

W 2024 roku pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej przeprowadzili kontrole w innych obiektach użyteczności publicznej takich jak: sala zabaw dla dzieci, lodowisko, zakład pogrzebowy, stadion.

Podczas kontroli ww. obiektów nieprawidłowości stwierdzono w 1 obiekcie. W związku z tym PPIS w Siedlcach wszczął postępowanie administracyjne i wydał decyzję nakazującą doprowadzenie do właściwego stanu sanitarnego ściany w siłowni oraz w pomieszczeniach porządkowych. Administrator wykonał ww. zalecenia, PPIS w Siedlcach uznał decyzję za wykonaną.

6.7. Podsumowanie

Przeprowadzane w 2024 roku kontrole nie wykazały istotnych nieprawidłowości w stanie sanitarno-porządkowym i stanie sanitarno-technicznym skontrolowanych obiektów użyteczności publicznej. W sprawach, w których działania kontrolne wykazały naruszenie przepisów sanitarnych, podjęte przez PPIS w Siedlcach działania administracyjne spowodowały usunięcie uchybień i wyeliminowanie ewentualnych zagrożeń dla zdrowia osób korzystających z tych obiektów.

Dodatkowo do Państwowej Inspekcji Sanitarnej wpływają również interwencje od mieszkańców, w związku z którymi podejmowane są odpowiednie działania. Zgłaszane interwencje obejmują nie tylko obiekty użyteczności publicznej, ale również stan sanitarny posesji i lokali mieszkalnych. Otrzymane w 2024 roku interwencje dotyczyły m.in. obecności gryzoni w mieszkaniach i na posesji, zbierania i gromadzenia w mieszkaniu odpadów, niedostatecznego stanu sanitarno – technicznego wiat śmietnikowych.

7. Higiena Pracy

7.1. Informacje ogólne

Do zakresu działania higieny pracy, zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024 r., poz. 416), należy:

- kontrola utrzymania należytego stanu higienicznego zakładów pracy;
- nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy, a zwłaszcza zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy;
- wydawanie decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej lub o braku podstaw do jej stwierdzenia;
- nadzór nad bezpieczeństwem chemicznym, w tym:
 - przestrzeganie przez producentów, importerów, osoby wprowadzające do obrotu, stosujące lub eksportujące substancje chemiczne, ich mieszaniny lub wyroby w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. z 2022 r., poz. 1816) obowiązków wynikających z tej ustawy oraz z rozporządzeń Wspólnot Europejskich w niej wymienionych;
 - przestrzeganie, przez podmioty wprowadzające do obrotu prekursory kategorii 2 i 3, obowiązków wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939);
 - przestrzeganie przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej w oparciu o ustawę z dnia 09 października 2015 r. o produktach biobójczych (Dz. U. z 2021 r., poz. 24);
- nadzór nad przestrzeganiem przepisów dotyczących zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz przestrzegania przepisów ww. ustawy dotyczących prowadzenia przez przedsiębiorców działalności w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowej substancji psychoaktywnej, w tym w postaci mieszaniny lub w wyrobie;
- kontrola spełnienia przez podmiot kontrolowany obowiązków, o których mowa w art. 23r ust. 3, 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne.

7.2. Działalność kontrolno - represyjna

W 2024 roku pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy PSSE w Siedlcach znajdowało się 287 zakładów pracy, zatrudniających łącznie 15046 pracowników.

Struktura wielkości zakładów przedstawiała się następująco:

- 128 zakładów zatrudniających do 9 pracowników - 44,5 %
- 92 zakłady zatrudniające do 49 pracowników - 32,1 %
- 55 zakładów zatrudniających do 249 pracowników - 19,2 %
- 12 zakładów zatrudniających powyżej 250 pracowników - 4,2 %.

W poniższej tabeli przedstawiono ogólną liczbę obiektów w poszczególnych branżach, wg numerów PKD:

Numer PKD	Liczba obiektów w ewidencji
01 – uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt	1
02 - leśnictwo i pozyskiwanie drewna	1
08 – pozostałe górnictwo i wydobywanie	1
10 - produkcja artykułów spożywczych	11
11- produkcja napojów	1
13- produkcja wyrobów tekstylnych	2
14 – produkcja odzieży	14
15 - produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych	1
16 - produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	1
17 - produkcja papieru i wyrobów z papieru	2
18 – poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	1
20 – produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	1
22 - produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	4
23 - produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	6
25 - produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	18
29 - produkcja pojazdów samochodowych przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	1
30 – produkcja pozostałego sprzętu transportowego	1
32 - pozostała produkcja wyrobów	1
33 - naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	2
35 – wytwarzanie i zaopatrywanie	5
37 - odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	2
38 - działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów, odzysk surowców	7
41 - roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	9
42 - roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	8
43 - roboty budowlane specjalistyczne	3
45 - handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi: naprawa pojazdów samochodowych	31
46 - handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	34
47 - handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	39
49 - transport lądowy oraz transport rurociągowy	5
52 – magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	3
56 – działalność usługowa związana z żywieniem	2
61 - telekomunikacja	1
71 - działalność w zakresie architektury i inżynierii, badania i analizy techniczne	3
73 - reklama, badanie rynku i opinii publicznej	3
75 - działalność weterynaryjna	1
78 – działalność związana z zatrudnieniem	1
80 – działalność detektywistyczna i ochroniarska	1
81 - działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	3
82 – działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej	1
84 - administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6
85 - edukacja	9
86 - opieka zdrowotna	27

87 – pomoc społeczna z zakwaterowaniem	1
91 – działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą	1
93 – działalność sportowa, rozrywkowa, rekreacyjna	3
96 – pozostała indywidualna działalność usługowa	8
Razem	287

W roku 2024 pracownicy PSSE w Siedlcach skontrolowali 57 obiektów, przeprowadzili 67 kontroli. Wydanych zostało 5 decyzji z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego, nakładających na pracodawców 26 nakazów, do wykonania w ustalonych terminach oraz 6 decyzji płatniczych.

7.3. Stan higieniczny zakładów pracy

Pracodawcy są zobowiązani do zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. W 2024 roku stwierdzono, podczas przeprowadzonych kontroli, uchybienia w zakresie stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń socjalnych i pomieszczeń pracy w 1 obiekcie.

7.4. Narażenie na czynniki szkodliwe na podstawie wyników badań laboratoryjnych

Pracodawcy zatrudniający pracowników w warunkach narażenia na czynniki szkodliwe dla zdrowia występujące w środowisku pracy, są zobowiązani do dokonywania badań i pomiarów tych czynników. W 3 zakładach pracy stwierdzono brak lub brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy.

Narażenie na poszczególne czynniki szkodliwe przedstawia poniższa tabela.

Liczba narażonych na czynniki szkodliwe (stężenia/ natężenia powyżej NDS /NDN) i liczba zakładów, w których występowały przekroczenia NDS/NDN (wg stanu na koniec roku 2024)

Czynnik szkodliwy	2024 r.	
	Liczba zakładów	Liczba narażonych pracowników
Hałas	11	342
Drgania mechaniczne miejscowe	2	36
Pyły mąki	1	4
Pyły organiczne pochodzenia zwierzęcego z wyjątkiem pyłów drewna i mąki	1	4
Ogólna liczba pracowników pracujących w przekroczeniach NDS/NDN czynników szkodliwych dla zdrowia/liczba zakładów	350/14 (26 pracowników w 2 zakładach narażonych zarówno na hałas jak i na drgania mechaniczne miejscowe)	

W ramach sprawowanego nadzoru w 2024 r. stwierdzono przekroczenia NDN hałasu i drgań mechanicznych. Pracodawcy, u których stwierdzono przekroczenia NDN dźwięku i drgań mechanicznych, w trakcie trwania czynności kontrolnych okazywali wprowadzony w życie program działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas i drgania.

Pracownicy narażeni na ponadnormatywne natężenie dźwięku stanowią od lat najliczniejszą grupę zatrudnionych w środowisku pracy ze stwierdzonymi przekroczeniami normatywów higienicznych. Częstym powodem braku możliwości obniżenia natężenia dźwięku w środowisku pracy jest specyfika produkcji. W takich przypadkach, na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 5 sierpnia 2005 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na hałas lub drgania mechaniczne (Dz. U. nr 157, poz. 1317), pracodawcy są zobowiązani do sporządzenia i wprowadzenia w życie programu działań organizacyjno - technicznych zmierzających do jak najskuteczniejszego ograniczenia narażenia pracowników na hałas a w przypadku, gdy uniknięcie lub wyeliminowanie ryzyka zawodowego wynikającego z narażenia na hałas nie jest możliwe za pomocą środków ochrony zbiorowej lub organizacji pracy, pracodawcy zobowiązani są udostępnić pracownikom, właściwe i dostosowane do poziomu dźwięku, środki ochrony indywidualnej oraz nadzorować prawidłowość ich stosowania.

7.5. Czynniki biologiczne w środowisku pracy

Na podstawie kontroli przeprowadzonych w roku sprawozdawczym i w latach ubiegłych w obiektach na terenie Miasta Siedlce stwierdzono, że występuje potencjalne narażenie 4233 pracowników w 83 zakładach pracy, na szkodliwe czynniki biologiczne zaklasyfikowane do 2 i/lub 3 grupy zagrożenia. W 2024 r. w ww. zakresie zostało skontrolowanych 13 zakładów zatrudniających 1930 pracowników narażonych na czynniki biologiczne 2 grupy zagrożenia i 1753 pracowników narażonych na czynniki biologiczne 3 grupy zagrożenia, podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

7.6. Czynniki rakotwórcze/mutagenne/reprotoksyczne w środowisku pracy

W dniu 26 lipca 2024 r. zostało opublikowane rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub **reprotoksycznym** w środowisku pracy, które zastąpiło rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. z 2024 r., poz. 1126). Zmieniony został wzór informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym (zamieszczony w załączniku Nr 2 do przedmiotowego rozporządzenia) i inne nw. obowiązki pracodawców. Wprowadzono m.in. do polskiego prawodawstwa rozwiązania/ obowiązki dot. objęcia ochroną pracowników pracujących w narażeniu na substancje o działaniu reprotoksycznym (działającym szkodliwie na rozrodczość).

PPIS w Siedlcach w grudniu 2024 r. przesłał nadzorowanym podmiotom szczegółowe wytyczne w powyższym zakresie wraz z obowiązującymi wzorami dokumentów.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2024 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy (Dz. U. z 2024 r. poz. 1126) obowiązkiem pracodawcy jest przekazywanie właściwemu państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym. Obowiązek wynikający z § 6 ust. 2 ww. rozporządzenia, należy spełnić niezwłocznie po rozpoczęciu działalności oraz corocznie w terminie do dnia 15 stycznia, na druku według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do ww. rozporządzenia.

Wykaz substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym lub reprotoksycznym obejmuje:

- Substancje chemiczne spełniające kryteria klasyfikacji jako rakotwórcze, mutagenne lub działające szkodliwie na rozrodczość kategorii 1A lub 1B zgodnie z rozporządzeniem nr 1272/2008;
- Mieszaniny zawierające substancje chemiczne wymienione w pkt 1 w stężeniach powodujących spełnienie kryteriów klasyfikacji mieszaniny jako rakotwórczej, mutagennej lub działającej szkodliwie na rozrodczość kategorii 1A lub 1B zgodnie z rozporządzeniem nr 1272/2008;
- Czynniki lub procesy technologiczne związane z uwalnianiem substancji chemicznych i mieszanin o działaniu rakotwórczym lub mutagennym określone w załączniku nr 1 do ww. rozporządzenia:

I. Czynniki fizyczne

1. Promieniowanie jonizujące.

II. Procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym

1. Produkcja auraminy;
2. Prace związane z narażeniem na wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, obecne w sadzy węglowej, smołach węglowych i pakach węglowych;
3. Prace związane z narażeniem na pyły, dymy i aerozole tworzące się podczas wypalania i elektrorafinowania surówek miedziowo-niklowych;
4. Produkcja alkoholu izopropylowego metodą mocnych kwasów;
5. Prace związane z narażeniem na pył drewna;

6. Prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną –frakcję respirabilną powstającą w trakcie pracy;
7. Prace związane z narażeniem przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych wewnętrznego spalania w celu smarowania i schładzania części ruchomych silnika;
8. Prace związane z narażeniem na spaliny emitowane z silników Diesla.

PPIS w Siedlcach za 2024 r. otrzymał z terenu Miasta Siedlce 80 „Informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym”. Po szczegółowej analizie otrzymanych ww. dokumentów, pomimo wysłanych wytycznych, okazało się, że większość z nich wymaga poprawy/ weryfikacji tak, aby możliwe było wprowadzenie tych danych do Centralnego rejestru danych o narażeniu na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym (CRCR). Skontrolowanych zostało w 2024 r. 16 zakładów zatrudniających 520 pracowników w narażeniu na czynniki rakotwórcze, mutagenne i reprotoksyczne.

Przeprowadzono 17 kontroli (w jednym zakładzie przeprowadzono 2 kontrole – podstawową i sprawdzającą), wydano 1 decyzję dot. rejestru prac i pracowników narażonych na czynniki o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym, braku przekazania informacji o czynnikach i działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym.

Poniższa tabela przedstawia dane sporządzone na podstawie przesłanych przez pracodawców do PSSE w Siedlcach „Informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy” za 2024 r.

Lp.	Nazwa substancji chemicznej/jej mieszaniny/czynnika/procesu technologicznego o działaniu rakotwórczym lub mutagennym	Liczba osób narażonych		
		Ogółem narażonych	K	M
1.	Borowodorek sodu	4	2	2
2.	1,2 dichloroetan	3	2	1
3.	Trichloroetan	3	2	1
4.	Chromian (VI) potasu	11	10	1
5.	Dichromian potasu	12	11	1
6.	Tlenek niklawy	5	3	2
7.	Kwas aresenowy	5	3	2
8.	Fenoloftaleina	27	25	2
9.	Formaldehyd	266	28	238
10.	Cytostatyki	47	44	3

11.	Tlenek węgla	287	4	283
12.	Benzyna; Niskowrzęca benzyna niespecyfikowana	401	39	362
13.	Dichlorek kobaltu	2	2	-
14.	Siarczan hydrazyny	4	2	2
15.	Chinolina	4	4	-
16.	Boraks	23	19	4
17.	Bromian potasu	4	2	2
18.	Ołów w postaci litej	11	5	6
19.	Chrom i jego związki	2	-	2
20.	Azotan kadmu	5	2	3
21.	Azotan niklu	1	1	-
22.	Hydrokortyzon	98	89	9
23.	Kwas borowy	105	95	10
24.	Witamina A	50	42	8
25.	Chloramfenikol	85	76	9
26.	Metronidazol	77	69	8
27.	Amonowy bromek	3	3	-
28.	Fenobarbital	8	8	-
29.	Finasteryd	16	15	1
30.	Testosteron mikronizowany	20	16	4
31.	Prednizolon	1	1	-
32.	Benzen	8	7	1
33.	Chlorowodorek fenylhydrazyny	1	1	-
34.	2 - etoksyetanol	1	1	-
35.	Octan 2-etoksyetylu	1	1	-
36.	Procesy technologiczne związane z narażeniem na WWA, obecnych w sadzy węglowej, smołach i pakach węglowych	3	-	3
37.	Prace związane z narażeniem na pył drewna	41	5	36
38.	Prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną – frakcja respirabilną powstającą w trakcie pracy	31	6	25
39.	Prace związane z narażeniem przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych wewnętrznego spalania w celu smarowania i schładzania części ruchomych	32	0	32
40.	Prace związane z narażeniem na spaliny emitowane z silników Diesla	196	6	190
41.	Promieniowanie jonizujące (alfa, beta, gamma)	302	200	102

7.7. Choroby zawodowe

Poniższa tabela przedstawia liczbę stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2016-2024

Jednostka chorobowa	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Poz. 3 - pylice płuc	-	-	-	1	-	-	-	-	4
Poz. 15 - przewlekłe choroby narządu głosu związane z nadmiernym wysiłkiem głosowym	2	2	3	-	1	4	4	12	3
Poz. 17 - nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Poz. 18 - choroby skóry	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Poz. 19 - przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	1	5	-	-	3	2	6	-	-
Poz. 20 - przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	3	9	2	4	8	2	7	4	5
Poz. 21 - uszkodzenie słuchu wywołane działaniem hałasu	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Poz. 26 - choroby zakaźne i pasożytnicze albo ich następstwa	-	-	-	1 (borelioza)	1 (borelioza)	-	1 (borelioza)	1 (borelioza)	-
Ogółem	6	17	5	7	15	8	18	17	12

W 2024 r. do PSSE w Siedlcach zgłoszono 20 przypadków podejrzeń chorób zawodowych, przeprowadzono 23 postępowania w sprawach chorób zawodowych, sporządzono 23 karty oceny narażenia zawodowego, wystawiono 12 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej, 7 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej oraz 12 kart stwierdzenia choroby zawodowej.

Najwięcej chorób zawodowych na terenie miasta Siedlce - (5 przypadków) uplasowały się schorzenia spowodowane sposobem wykonywania pracy tj. monotypią ruchów kończyn górnych, narzuconym, szybkim tempem pracy (często akord, praca przy taśmie) a także warunkami mikroklimatycznymi w środowisku pracy (niska temperatura otoczenia oraz niska temperatura trzymanego w dłoniach, obrabianego surowca). Na drugim miejscu uplasowały

się pylice płuc – 4 przypadki a na kolejnym 3 przypadki - poz. 15 wykazu chorób zawodowych – choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym trwającym co najmniej 15 lat stwierdzono u pracowników (nauczycieli) zatrudnionych w placówkach oświatowych na terenie miasta Siedlce.

7.8. Nadzór nad bezpieczeństwem chemicznym

7.8.1. Wprowadzanie do obrotu i stosowanie substancji i mieszanin chemicznych

W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem chemicznym w roku 2024 przeprowadzono ogółem 41 kontroli (skontrolowano 1 producenta, 1 importera, 12 dystrybutorów i 27 podmiotów stosujących substancje i/lub mieszaniny chemiczne). Wystawiono 1 decyzję dot. substancji/mieszanin chemicznych.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące uchybienia:

- brak spisu stosowanych substancji/mieszanin chemicznych klasyfikowanych jako stwarzające zagrożenie - 1 przypadek;
- brak wymaganych kart charakterystyki dla stosowanych substancji/ mieszanin chemicznych - 1 przypadek;
- aktualizacji oceny ryzyka zawodowego związanego z narażeniem na czynniki chemiczne - 1 przypadek.

7.8.2. Produkty biobójcze

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o produktach biobójczych (Dz. U. z 2021 r., poz. 24) m.in. Państwowa Inspekcja Sanitarna jest podmiotem obowiązany do zgłaszania przypadków podejrzenia lub stwierdzenia zatrucia chemicznym produktem biobójczym do odpowiednich ośrodków toksykologicznych odpowiedzialnych za kontrolę zatruc produktami biobójczymi. W 2024 r. takie sytuacje nie miały miejsca. Niemniej jednak, podczas kontroli w obiektach wprowadzających do obrotu i/lub stosujących produkty biobójcze, zwracamy szczególną uwagę na prawidłowe oznakowanie produktów, aby w obrocie obecne były wyłącznie produkty w oryginalnych opakowaniach, prawidłowo oznakowane i posiadające aktualne pozwolenie na wprowadzenie do obrotu. W 2024 r. przeprowadzono 32 kontrole w zakresie wprowadzania do obrotu/stosowania produktów biobójczych, nie stwierdzono uchybień.

7.8.3. Prekursory narkotyków kat. 2 i 3

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny prowadzi nadzór nad przestrzeganiem przez podmioty wprowadzające do obrotu prekursory narkotyków:

- kategorii 2 (bezwodnik octowy, kwas fenylooctowy, kwas antranilowy, piperydyna, nadmanganian potasu i ich sole);
- kategorii 3 (kwas chlorowodorowy, kwas siarkowy, toluen, eter etylu, aceton, keton metylowo - etylowy i ich sole z wyjątkiem soli kwasu chlorowodorowego i kwasu siarkowego)

obowiązków wynikających z:

- ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939),
- rozporządzenia (WE) Nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004r. w sprawie prekursorów narkotykowych,
- rozporządzenia Rady (WE) nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Unią a państwami trzecimi,
- rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2015/1011 z dnia 24 kwietnia 2015 r. uzupełniającego rozporządzenie (WE) Nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie prekursorów narkotykowych i rozporządzenie Rady (WE) nr 111/2005 określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Unią a państwami trzecimi oraz uchylające rozporządzenie Komisji (WE) nr 1277/2005.

W roku 2024 przeprowadzono 2 kontrole podmiotów wprowadzających do obrotu prekursory narkotyków, nie stwierdzono nieprawidłowości.

7.9. Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne

W 2024 roku nie stwierdziliśmy stacjonarnych punktów handlu środkami zastępczymi. Nie odnotowano również innych form wprowadzania do obrotu tych środków. Zorganizowane zostało spotkanie robocze przedstawicieli Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej Sanitarny (PSSE) w Siedlcach i funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji (KMP) w Siedlcach w celu rozeznania rynku ewentualnego obrotu środkami zastępczymi i/lub wytwarzania środków zastępczych. Podczas spotkania, na podstawie posiadanych aktualnie danych, na nadzorowanym terenie, nie namierzono miejsc/obiektów zajmujących się wytwarzaniem środków zastępczych i/lub miejsc, w których można nabyć środki zastępcze a także miejsc o taką działalność podejrzanych. W przypadku pozyskania informacji o podejrzeniu prowadzenia nielegalnej działalności w zakresie obrotu środkami zastępczymi i/lub wytwarzania środków zastępczych KMP w Siedlcach i PSSE w Siedlcach zobowiązały się do wzajemnego informowania i współpracy.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz podmioty przeprowadzające badania pośmiertne są zobowiązane zgłaszać państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu, właściwemu ze względu na siedzibę tego podmiotu, wszystkie przypadki podejrzeń zatruc

środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi, jak i zgonów, których przyczyną mogło być albo było takie zatrucie. W 2024 r. ww. podmioty nie zgłosiły żadnych przypadków podejrzeń zatruc/zgonów tymi substancjami. W styczniu br. wystosowane zostały pisma przypominające o ustawowym obowiązku w powyższym zakresie.

7.10. Kontrole podmiotów prowadzących działalność w zakresie sprzedaży, magazynowania i/lub przeładunku paliw ciekłych

W 2024 r. przeprowadzono kontrole dwóch podmiotów prowadzących działalność w zakresie sprzedaży, magazynowania i/lub przeładunku paliw ciekłych. Nie stwierdzono nieprawidłowości dot. realizacji obowiązków, o których mowa w art. 23r ust. 3, 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne tj. posiadania koncesji, wpisu do rejestru podmiotów przywożących, zgłaszania do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki infrastruktury paliw ciekłych.

7.11. Podsumowanie

Systematyczny nadzór nad zakładami pracy przyczynia się do zachowania odpowiedniego stanu higieniczno-sanitarnego. Zadania realizowane przez Sekcję Higieny Pracy wpływają na poprawę bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych w kontrolowanych zakładach pracy, szczególnie w warunkach narażenia zawodowego.

Od lat wzrasta liczba zakładów, w których pracownicy są narażeni na substancje chemiczne i ich mieszaniny, czynniki oraz procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Wzrost ten spowodowany jest przede wszystkim rozszerzaniem listy takich czynników oraz procesów technologicznych często wykorzystywanych/występujących w procesie pracy.

Z roku na rok wzrasta świadomość zarówno pracodawców i pracowników w zakresie obowiązków wynikających ze stosowania/wprowadzania do obrotu środków chemicznych, klasyfikowanych jako stwarzające zagrożenie dla zdrowia człowieka, w tym posiadania odpowiednich dokumentów związanych ze stosowaniem/wprowadzaniem do obrotu produktów chemicznych.

Dominującymi w 2024 r. jednostkami chorób zawodowych były schorzenia spowodowane sposobem wykonywania pracy, na drugim miejscu uplasowały się pylice płuc a na kolejnym choroby narządu głosu, spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym trwającym co najmniej 15 lat, u pracowników (nauczycieli) zatrudnionych w placówkach oświatowych na terenie miasta Siedlce.

8. Higiena Dzieci i Młodzieży

8.1. Informacje ogólne

Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie miasta Siedlce w zakresie higieny dzieci i młodzieży ukierunkowana była na działania zmierzające do osiągnięcia pożądanych norm zdrowotnych, które umożliwiają zachowanie lub przywracanie optymalnych warunków pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych.

8.2. Działalność kontrolno-represyjna

W 2024 r. pracownicy pionu higieny dzieci i młodzieży obejmowali swoim nadzorem 127 stałych placówek nauczania i wychowania oraz 24 placówki sezonowe (letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży).

Ogółem w placówkach tych przeprowadzono 71 kontroli sanitarnych (50 kontroli z zakresu bieżącego nadzoru, 4 kontrole interwencyjne, 7 kontroli związanych z zaopiniowaniem placówek, 10 kontroli placówek sezonowych).

W 2024 r. wydano 4 decyzje o spełnieniu wymagań sanitarno-lokalowych pomieszczeń przeznaczonych na potrzeby: 1 placówki wsparcia dziennego i 3 żłobków.

8.3. Warunki techniczno-sanitarne

Z roku na rok warunki techniczno-sanitarne placówek nauczania i wychowania ulegają poprawie poprzez prowadzone remonty, wymianę starych, zniszczonych mebli (stolików i krzeseł) na nowe.

W 2024 r. w placówkach przeprowadzono remonty bieżące obejmujące swym zakresem: malowanie pomieszczeń, wymianę wykładzin podłogowych i podłóg, częściową wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę lub naprawę ogrodzenia.

Obiekty skontrolowane w 2024 r. zapewniały właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej. Wszystkie placówki na terenie miasta są skanalizowane i posiadają instalację wodociągową, zapewniają bieżącą ciepłą wodę do mycia rąk przez cały rok szkolny. Urządzenia sanitarne są sprawne, studzienki kanalizacyjne właściwie zabezpieczone. Zaopatrzenie placówek nauczania i wychowania w środki czystości jest na ogół wystarczające.

W dalszym ciągu na terenie miasta Siedlce funkcjonują placówki, w których jest niedostateczna liczba urządzeń sanitarnych w stosunku do liczby uczniów/przedszkolaków. Obiekty te nie były kontrolowane w 2024 r.

Na koniec 2024 r., podobnie jak w roku ubiegłym, nie odnotowano placówek o niedostatecznym stanie sanitarno-higienicznym i technicznym.

8.4. Meble edukacyjne

Istotny wpływ na prawidłową postawę i zdrowie przedszkolaka/ucznia mają meble edukacyjne (stoliki i krzesła) dostosowane do zasad ergonomii. W roku sprawozdawczym ocenie dostosowania mebli poddano 578 stanowisk przedszkolnych i szkolnych w 22 oddziałach w 3 placówkach. Stwierdzono, że wszystkie dzieci korzystały z mebli dostosowanych do swojego wzrostu.

W klasach IV-VIII szkoły podstawowej najczęściej stosowany jest gabinetowy system nauczania, który powoduje występowanie trudności w dostosowaniu mebli do wzrostu uczniów, gdyż z tej samej sali korzystają uczniowie o różnym wieku i wzroście. Ponadto przy nauczaniu zintegrowanym w klasach I-III obserwuje się odchodzenie od tradycyjnego ustawienia stolików i krzesel, co nie zawsze jest wskazane ze względu na zapewnienie dobrego oświetlenia naturalnego (rozmieszczenie stanowisk pracy uczniów i tablicy powinno zapewnić dobre oświetlenie naturalne z lewej strony).

8.5. Rozwój/zdrowie ucznia

Ważnym czynnikiem warunkującym prawidłowy rozwój i zdrowie ucznia jest jego aktywność fizyczna. Wywiera ona hartujący wpływ na organizm, zwiększa ogólną wydolność psychofizyczną młodego człowieka. Dlatego nie bez znaczenia są warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Wszystkie placówki skontrolowane w 2024 r. zapewniały właściwe warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

W dalszym ciągu obserwuje się, że uczniowie szkół posiadających zaplecze bloku wychowania fizycznego wraz z działającymi natryskami, korzystają z kąpieli po zajęciach kultury fizycznej tylko sporadycznie. Funkcjonujące natryski wykorzystywane są zazwyczaj po dodatkowych, pozalekcyjnych zajęciach sportowych.

Podczas kontroli szkół szczególną uwagę zwracano na problem zapewnienia uczniom możliwości pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych w placówkach. Mimo, iż wszystkie skontrolowane placówki stwarzają warunki do pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych, uczniowie nadal noszą za ciężkie plecaki, co potwierdziła przeprowadzona przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej (PSSE) w Siedlcach ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych w jednej z siedleckich szkół podstawowych. Pomiary wykazały, że ciężar plecaka w stosunku do masy ciała jest nieprawidłowy u 10 % badanych uczniów. W głównej mierze wynika to z konieczności zabierania książek do domu, aby przygotować się do następnego dnia nauki szkolnej.

8.6. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W ramach sprawowanego nadzoru nad akcją zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży stwierdzono, że ze zorganizowanej formy wypoczynku w 2024 r. skorzystało 515 dzieci i młodzieży w 10 skontrolowanych turnusach (w roku 2023 w 6 skontrolowanych turnusach wypoczywało 260 dzieci i młodzieży).

Prowadzone kontrole bieżącego stanu sanitarnego placówek, nie wykazały zaniedbań w zakresie czystości i porządku, obiekty były prawidłowo przygotowane. Stan sanitarny w placówkach zimowego i letniego wypoczynku był zadowalający, organizatorzy stworzyli prawidłowe warunki pobytu dzieci i młodzieży. Akcja zimowego i letniego wypoczynku przebiegała sprawnie, bez większych zastrzeżeń. Nie odnotowano wypadków, urazów, zatruc pokarmowych i problemów z wszawicą.

8.7. Zwalczanie wszawicy

W dalszym ciągu na terenie działalności PSSE w Siedlcach występuje problem wszawicy, dlatego też pracownicy inspekcji sanitarnej prowadzili kontrole również pod kątem profilaktyki i zwalczania tego zjawiska (przekazywanie stanowiska Głównego Inspektora Sanitarnego na temat wyżej wymienionej problematyki, informowanie o materiałach edukacyjnych dostępnych na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Siedlcach). W okresie sprawozdawczym na terenie miasta Siedlce odnotowano 21 potwierdzonych przypadków pedikulozy w 9 przedszkolach. W wyniku skoordynowanych działań dyrekcji placówek, kadry pedagogicznej, personelu medycznego oraz rodziców problem czystości głów został w miarę szybko zlikwidowany.

8.8. Akcja szczepień przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) w szkołach

Od 1 września 2024 r. na terenie szkół podstawowych rozpoczęto realizację Powszechnego Programu Szczepień przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) w ramach Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030.

Bezpłatne szczepienia przeciw HPV przeprowadzane są wśród dzieci od 9 do 14 roku życia, w schemacie dwudawkowym. Kluczowym celem programu jest zwiększenie liczby zaszczepionych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego, a w konsekwencji zmniejszenie liczby osób z nowotworami szyjki macicy oraz innymi chorobami nowotworowymi wywołanymi przez wirus. Szczepienia są dobrowolne dla pacjenta, a decyzja o szczepieniu podejmowana jest przez rodzica, a następnie przez lekarza POZ na podstawie przeprowadzonego badania kwalifikacyjnego.

W nawiązaniu do powyższego pracownicy pionu Higieny Dzieci i Młodzieży prowadzili działania wspierające realizację akcji umożliwiającej szczepienia w szkołach

podstawowych. Większość placówek z terenu miasta Siedlce zadeklarowało chęć przystąpienia do programu.

8.9. Podsumowanie

W minionym roku w większości skontrolowanych placówek zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku dla dzieci i młodzieży. Oceniając warunki zdrowotne placówek należy stwierdzić sukcesywną poprawę stanu sanitarno-higienicznego, jak również warunków higienizacji procesu nauczania. Stwierdzane są sytuacje braku korzystania przez uczniów z umywalni i natrysków po planowych zajęciach wychowania fizycznego. Pomimo poprawy warunków technicznych do utrzymania higieny osobistej w placówkach szkolnych, uczniowie nadal nie korzystają z nich systematycznie, argumentując to zbyt krótkimi przerwami międzylekcyjnymi.

Dzięki działalności prowadzonej przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przy współpracy z władzami samorządowymi, obserwuje się systematyczną poprawę stanu technicznego i sanitarno-higienicznego placówek oświatowych. Niemniej jednak, nadal istnieją potrzeby finansowe na remonty i modernizacje w wyżej wymienionym zakresie.

9. Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia

9.1. Informacje ogólne

Realizacja działań edukacyjnych w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w 2024 r. wynikała z zapisów art. 6 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Ministerstwa Zdrowia, Światowej Organizacji Zdrowia, założeń Narodowego Programu Zdrowia, wytycznych Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz sytuacji epidemiologicznej i potrzeb zdrowotnych mieszkańców miasta Siedlce.

Działania prozdrowotne kierowane były do szerokiego kręgu odbiorców poprzez realizację programów edukacyjnych, interwencji nieprogramowych oraz akcji i kampanii informacyjnych o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym. Kształtowanie świadomości zdrowotnej wśród mieszkańców miasta realizowano m.in. poprzez szkolenia, warsztaty, bezpośrednie poradnictwo, udział w lokalnych wydarzeniach, popularyzację informacji w mediach społecznościowych oraz eksponowanie wystaw edukacyjnych związanych z promowaniem zdrowego stylu życia, zagrożeniami zdrowotnymi i uzależnieniami. Przeprowadzono 27 wizytacji w placówkach oświatowo- wychowawczych, podmiotach leczniczych oraz placówkach wypoczynku letniego, których celem było nadzorowanie i monitorowanie przebiegu programów edukacyjnych oraz diagnoza potrzeb środowiska lokalnego w zakresie profilaktyki chorób i uzależnień. Wizytacje potwierdziły podejmowanie działań zgodnie z założeniami programowymi, diagnozy pozwoliły na organizowanie i podejmowanie inicjatyw zgodnie z potrzebami środowiska lokalnego.

9.2. Realizacja programów profilaktyczno- edukacyjnych

- na poziomie krajowym: „Trzymaj Formę!”, „Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i AIDS”
- na poziomie wojewódzkim: „ARS, czyli jak dbać o miłość”, „Bieg po zdrowie”, „Skąd się biorą produkty ekologiczne”, „Wybierz Życie- Pierwszy Krok”, „Zdrowe piersi są OK!”, „Znamię!, Znam je?”, „Podstępne WZW”, „#ŻyjDobrze”,
- na poziomie powiatowym: „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Promocja zdrowia i zdrowych nawyków wśród seniorów”

9.2.1. „Trzymaj Formę!”- to Ogólnopolski Program Edukacyjny organizowany przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz Polską Federację Producentów Żywności Związek Pracodawców. Trzymaj formę! to inicjatywa promująca zdrowy styl życia o unikalnym, dwukierunkowym podejściu propagującym zbilansowane odżywienie

połączone z aktywnością fizyczną i edukacją konsumencką. Adresatami programu są uczniowie klas V- VIII szkoły podstawowej i ich rodzice. Realizacja programu odbywa się metodą projektu. W roku szkolnym 2023/2024 XVIII edycja programu realizowana była w **7 szkołach** podstawowych z terenu miasta Siedlce. Odbiorcami było **1361 osób**, w tym **835 uczniów i 526 rodziców**. W działania edukacyjne zaangażowanych było **9 nauczycieli**- koordynatorzy szkolnymi programu. Dodatkową inicjatywą w ramach programu jest ogólnopolski „Konkurs wiedzy o zdrowym stylu życia”, w którym uczestniczyć mogą również uczniowie ze szkół, które nie biorą udziału w programie. W ramach Programu w placówkach oświatowo- wychowawczych eksponowane były tematyczne wystawy edukacyjne- grupa odbiorców wystaw- **1300 osób**, w mediach społecznościowych publikowano posty odnoszące się do tematyki zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej, z treścią których zapoznało się- **1295 osób**.

9.2.2. „Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i AIDS”- określa politykę rządu w zakresie zapobiegania HIV/AIDS i zwalczania ich społecznych skutków. Celem programu jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS, poprawa jakości życia i dostępu do opieki zdrowotnej dla osób żyjących z HIV/AIDS oraz ich bliskich. W 2024 r. edukacją objęto społeczność szkolną oraz środowisko medyczne i pacjentów placówek medycznych poprzez organizację wystaw edukacyjnych na temat HIV i AIDS, zamieszczanie w mediach społecznościowych materiałów informacyjno- edukacyjnych- łącznie działaniami objęto **866 osób**. Do **15** placówek służby zdrowia i szkół na terenie miasta dostarczono ulotki, broszury i plakaty, w jednej ze szkół ponadpodstawowych odbyło się spotkanie edukacyjne, w którym uczestniczyło 50 uczniów. W ramach ogólnopolskiej kampanii „Mój pierwszy raz”, której celem było promowanie wczesnej diagnostyki HIV wśród młodych osób w wieku 18-24 lat, w dwóch siedleckich kinach- Helios i Novekino w okresie od 15.11.2024 r. do 01.12.2024 r. wyświetlano spot kampanijny, który obejrzało 5824 odbiorców.

9.2.3. „Skąd się biorą produkty ekologiczne”- jest to Program Edukacyjny, którego organizatorami są Główny Inspektorat Sanitarny i Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Program skierowany jest do dzieci w wieku przedszkolnym (5-6 latki) i ich rodziców. Celem programu jest zwiększenie wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego, budowanie właściwych nawyków żywieniowych wśród najmłodszych, propagowanie zdrowego stylu życia i prawidłowych nawyków higienicznych. W roku szkolnym 2023/2024 realizowano IV edycję programu, do której zgłosiło się **7 przedszkoli miejskich**. W działaniach

edukacyjnych wzięło udział **162 dzieci, 231 rodziców**. Program realizowało **16** nauczycieli. Należy wskazać, że we wszystkich placówkach program rozszerzono o dodatkowe działania wzmacniające jego przekaz poprzez organizację konkursów plastycznych, warsztatów kulinarnych, wycieczek do gospodarstw agroturystycznych i do sklepów ze zdrową żywnością, w poszukiwaniu produktów oznakowanych logiem rolnictwa ekologicznego. W ramach realizacji programu w kilku placówkach odbyły się wycieczki do Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Siedlcach, gdzie umożliwiono dzieciom zwiedzanie zakładu, dzieci dowiedziały się także w jaki sposób odbywa się produkcja ekologicznego mleka i produktów mlecznych. W **7 przedszkolach** pracownicy PSSE w Siedlcach podejmowali działania skierowane do dzieci- pogadanki i warsztaty edukacyjne. W **2 placówkach** odbyły się spotkania z rodzicami, podczas których wskazano na potrzebę współpracy przedszkola z rodzicami i inspekcją sanitarną, w celu kształtowania trwałych nawyków żywieniowych wśród najmłodszych. Edukacją objęto **199 dzieci i 151 rodziców**. W mediach społecznościowych zamieszczano posty edukacyjne, z którymi zapoznało się **4787** odbiorców.

9.2.4. Programy ograniczające zdrowotne następstwa palenia tytoniu: „Bieg po zdrowie” i „Znajdź właściwe rozwiązanie”, których celem jest zwiększanie wiedzy uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów, zwiększenie wiedzy w zakresie szkodliwości dymu tytoniowego oraz zagrożeń płynących z czynnego i biernego palenia tytoniu. **„Bieg po zdrowie”**- to program opracowany przez Główny Inspektorat Sanitarny we współpracy z psychologami, skierowany do uczniów klas IV szkoły podstawowej. Program był realizowany w **7 szkołach** na terenie miasta przez **20** nauczycieli. Odbiorcami programu było **456** uczniów. We wszystkich placówkach program został rozszerzony o dodatkowe działania wzmacniające jego przekaz, tj. pogadanki na lekcjach przedmiotowych, prezentacje multimedialne na temat wpływu palenia na zdrowie, gazetki ścienne, wystawy plakatów, komiksów plastycznych, prezentacje filmów edukacyjnych o tematyce antynikotynowej. Zgodnie z założeniami programu odnotowano także aktywny udział rodziców- **305**, którzy uczestniczyli w spotkaniach edukacyjnych. **„Znajdź właściwe rozwiązanie”**- program adresowany do uczniów starszych klas szkoły podstawowej. W roku szkolnym 2023/2024 program realizowany był w **5 szkołach** z terenu miasta przez **6** koordynatorów szkolnych. Edukacją objęto **366 uczniów**. W mediach społecznościowych PSSE w Siedlcach umieszczano też posty z zakresu profilaktyki antynikotynowej- liczba odbiorców **531**. Wzmocnieniem treści edukacyjnych programów antynikotynowych, są podejmowane przez pracowników PSSE

także inne inicjatywy z zakresu profilaktyki palenia tytoniu podczas obchodów Światowego Dnia Bez Tytoniu (31 maja 2024 r.) oraz Światowego Dnia Rzucania Palenia - 21 listopada 2024 r. (trzeci czwartek listopada). W tym celu organizowano punkty edukacyjno-informacyjne na terenie PSSE w Siedlcach, wystawę tematyczną- łączna liczba odbiorców- **215**. W mediach społecznościowych zamieszczano posty o tematyce antynikotynowej- **797** odbiorców. Działania mające na celu promocję zdrowego stylu życia wolnego od tytoniu, a także służące nakłonieniu palaczy do zerwania z nałogiem i ukazaniu im korzyści wynikających z rzucenia palenia realizowane były także na stoisku edukacyjnym podczas lokalnych imprez plenerowych.

9.2.5. Program edukacyjny „#ŻyjDobrze”- koncentruje się na propagowaniu zdrowego stylu życia wśród uczniów, rodziców i kadry pedagogicznej szkół podstawowych. W treściach programowych uwzględniona została wiedza w zakresie higieny, zdrowego żywienia, znaczenia aktywności fizycznej i profilaktyki oraz poruszone zostały wybrane aspekty zdrowia psychicznego. Program realizowało **6 szkół**. Liczba objętych edukacją- **1946** osób, w tym- **1789 uczniów** i **157 rodziców**. W ramach programu koordynator powiatowy przeprowadził spotkanie edukacyjne, w którym uczestniczyło **40** uczniów, wziął udział w szkolnym festynie. Na zorganizowanym stoisku edukacyjnym dystrybuowano ulotki edukacyjne, prowadzono edukację z zakresu higieny, profilaktyki antynikotynowej. W szkołach na terenie miasta eksponowano treści edukacyjne (wystawy tematyczne)- łączna ilość odbiorców **4410**.

Programy kierowane do uczniów szkół ponadpodstawowych:

9.2.6. Program „ARS, czyli jak dbać o miłość”, profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych. Celem programu jest dotarcie z przekazem edukacyjnym do młodzieży i ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych używania substancji psychoaktywnych. Realizacja założeń programowych odbywa się poprzez wskazywanie młodzieży jak nadużywanie substancji psychoaktywnych może negatywnie wpływać na wartości uznane za ważne w życiu. Założeniem jest odwołanie się do największej wartości jaką jest miłość. Program realizowany był w **7 placówkach**, edukacją objęto **2069 uczniów** i **108 rodziców**. Szkoły realizujące program otrzymały pakiet materiałów edukacyjnych, w jednej placówce odbyło się spotkanie edukacyjne z koordynatorem powiatowym, w którym uczestniczyło **120 uczniów**.

9.2.7. „Wybierz życie- Pierwszy krok”- program ukierunkowany jest na profilaktykę raka szyjki macicy, a celem jest podniesienie świadomości zagrożenia rakiem szyjki macicy z powodu zakażenia wirusem HPV. Odbiorcami programu są uczniowie klas VII- VIII szkoły podstawowej oraz szkół ponadpodstawowych i ich rodzice. W roku szkolnym 2023/2024 do programu przystąpiło **7 placówek** z terenu miasta, edukacją objęto **1481 uczniów**. W działania programowe zaangażowanych było **13 nauczycieli- realizatorów programu**. Koordynator powiatowy przeprowadził dystrybucję materiałów edukacyjnych. W mediach społecznościowych PSSE udostępniono posty tematyczne- liczba odbiorców **382**.

9.2.8. „Zdrowe piersi są ok!”- program edukacyjny w zakresie profilaktyki raka piersi. Celem programu jest budowanie świadomości dotyczącej dbania o zdrowe piersi wśród uczniów (dziewcząt i chłopców) oraz wśród osób z ich najbliższego otoczenia. Program realizowano w **5 szkołach** ponadpodstawowych, edukacją objęto **1578 uczniów**. Do placówek realizujących program dostarczono materiały edukacyjno- informacyjne, w mediach społecznościowych udostępniano i zamieszczano posty tematyczne- liczba odbiorców- **678**, w dwóch placówkach przeprowadzono zajęcia edukacyjne, w których uczestniczyło **145 uczniów**.

9.2.9. Program profilaktyki czerniaka „Znamię! Znam je?” Organizatorem programu jest fundacja „Gwiazda Nadziei”. Celem programu jest upowszechnianie wiedzy na temat czerniaka, budowanie postaw prozdrowotnych. W programie uczestniczyło **8 szkół**, liczba objętych edukacją- **2612 uczniów i 319 rodziców**. Program realizowało **13 nauczycieli**.

9.2.10. „Podstępne WZW”- program, którego celem jest upowszechnienie wiedzy na temat sposobów zakażenia wirusami HAV, HBV oraz HCV, w celu kształtowania zachowań zdrowotnych, w tym również w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym. Program zrealizowany został w **6 placówkach**. Odbiorcami było **2013 uczniów**. W ramach działań edukacyjnych PSSE eksponowała wystawy tematyczne, których odbiorcami była młodzież szkolna- **1200 osób**. W jednej placówce przeprowadzono pogadankę, w której uczestniczyło **50 uczniów**.

9.3. Inne inicjatywy i działania - interwencje nieprogramowe

9.3.1. Projekt „Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i zdrowego odżywiania”- ma na celu promowanie zachowań sprzyjających zdrowiu. Edukacja społeczeństwa ma zachęcić do zmiany sposobu myślenia o zdrowiu w kontekście medycyny

naprawczej na profilaktykę chorób poprzez promocję zdrowych nawyków. Pracownicy PSSE przeprowadzili spotkania warsztatowe w 2 placówkach- **55 odbiorców**, wzięli udział w lokalnych imprezach plenerowych, podczas których prowadzili działania informacyjno-edukacyjne adresowane do dzieci i dorosłych połączone z dystrybucją materiałów- liczba odbiorców wyniosła- **250 osób**. W placówkach oświatowo- wychowawczych oraz na terenie przychodni zdrowia przekazywano treści poprzez ekspozycje wizualne- odbiorcami wystaw było **7800 osób**. Materiały edukacyjne opublikowane w mediach społecznościowych dotarły do **1513 odbiorców**.

9.3.2. „Promocja zdrowia i zdrowych nawyków seniorów”- pracownicy inspekcji, w ramach zawartego porozumienia, wspólnie z funkcjonariuszami Komendy Miejskiej Policji w Siedlcach prowadzili działania edukacyjne dla seniorów, których tematem była profilaktyka upadków, prawidłowa dieta, edukacja w zakresie szczepień ochronnych. W spotkaniach uczestniczyło **146 seniorów**. Posty publikowane w mediach społecznościowych obejrzało **1544 odbiorców**.

9.3.3. „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczne ferie”- działania podejmowane w celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci i młodzieży przebywających w placówkach wypoczynku na terenie miasta. Podczas spotkań poruszano tematy bezpiecznego zachowania w górach, nad wodą, w lesie, informowano o numerach telefonów alarmowych. Uczestnicy wypoczynku letniego dowiedzieli się także w jaki sposób zabezpieczać się przed kleszczami i jak bezpiecznie je usuwać. Poruszano także tematykę cyberbezpieczeństwa w sieci. Edukacją objęto **407 uczestników w 9 placówkach**. W miejscach wypoczynku oraz ośrodkach zdrowia dystrybuowano ulotki informacyjne, eksponowano wystawy nt. bezpiecznego wypoczynku, ochrony przed kleszczami, z zakresu profilaktyki antynikotynowej- odbiorcy wystaw **857 osób**. Działania edukacyjne realizowano także podczas organizowanych na terenie miasta imprez plenerowych: XV Siedlecki Jarmark Św. Stanisława, MAZOpiłnik 2024, Piknik dla Serca- edukacją objęto łącznie 530 mieszkańców. Treści edukacyjne zamieszczone w mediach społecznościowych dotarły do **11283 odbiorców**. Informacja na temat bezpiecznego wypoczynku przekazana była w lokalnej stacji radiowej ESKA.

9.3.4. Kampania informacyjna EFSA #Safe2EatEU- „Jedz bezpiecznie”. Główny Inspektorat Sanitarny włączył się w realizację IV edycji kampanii informacyjnej organizowanej przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności i Żywnienia, skierowanej do obywateli Europy w wieku od 18 do 55 lat, o zróżnicowanym poziomie

wiedzy na temat bezpieczeństwa żywności. Pracownicy inspekcji przekazywali treści kampanii podczas wykładów, w których uczestniczyło- **416** mieszkańców naszego miasta oraz na zorganizowanych stoiskach edukacyjnych podczas lokalnych imprez plenerowych- Piknik dla Serca, MAZOpiłnik. W mediach społecznościowych publikowano materiały edukacyjne, które wyświetliło **1336** osób. Kampania dostarczyła konsumentom informacji na temat treści etykiet środków spożywczych, wiedzy z zakresu zasad stosowania substancji dodatkowych, suplementów diety oraz zasad higieny dla zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego żywności.

9.3.5. Kampania #PlantHealth4Life- to II edycja organizowanej przez EFSA razem z Komisją Europejską (KE) kampanii pod hasłem „**Dbaj o zdrowie roślin, chroń życie**”, której celem jest zwiększenie świadomości mieszkańców Europy na temat zdrowia roślin oraz podkreślenie zbiorowej odpowiedzialności za wspólne dobro. Kampania podkreślała zagrożenia, jakie mogą wynikać z wwożenia roślin do Polski z krajów spoza Unii Europejskiej. Głównym koordynatorem kampanii była Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN), inspekcja sanitarna podejmowała działania wspierające. W ramach organizowanych wykładów przekazano treści kampanii **416 odbiorcom**. Kampania w mediach społecznościowych osiągnęła zasięg **1451 odbiorców**.

9.3.6. Profilaktyka chorób onkologicznych- w ramach interwencji w mediach społecznościowych i na stronie internetowej PSSE w Siedlcach zamieszczono informacje na temat obchodów „Światowego Dnia Walki z Rakiem”, badań profilaktycznych- **2252** wyświetlenia. W ramach warsztatów prowadzono naukę techniki samobadania piersi- edukacją objęto **47 kobiet**. Treści dystrybuowanych materiałów edukacyjnych oraz ekspozycje wizualne na temat profilaktyki raka piersi i prostaty dotarły do **1120** odbiorców.

9.3.7. Profilaktyka wszawicy- edukacja prowadzona była głównie podczas spotkań z dziećmi w przedszkolach, szkołach podstawowych oraz w placówkach wypoczynku letniego i zimowego. Informacje przekazano podczas zajęć warsztatowych **532 odbiorcom**. Przeprowadzono dystrybucję materiałów informacyjnych do placówek oświatowych na terenie miasta. Na stronie internetowej i w mediach społecznościowych PSSE w Siedlcach zamieszczono materiały informacyjne- **545 odbiorców**, treści wystaw edukacyjnych dotarły do **2400 odbiorców**.

9.3.8. Profilaktyka chorób odkleszczowych- organizowano stoiska edukacyjne podczas imprez plenerowych, gdzie uczono techniki bezpiecznego usuwania kleszczy, prowadzono

dystrybucję materiałów edukacyjnych. Treści propagowano także poprzez ekspozycję wystaw w placówkach służby zdrowia i szkołach- **1200 odbiorców**. Podczas akcji „Bezpieczne Wakacje” prowadzono edukację dzieci i młodzieży- **407 odbiorców**. W mediach społecznościowych, na stronie internetowej PSSE zamieszczano informacje nt. profilaktyki chorób odkleszczowych- **421 odsłon**. Informacja przekazana była także w lokalnej stacji radiowej ESKA.

9.3.9. „Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach” (18 listopada)- interwencja nieprogramowa, której celem jest promowanie wiedzy na temat odpowiedzialnego stosowania antybiotyków oraz zwiększenie świadomości, jakim zagrożeniem dla zdrowia każdego z nas jest zjawisko antybiotykooporności. Pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia prowadzili dystrybucję materiałów edukacyjnych w placówkach służby zdrowia.

9.3.10. Promowanie szczepień ochronnych- działania edukacyjno- informacyjne podejmowane w celu zwiększenia świadomości społeczeństwa w zakresie bezpieczeństwa szczepionek i ich skuteczności, odesłanie do korzystania z rzetelnych źródeł informacji na temat szczepień ochronnych wobec szerzącej się dezinformacji. Europejski Tydzień Szczepień obchodzony w dniach 21- 27 kwietnia 2024 r. przebiegał pod hasłem „Szczepionki chronią pokolenia”. Treści popularyzujące szczepienia ochronne przekazywano podczas spotkań edukacyjnych z dziećmi i młodzieżą- **447 odbiorców**, poprzez ekspozycje wizualne w szkołach i przychodniach zdrowia- **1000 odbiorców**, na stronie internetowej PSSE zamieszczono wpisy i infografiki promujące szczepienia ochronne- **1263 odbiorców**.

9.3.11. Festiwal Piosenki o Zdrowiu- w 2024 r. odbył się już 31 festiwal, którego głównym założeniem była promocja zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży, zwiększenie świadomości na temat profilaktyki zdrowotnej, unikania używek poprzez wzmocnienie kreatywności i zaangażowanie uczniów w działania prozdrowotne. Wydarzenie stanowi połączenie atmosfery zabawy z popularyzacją treści prozdrowotnych. Etap powiatowy odbył się 25 kwietnia 2024 roku. Współorganizatorami festiwalu byli Prezydent Miasta Siedlce, Starosta Powiatu Siedleckiego, Wójtowie Gmin Powiatu Siedleckiego oraz Burmistrz Miasta i Gminy Mordy, którzy wsparli przedsięwzięcie finansując nagrody dla laureatów i uczestników. Do udziału w festiwalu zgłosiło się **11 przedszkoli miejskich (67 uczestników)** oraz **5 szkół podstawowych (52 uczestników)**, z których młodzież startowała w dwóch kategoriach wiekowych kl. I-V i VI- VIII. Festiwal z roku na rok cieszy się coraz

większym zainteresowaniem – łącznie z terenu miasta Siedlce i powiatu siedleckiego w 2023 r. były **24** wykonania (**175** uczestników), w 2024 r. – **44 wykonania (250** uczestników). Laureaci etapu powiatowego- uczniowie Szkoły Podstawowej nr 4 w Siedlcach im. Adama Mickiewicza i Szkoły Podstawowej nr 11 im. Jana Pawła II w Siedlcach, zakwalifikowali się do etapu wojewódzkiego. Relacje z festiwalu zamieszczono w gazetach lokalnych oraz na stronie internetowej i w mediach społecznościowych Stacji- **3050 odsłon**.

9.4. Podsumowanie

Podjmowano działania w zakresie monitorowania przebiegu i oceny realizacji ogólnopolskich i wojewódzkich programów edukacyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych. Prowadzono diagnozy potrzeb edukacyjnych społeczności lokalnej, w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób.

Pracownicy PSSE w Siedlcach prowadzili działania edukacyjne poprzez pogadanki, wykłady, zajęcia warsztatowe, organizację stoisk edukacyjnych, udział w lokalnych imprezach, opracowywanie i zamieszczanie treści edukacyjnych w mediach społecznościowych, ekspozycję wystaw tematycznych.

Uczestnicy prowadzonych działań edukacyjnych zdobyli i pogłębili wiedzę na temat zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej, higieny zdrowia psychicznego, zagrożeń wynikających z palenia tytoniu, używania substancji psychoaktywnych, w celu kształtowania prozdrowotnych postaw. Działania stanowiły obszary profilaktyki chorób układu krążenia, chorób onkologicznych i zakaźnych, promowanie szczepień ochronnych w ochronie zdrowia publicznego.

Kształtowanie trwałych postaw prozdrowotnych wymaga systematycznych, długofalowych działań o szerokim zakresie, skierowanych do różnych grup odbiorców. Ich zakres i skuteczność w dużej mierze uzależniona jest od środowiska lokalnego, dlatego w dalszym ciągu zadania realizowane będą przy współpracy z instytucjami samorządowymi, placówkami oświatowo- wychowawczymi, podmiotami leczniczymi, policją, a także lokalnymi mediami.

10. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

10.1. Informacje ogólne

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny (zwany dalej PPIS) w Siedlcach w 2024 r. realizował zadania z zakresu zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wynikające z:

- ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (Dz. U. z 2024 r., poz. 416),
- ustawy z dnia 3 października 2008 r. o *udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 z późniejszymi zmianami),
- ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 z późniejszymi zmianami),
- ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo Budowlane* (Dz. U. z 2024 r. poz. 725 z późniejszymi zmianami),
- ustawy z dnia 6 września 2001 r. *Prawo farmaceutyczne* (Dz. U. z 2024 r. poz. 686).

10.2. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Siedlcach w dziedzinie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

PPIS w Siedlcach uczestniczył w postępowaniach w sprawie procedury ocen oddziaływania na środowisko obejmujących:

1. strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko, gdzie:
 - uzgadniał możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
 - opiniował projekty miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko dla poszczególnych ulic bądź fragmentów (rejonów) miasta,
2. ocenę oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia, na którą składają się:
 - zapytania, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
 - ocena raportu o oddziaływaniu danego przedsięwzięcia na środowisko, będąca częścią postępowania prowadzącego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W przypadku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko PPIS w Siedlcach, mając na uwadze dokonywane drobne zmiany w dokumentach planistycznych, wskazał na możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania.

PPIS w Siedlcach dokonał zaopiniowania projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Obejmowały one:

- ul. Kazimierzowską w Siedlcach
- rejon ulic: Okrężna, Wintera i Dzieci Zamojszczyzny w Siedlcach.

W postępowaniach związanych z oceną oddziaływania na środowisko planowanych zamierzeń inwestycyjnych, wszystkie procedowane przedsięwzięcia zaliczane były do grupy przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, wymienionych w § 3 Rozporządzenia Rady Ministrów w *sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późniejszymi zmianami).

Na etapie zapytania o zakres raportu PPIS w Siedlcach prowadził postępowania z zakresu inwestycji infrastrukturalnych tj. związanych z budową dróg, rozbudową i budową wiaduktu, budową kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Wśród analizowanych przedsięwzięć znalazły się również obiekty magazynowe. Dla większości rozpatrywanych postępowań PPIS w Siedlcach wyraził stanowisko o braku konieczności opracowania raportu o oddziaływaniu przedsięwzięć na środowisko. Stanowiska PPIS w Siedlcach poparte zostały wynikami analiz zawartych w kartach informacyjnych opracowanych dla tych przedsięwzięć, na podstawie których ich autorzy wskazywali na brak oddziaływań na zdrowie i życie ludzi.

W jednym przypadku PPIS w Siedlcach nałożył obowiązek wykonania obszerniejszej oceny oddziaływania na środowisko poprzez opracowanie raportu o oddziaływaniu na środowisko. Podyktowane to zostało kumulowaniem się oddziaływań przedsięwzięć zlokalizowanych w strefie produkcyjnej miasta Siedlce.

PPIS w Siedlcach uczestniczył również w postępowaniu mającym na celu zaopiniowanie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. W związku z powyższym dokonał analizy informacji i obliczeń przedstawionych w raporcie o oddziaływaniu na środowisko dotyczącym budowy zespołu budynków mieszkalnych wielorodzinnych. Przedsięwzięcie to PPIS w Siedlcach zaopiniował pozytywnie i zgłosił środowiskowe uwarunkowania do jego realizacji.

Podczas oceny przedłożonych dokumentów, tj. kart i raportów, PPIS w Siedlcach dokonywał analizy oddziaływań na życie i zdrowie ludzi związanych z emisją zanieczyszczeń do powietrza oraz emisją hałasu.

PPIS w Siedlcach sprawował zapobiegawczy nadzór sanitarny w zakresie uzgadniania pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych projektów decyzji o warunkach zabudowy oraz projektów decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W przeważającej ilości postępowań, które wpłynęły do PPIS w Siedlcach, projekty decyzji dotyczyły uzgodnienia warunków zabudowy dla obiektów mieszkalnych jednorodzinnych. Jednakże wśród uzgadnianych inwestycji znalazły się też zbiorniki retencyjne, ciągi drogi dla pieszych, parkingi dla samochodów osobowych oraz obiekt oświatowy – żłobek. Uzgadniane decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego dotyczyły budowy m.in. sieci wodociągowych, sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej, sieci elektroenergetycznych, sieci gazowej oraz planowanych do przeprowadzenia prac budowlanych w obiektach użyteczności publicznej tj. w bibliotece miejskiej oraz w samodzielnym publicznym zakładzie opieki zdrowotnej.

Duża liczba przekładach do uzgodnienia decyzji o warunkach zabudowy i o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego świadczy o rozwoju infrastrukturalnym miasta, mającym na celu poprawę jakości życia mieszkańców miasta oraz niesłabnącym zainteresowaniem ludności do inwestowania i zamieszkania na terenach miejskich.

W decyzjach Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Siedlcach zwracał uwagę czy zostały określone warunki dotyczące sposobu zaopatrzenia budynków w wodę oraz odprowadzenia ścieków, a także na sposób gromadzenia odpadów stałych.

PPIS w Siedlcach sprawował zapobiegawczy nadzór sanitarny nad warunkami:

- higieny środowiska pracy,
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- sanitarno – higienicznymi, jakie powinny spełniać pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne oraz inne obiekty budowlane użyteczności publicznej,
- na etapie dopuszczenia do użytkowania zrealizowanych obiektów budowlanych, oględzin obiektów, w których rozpoczynano działalność gospodarczą.

W roku 2024 spośród inwestycji zlokalizowanych na terenie miasta Siedlce, ubiegających się o uzyskanie decyzji o dopuszczeniu do użytkowania nie zauważono dominacji jakiegokolwiek funkcji obiektów. Inwestycje były zróżnicowane i obejmowały szeroki zakres funkcjonalności i możliwości użytkowania budynków. Wśród zakończonych inwestycji infrastrukturalnych zgłoszonych do dopuszczenia do użytkowania znalazły się m.in. odcinki sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz fragmenty ulic. Natomiast wśród obiektów służących mieszkańcom należy wymienić targowisko miejskie oraz magazyn żywności.

Poza ww. inwestycjami, wśród obiektów przekazywanych do użytkowania znalazły również się budynki:

- usługowe, w tym jedna z nich związana z usługami weterynaryjnymi,
- mieszkalne wielorodzinne z usługami,
- handlowo – usługowe,
- produkcyjne,
- magazynowe,
- służby zdrowia (gabinet stomatologiczny).

PPIS w Siedlcach wydał również opinię o punkcie aptecznym dla potrzeb Nadzoru Farmaceutycznego.

W wyniku przeprowadzonych w 2024 roku kontroli w powyższych obiektach można stwierdzić, że coraz więcej Inwestorów decyduje się na zastosowanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych polegających m.in. na wyposażeniu obiektów i pomieszczeń w urządzenia wentylacyjne z odzyskiem ciepła czy też zastosowaniu źródeł ciepła oraz chłodu pochodzących z ekologicznych źródeł energii odnawialnej.

10.3. Podsumowanie

Należy podkreślić, że na terenie miasta Siedlce zauważalny jest wzrost realizacji inwestycji polegających na:

- zwiększeniu zasobów mieszkaniowych,
- poprawie infrastruktury drogowej,
- poprawie warunków sanitarnych mieszkańców poprzez budowę nowych odcinków sieci wodociągowej czy kanalizacyjnej.

W ocenie PPIS w Siedlcach, mając na uwadze działania zapobiegawcze wskazywane w przedkładanych dokumentach i wprowadzone w zrealizowanych obiektach, stan sanitarny na terenie miasta Siedlce utrzymuje się od kilku lat na tym samym poziomie i można uznać go, jako dobry.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Siedlcach
Joanna Like